

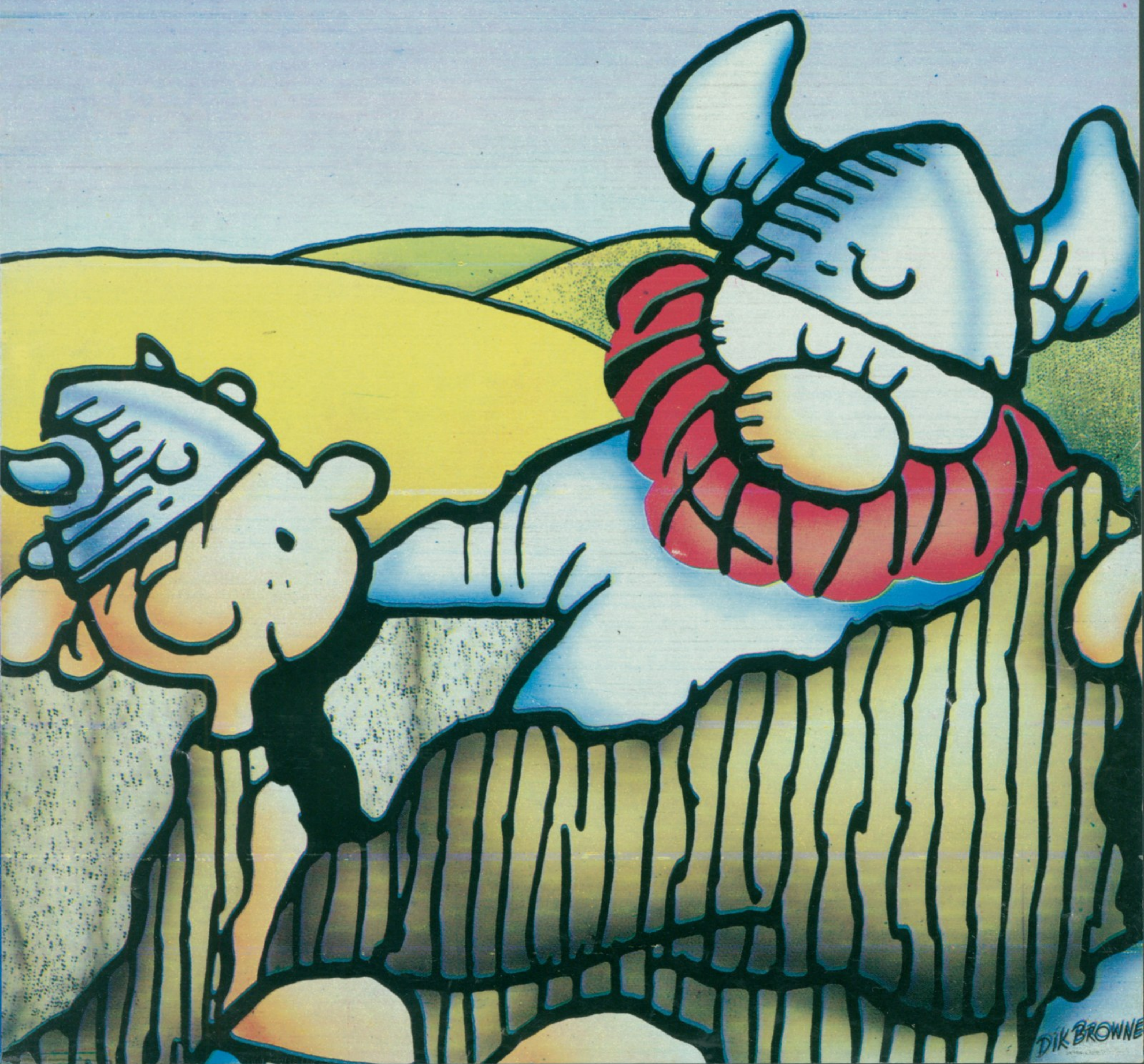
ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ЗАБАВНИК

20. XII 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • ЦЕНА 70 ДИН. • БРОЈ 2086

ФУРДЕУ

Веровати или не!

ЈОХАН Вурнич

ИЗ ОБЕРПИНЦГАУА У АУСТРИЈИ ПОПЕО СЕ САМ, БЕЗ ВОДИЦА, НА 3650 МЕТАРА ВИСОК ГРОС-ВИНИДИГЕРОВ ВРХ КАДА МУ ЈЕ БИЛО 11 ГОДИНА.

У КАПЕЛИ МИЛОСРЂА

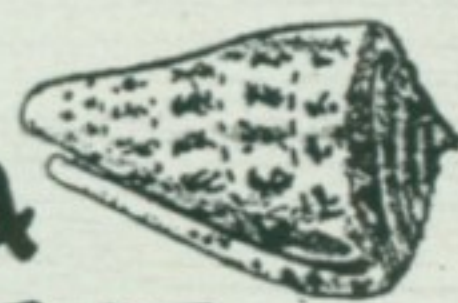
У АЛТЕТИНГУ (НЕМАЧКА), ЦУВАЈУ СЕ СРЦА 21 НЕМАЧКОГ ПРИНЦА, А СВАКО СЕ НАЛАЗИ У ПОСЕБНОЈ СРЕБРНОЈ УРНИ.

ДЕВОЈКЕ

ПЛЕМЕНА ТЕСО ИЗ ЦЕНТРАЛНЕ АФРИКЕ ВЕРЕНИЧКО ПРСТЕЊЕ НОСИЛЕ СУ ЗАКАЧЕНО ЗА ВРХ ЈЕЗИКА.

ШКОЉКА АЛОАБЕТ

ИЗ ЈУЖНОГ КИНЕСКОГ МОРА ИМЕ ЈЕ ДОБИЛА ПО ТОМЕ ШТО ЊЕНЕ ШАРЕ ПОДСЕЂАЈУ НА ЗНАКОВЕ КИНЕСКОГ ПИСМА.

ЈАУПА

ДОМОРОДАЦ СА ОСТРВА ФУТУНА (НОВИ ХИБРИДИ) УМРО ЈЕ 1899. У 130. ГОДИНИ И ТО ОД МАЛИХ БОГИЊА КОЈЕ ЈЕ ДОБИО ОД НЕКОГ ДЕТЕТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● амерички пилот Ерик Рејмонд извео је лет изнад Сједињених Америчких Држава у авиону са електромотором који ради на сунчани погон. Авион тежак само 300 килограма полетео је 2. августа из околине Лос Анђелеса на северозападу САД и атерирао 3. августа у државу Северна Каролина, на југоистоку САД. Занимљиво је при том да је електромотор радио само при узлетању и слећању, а све остало време планирао као једрилица.

●●● аустралијски научник Фред Молине предлаже да се бензин добија из млека, тачније од отпадака млечних производа. Сурутка би се прво претварала у метан, а затим у синтетичко гориво. Литар „млечног“ бензина, израчунато је, коштао би свега 25-30 центи.

●●● када рој пчела побегне власнику, он ће убудуће моћи лако да их нађе ако неколико од њих буде имало минијатуран предајник залепљен на леђима у виду си-

ћушне маркице тешке свега 0,035 грама који ради на минијатурну сунчану батерију. Довољно је узети у руку пријемник са антеном и поћи за бегунцима.

●●● од 1991. до 2025. године пушење ће убити 10 милиона људи, од тога 2 милиона у Кини. До таквог закључка дошли су стручњаци Светске организације за заштиту здравља. Влада Кине реаговала је тако што је забранила пушење на јавним местима и повећала цене дувана.

●●● 10 одсто московских ђака пробало је дрогу, објавило је недавно Савезно друштво за заштиту деце и омладине од наркотика. „Трава“ се сада не проба више са 14-16 година већ са 9-11. Ови подаци досад се нису могли чути од званичника Министарства унутрашњих послова.

●●● највеће „шољице“ за чај серијски производи чешкословачко предузеће „Карловарски порцулан“ – у једну стаје 7 литара чаја. Да би сервис био комплетан, ту је и чајник запремине 42 литра.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

ОТРОВ

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЗАДУЖИО ЧОВЕЧАНСТВО

ЗА

ОТРОВ

**Само пука
случајност
спасла је живот
чувару у
њујоршком
зоолошком
врту, а једном
лекару помогла
да докаже да
његова
истраживања
нису била
узалудна**

Џон Туми, радник у виваријуму њујоршког зоолошког врта, или једноставније речено – чувар змија имао је иза себе више од петнаест година искуства са најопаснијим отровницама. Ипак, једног децембарског дана 1916. догодило му се најгоре: чистећи кавез није приметио змију начарку склупчану у углу. Довољан је био секунд да нао-

чарка одскочи и да му у руку убризга отров из очњака.

Отров је био смртоносан и деловао је брзо. Додуше, зоолошки врт је поседовао противотров у кристалима као врсту заштитне мере, али док се они прокувају у води и течутина почне да делује у човечијем организму, Туми ће већ бити покојник.

Лекари у болници где је Туми пребачен били су немоћни. Чак и да су имали већ припремљен раствор кристаластог противотрова, мала је вероватноћа да би помогао, до тада се свуда у свету показао непоузданим.

Случајно, међутим, у болници се затекао пријатељ једног од лекара који су се бавили Тумијем. Био је лабораторијски стручњак и гледао немоћ својих колега. Замолио је да несрећника не дирају и некуда похитао.

Два часа агоније

Вратио се у болницу за мање од пола часа. У његовом друштву налазио се онизак човек. Представио се као Витал Бразил, лекар из Бразила, који је у Њујорку управо при-

суствовао конгресу здравствених радника где се, између осталог, справљало и о научним истраживањима и проналажењу ефикасног серума против змијског отрова.

Какве ли случајности! Доктор Витал Бразил је са собом донео неколико ампула у намери, ако му се пружи прилика, да покаже дејство серума с којим је експериментисао!

Немајући времена ни да обуче бели болнички мантил, доктор Бразил је бацио поглед на чувара Тумија, скинуо сако и заврнуо рукаве кошуље. Туми је већ почео да бунца док му је рука ужасно отицала. Лекар из Бразила је из ташне извадио ампулу, напунио шприц и целу садржину серума који је он пронашао убризгао у самртникова плућа. Потом је сео поред кревета и без речи провео око два часа колико је иначе и трајала чуварева агонија.

Следећих дана Џон Туми се појавио на свом радном месту. Претходно је у хотелу пронашао свог спасиоца. Скромни доктор Бразил дочекао га је речима:

– Не треба ви мени да захваљујете него ја вама! Ви сте били живи доказ мојих тврдњи!

Тако је доктор Витал Бразил после много година муког рада и проучавања змија по џунглама Бразила обогатио човечанство за нови лек.

Отписан као мртав

Рођен двадесет година пред крај прошлог века, доктор Бразил није могао да се похвали ни срећним детињством ни лепим младалаштвом. Право име било му је Сантос Перекра, а као један од шест синова сеоског надничара није се надао ничем добром. Све што је постигао у животу постигао је гладујући, носећи поклоњену изношену одећу и служећи по кућама богатих људи. Сам је себе школовао и на крају завршио оно што је једино желео – медицину.

Иако је као савршени лекар могао да живи удобно, он се око 1900. са такође младим колегом Освалдом Крузом, запутио у највећа жаришта жуте грознице, богиња и куге. Те болести готово су харале сиромашним крајевима Бразила, а лекари се устезали да закораче у села. Ускоро је цео Бразил с поносом помињао доктора Круза и Витала Бразила кога је отац тако назвао још док је био дете никада не објаснивши зашто му је променио крштено име и презиме.

Доктор Бразил је од оболе-

УМЕЋЕ ЖИВЉЕЊА: правила савети,

ЦЕФЕРСОНОВА ПРАВИЛА

Томас Цеферсон (1743–1826), амерички државник, трећи по реду председник Сједињених Америчких Држава (1801–1809)

- Не узнемиравајте никад друге због нечег што сами можете да урадите.
- Не трошите свој новац пре но што га имате у рукама.
- Не купујте оно што вам не треба без обзира што је јевтино: и то је и те како скупо за вас.
- Никад се нећете покајати ако сте мало јели.
- Све што се ради с уживањем не пада тешко.
- Све ствари примајте с њихове лакше стране.
- Ако сте љути избројте до десет пре но што нешто кажете, а ако сте бесни, до 100!

10 САВЕТА

Препоруке су донете у време владавине руске царице Катарине II Велике (1729–1796)

- 1 Испред врата оставити сваки чин, једнако као и шешир, а поготову мач.
- 2 Седење по рангу, надмености и уображености или нешто слично, ако је то икако могуће, оставити такође на улазу.
- 3 Бити весео – да, али не уништавати и не ломити ништа.
- 4 Седети, стајати и ходати по вољи, без обзира на друге.
- 5 Говорити умереним гласом и не превише гласно

лих „зарадио“ прво жуту грозницу, затим и кугу. Спасао је себе сопственим серумом, односно побољшањем већ постојећег! И поред тога, земљом се пронео глас да је умро. Многи су га ожалили!

Када су прошле невоље са епидемијама, доктор Бразил се посветио змијским отровима. Држава није хтела да помогне новчаним средствима и он је истраживања започео у малој неугледној лаборато-

рији у Сао Паолу. Све што би зарадио од лекарске праксе трошио је на опрему лабораторије и истраживања.

Змије је упознао „у душу“. Наравно, успех није изостао:

лабораторија је прерасла у малу фабрику са око 300 запослених где се производио серум против змијског отрова и продавао у оним крајевима где се није много марило за званичну дозволу употребе лека. Људи су писали доктору Бразилу, тражили помоћ... Временом, он је поред фабрике отворио и фарму за неговање змија од којих је узимао отров као основ за справљање серума.

Доктор Бразил почео је да окупља младе талентоване стручњаке. Они комбинују постојеће и траже нове врсте серума. Тако је настао и серум против дифтерије.

Најзад, дошло је признање: лабораторија доктора Бразила претворена је 1919. у Државни завод за производњу серума против змијског отровног уједа. Витал Бразил је отишао у Рио де Жанеиро да преузме вођење новог, модерног истраживачког института и ту остао све до своје седамдесет пете године. Тада га је опхрвала старост и он се повукао, на свом имању у близини града живео је још десет година.

Величина доктора Витала Бразила није само у томе што је пронашао серум против змијског отрова већ готово све врсте серума, јер јединствен не постоји. Наиме, змијски отрови се разврставају у групе, зависно од деловања на човечији организам. Сходно томе постоји и одговарајући серум.

Витал Бразил је задужио човечанство.

М. Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

заповести

ГОСТИМА

да не би присутне уши и глава заболели.

6 Расправљати без гнева и жестине.

7 Не уздисати и не зевати, никоме не досађивати и бити на терету.

8 Сваку недужну забаву подржати и прикључити јој се.

9 Јести пристојно и уљудно, а пити умерено да би свако на својим ногама изашао кроз врата.

10 Свађе из собе не износити, а оно што уђе на једно нека изађе на друго уво пре но што се врата затворе за собом.

ЕПИКУРОВЕ ЗАПОВЕСТИ

Епикур је био древни грчки филозоф (341–270. пре наше ере) који је, између осталог, заступао да суштину блаженства чини уживање, одсуство телесног бола и душевни мир

Увек нешто ради.
Увек неког воли.
Воли жену и децу више од самог себе.

Не очекуј захвалност од људи и не жалости се ако изостане.

Уместо мржње – савет, уместо презира – осмех.

Из коприве извлачи конач, из пелена лек.

Сагни се само да би подигао оне који су пали.

Увек имај више памети него самољубља.

Свако вече упитај себе: шта си добро урадио?

Имај увек у својој библиотеци нову књигу, у подруму пуну боцу, а у башти свеж цветак.

В. М.

Илустровао: Петар Радичевић

ФОТО - ФИНИШ ЗА

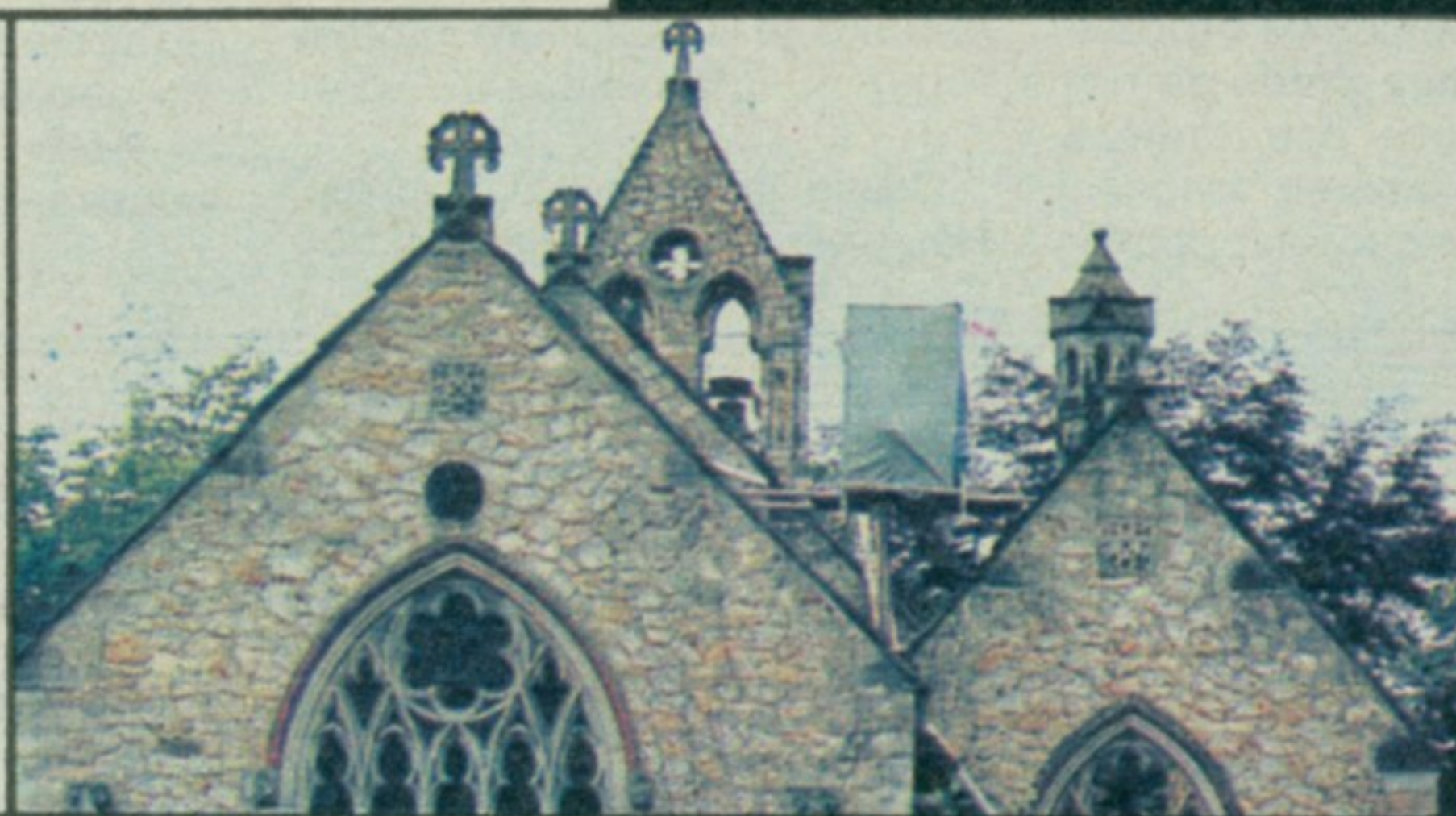
И „брза“ и „спора“ фотографија захтевају посебну опрему, велике трошкове, а изнад свега – бескрајно стрпљење

тице, инсекти, кишне капи – да о мецима и не говоримо – крећу се исувише брзо да би наше тромо

око могло јасно да их запази. С друге стране, неке промене у природи одвијају се тако лагано да нам се чини да их и

После више ноћи рада Далтон је успео да сними кукувију која доноси уловљеног пацова у своје гнездо на црквеном торњу. Уређај за снимање био је на крову цркве (слика у оквиру)

нема: такав је раст биљака, сазревање плодова, кретање небеских тела. И у једном и у другом случају може помоћи фотографија, која је у стању да „заустави“ кретање или, напротив, да га привидно убрза.

Први такви покушаји јавили су се одмах после проналаска фотографије, у трећој и четвртој деценији прошлог века. Ипак, први озбиљнији технички напредак постигнут је 1874. када је париски астроном Жил Жансен приказао свој „фотографски револвер“ – неку врсту претече филмске камере. Иза телескопа био је постављен котур с емулзијом осетљивом на светлост, који

се сваких 70 секунди померао за по један „квадрат“. На тај начин Жансен је успео да сними пролаз Венере испред Сунчевог диска.

Пет година касније Едвард Мајбриџ, енглески фотограф који је радио у САД, начинио је прави подвиг. Помоћу фотографије успео је да одговори на питање које је вековима мучило људе, посебно сликаре: кад коњ галопира, додирује ли увек тло, или има тренутака кад су му све четири ноге у ваздуху?

Показало се да је тачно ово друго. Мајбриџ је то доказао

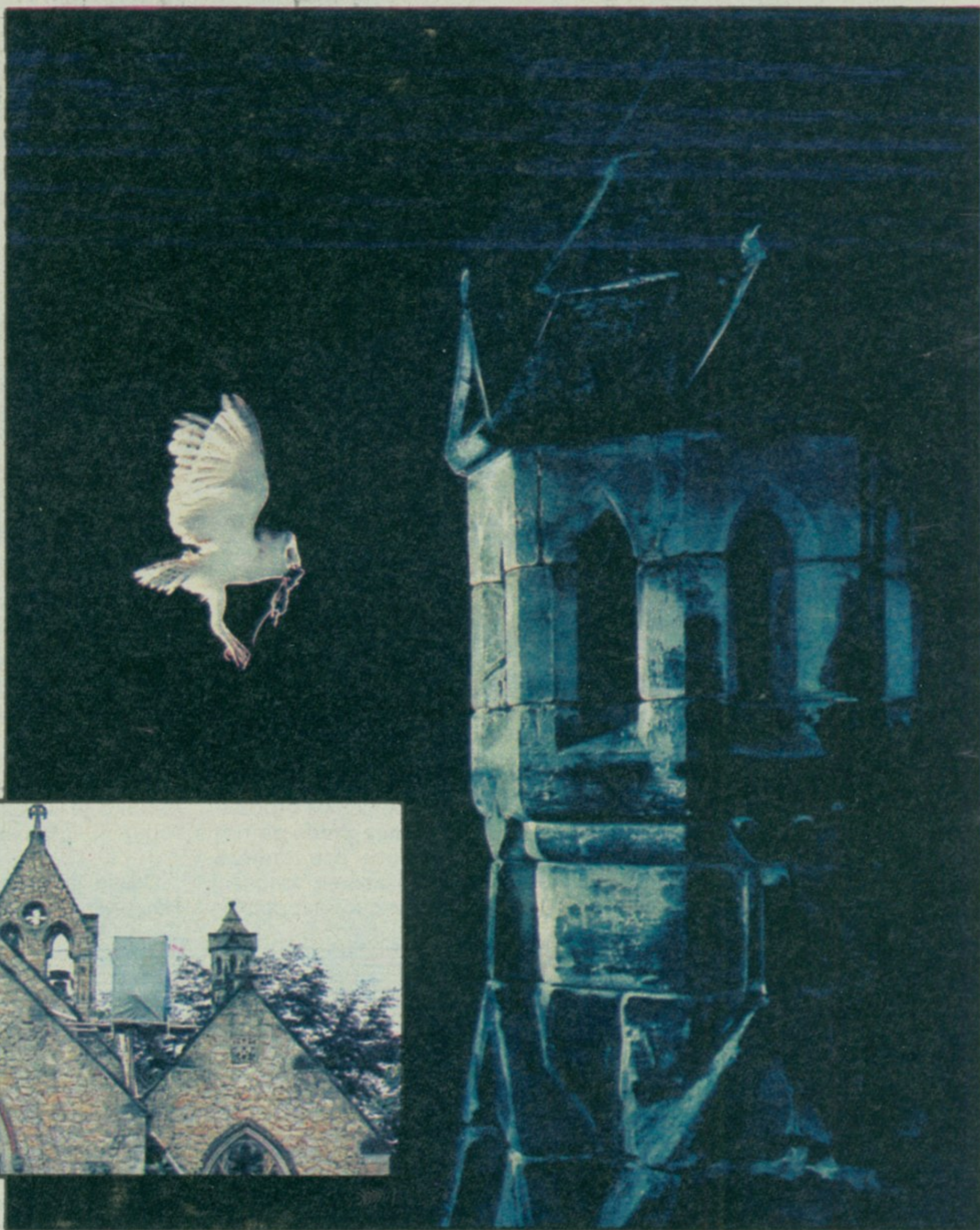
тако што је дуж тркачке стазе у Пало Алту (Калифорнија) поставио 24 камере с окидачима везаним за конце затегнуте преко стазе. Трчећи, коњ је кидао конце, и од сваког галопа добијена су по 24 савршена узастопна снимка. Зато Мајбриџа и данас памтимо као „оца хронофотографије“.

Пређимо сада у 1938. годину, у Холивуд. Фотограф и сниматељ Лоренцо дел Ричо, после двогодишњег истраживања, направио је камеру која снима аутоматски, с тачношћу до хиљадитог дела се-

кунде. То је „фотофиниш“, без којег данас не можемо да замислимо атлетска такмичења, коњске и бицикличке трке.

Уметност уз црквену дозволу

Истина, још на Олимпијади у Стокхолму 1912. фотографија је одлучила коме ће припасти друго а коме треће место у трци на 1.500 метара. Али била је то мање-више срећна случајност. Тек је Дел Ричо изумео уређај који снима с потпуном прецизношћу и беспоговорно утврђује ре-

КУКУВИЈУ

дослед. За какве је финесе способан фотофиниш показало се 1984. године, на квалификацијама америчке екипе за Олимпијске игре. У трци на 100 метара с препонама за жене четири атлетичарке стигле су на циљ с разликом од само шест хиљадитих делова секунде: победница је била дословце „за нос“ испред осталих.

Новост Дел Ричовог изума била је у камери која не „шкљоца“, тј. нема затварача, него снима циљ кроз уски прорез, а кретање филма се синхронизује с кретањем снимљеног објекта. То је права „хронофотографија“, јер се на њој милиметарски тачно може утврдити у ком тренутку који део човека, коња, аутомобила итд. пролази кроз линију циља.

Такви аутоматски уређаји, на жалост, не стоје на распо-

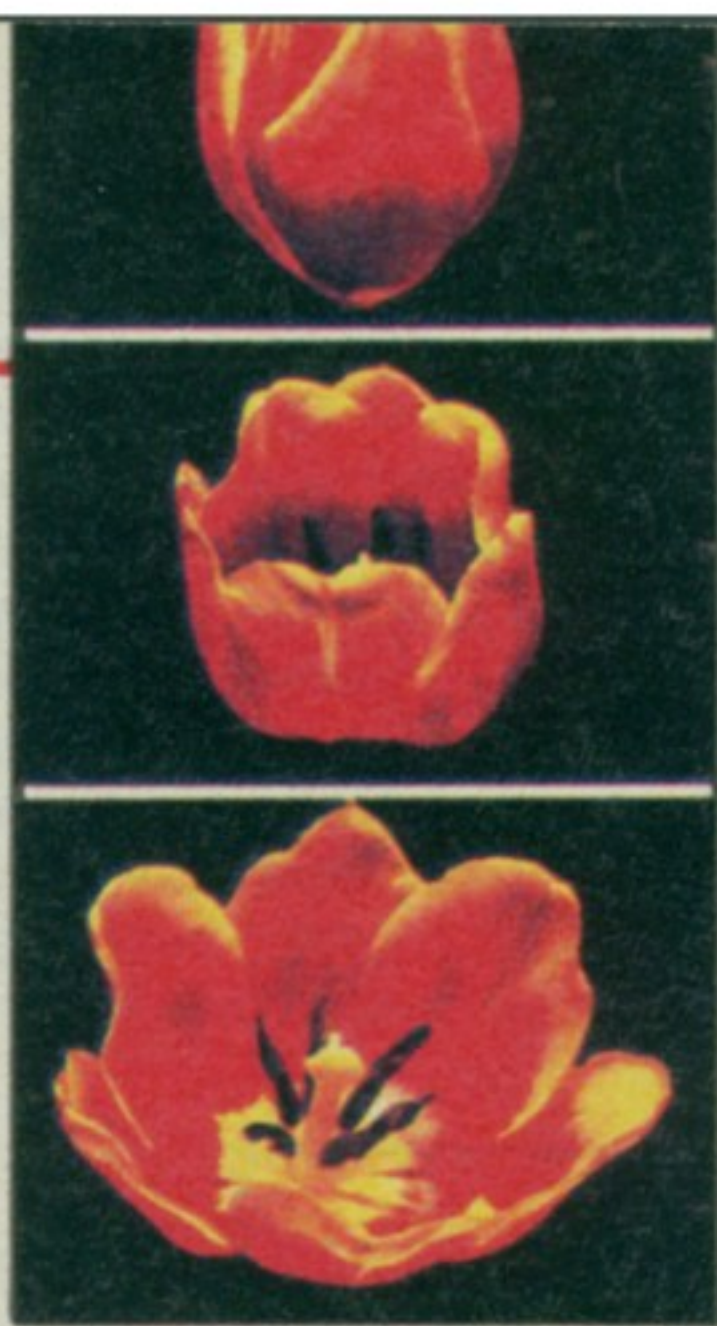
не објективе, али резултати их редовно разочаравају. Слика испадне или мрачна или мутна. Аматерима остаје једино да са завишћу посматрају професионалне снимке, објављене у стручним часописима: летеће рибе које као да су се окамениле у ваздуху, или колибрија који сиса нектар из цвета, а свако перце јасно му је оцртано.

Како то професионалци постижу? Уз помоћ знања и искуства, користећи покоји трик, али у сваком случају — не без трошкова, рада и огромног стрпљења. Један од водећих светских „зоофотографа“ Енглеz Стивен Далтон каже да је најважније у његовом послу наћи решење за три проблема.

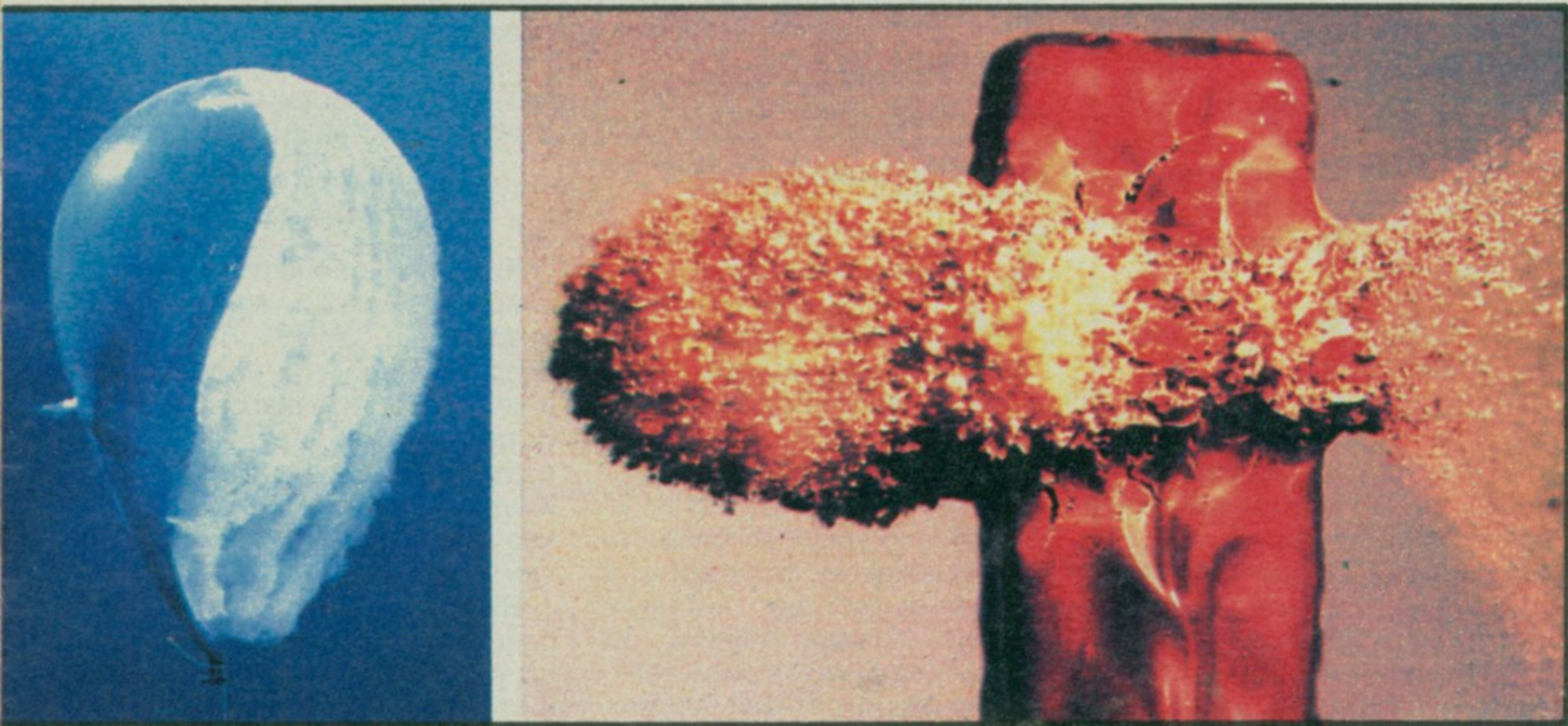
Проблем број 1: осветљење. Да бисте снимили инсекта у лету, а да му крила не изгледају као нека сумаглица,

ји светли само 1/25.000 секунде и затварач чије укупно кретање уместо 1/10 секунде као код обичних камера, траје само 1/400 секунде.

Проблем број 2: центрирање: Инсекти су непредвидиви, посебно лептири: не можете им рећи „седи и насмеши се“. Да би „дириговао“ њихов лет, Далтон је направио једну врсту мрачне коморе из које инсекти лете према излазу, то јест према светлости. Крај излаза вреба их камера, везана за фотоћелију, која при наиласку инсекта укључује и камеру и блиц.

Лала која се расцветав

Дејство метка: лево балон (напуњен талком, тако да после пуцања још за часак задржава свој облик), десно чоколадрана штангла.

лагању оним хиљадама фотографа, професионалаца и аматера, који у природи покушавају да „зауставе време“: да ухвате магични тренутак кад лабуд слеће на воду, лептир узлеће с цвета, птица свом младунчету убацује црва у кљун. Као за инат, све те животиње муњевито су брзе. Љубитељи фотографије троше силне паре на филмове, камере, блицеве, посеб-

потребна је фантастично кратка експозиција, за такве експозиције, макар употребити и најјачи објектив, ни Сунце ни блицеви не дају довољно светлости. Уз то, затварач на нормалним камерама, чак и ако даје експозиције краће од 1/1000 секунде, сувише је „торм“: предуго му треба док се отвори. После вишемесечних експеримената Далтон је успео да направи јак блиц ко-

Проблем број 3: природна средина. Далтон не жели да његови снимци животиња имају „лабораторијски“ изглед. Стога, пре него што нахвата одређену врсту инсекта, детаљно се обавести међу каквим биљкама они обично живе, па гранчицама и цвећем тих биљака декорише излаз из мрачне коморе.

Још више мука имао је енглески фотограф с птицама.

Приметивши да ласте често надлећу површину баре близу његове куће, упитао се да ли то оне лове водене бубе, пију, или се можда купају. Одговор је потражио у фотографији и добио га (ласте пију воду), али тек после више недеља стрпљивог рада. Морао је најпре данима да седи крај обале, да би се ласте навикле на њега. Камера је била облепљена тракама, да се не би чуло шкљоцање, а већи део баре покривен мрежама: само на тај начин птице су се могле натерати да по воду долазе „на право место“, тј. испред објектива.

Како снимити кукувију која у мркој ноћи долеће до свог гнезда на црквеном торњу, доносећи храну младунцима? Уз дозволу свештеника, Далтон је на крову цркве уградио камеру и блиц са фотоћелијом. Следеће ноћи блиц је више пута севао. Далтон је био задовољан, али кад је развио филм, чекало га је разочарање: на снимцима се видела само гомила унезверених слепих мишева. Није му остало друго него да по ноћи, с једним пријатељем, стражари у аутомобилу и да напајање блица укључи тек кад примети да је кукувија кренула у лов.

Филм као ватрогасно црево

Колико год било тешко, скупо и заморно снимати „птицу у лету“ ни рад на супротном, „спором“ полу хронофотографије није ни лак ни јефтин. За ту врсту снимања специјализовао се студио ОСФ (Oxford Scientific Films) у енглеском граду Вудстоку. Један од његових руководиоца Николас Ансворт каже:

— Мислим да придев „научни“ (scientific) у називу фирме можемо оправдати стручношћу свог рада, али на наручиоце он се, на жалост, не односи. Технике убрзаног снимања толико су скупе да мало која научна установа може да плати наше услуге. Зато ми углавном радимо за индустрију, посебно за телевизијске рекламе.

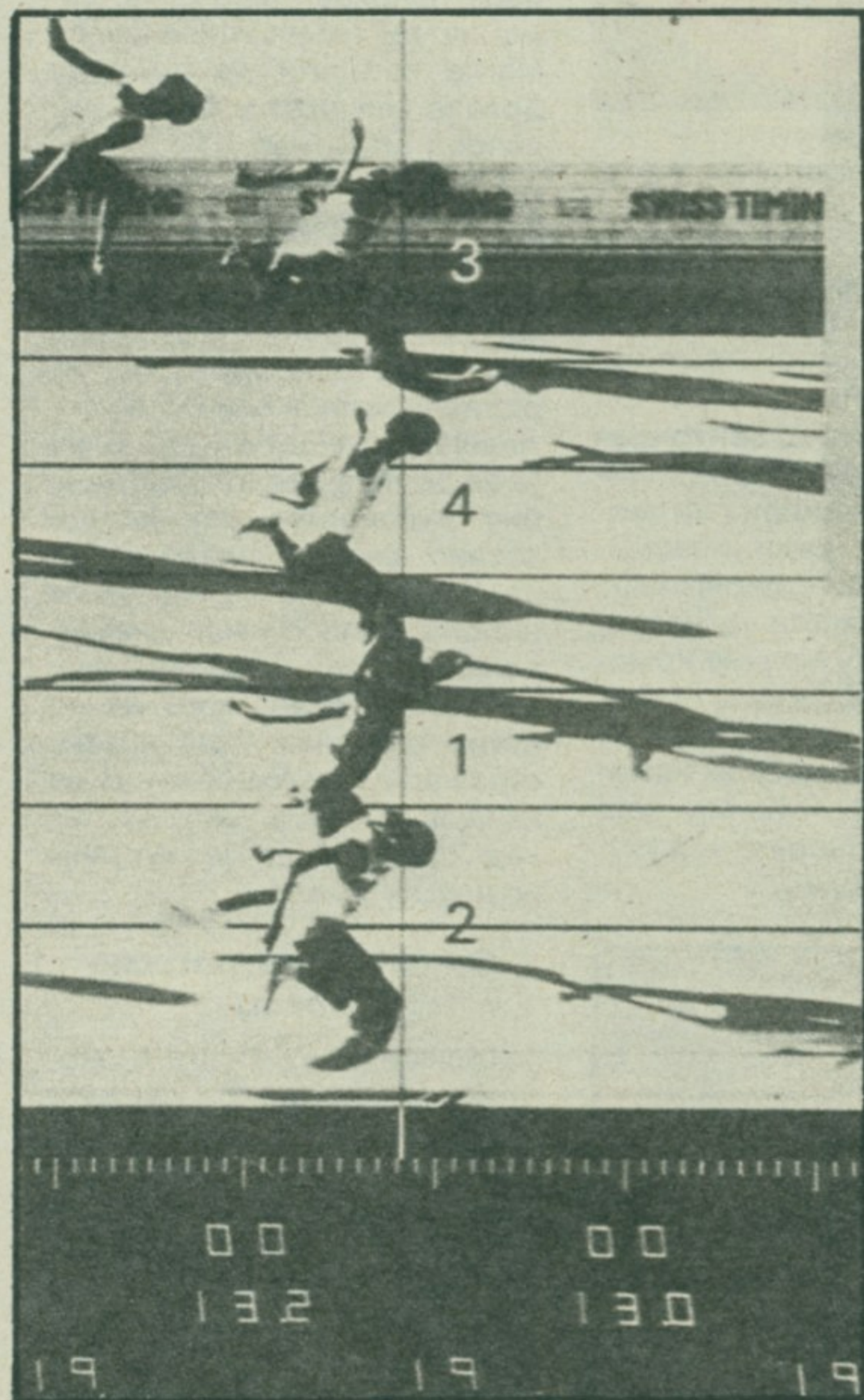
Теоријски, сваки аматер могао би свој апарат да постави пред ружу у саксији, да у одређеним размацима притисне окидач и тако добије убрзани снимак раста биљке. Али током дана светлост се мења, пада из различитих углова, час је сунчано час облачно, што све отежава да се добије уједначен снимак. У ОСФ-у овакве филмове снимају у стакленој башти, с низом електронских уређаја који подешавају осветљење,

влажност и температуру ваздуха.

Да би развој биљке био видљив на филму, а ипак не пребрз ни испрекидан, треба „шкљоцнути“ сваки 2.000 секунди, 33,3 минута). Јасно је да и о томе брине аутоматика. Снимање филма од само једног минута (будући да се филм репродукује брзином од 25 сличица у секунди) траје око 35 дана. Који би страс-

нити би филм могао тако брзо да се премотава а да не пукне. Зато су пронађени друкчији системи. Неке камере имају филм намотан на добош, слично ватрогасном цреву, а тај добош може се окретати готово неограниченом брзином. Још савршеније су камере с ротационим огледалом. Светлост из објектива пада на точак од сјајог берилијума са више рефлектујућих површи-

Прве четири тркачице, у квалификацијама САД за Олимпијаду 1984, разликовале су се само за 6/1000 секунде. Тек фото-финишем одлучено је да је победница Ким Тернер (1).

твени кино-аматер био у стању да се 35 дана и ноћи одриче сна како би сваких пола сата „усликао“ своју биљчицу?

Сви досад описани уређаји ипак су праве дечје играчке у поређењу с техником која је потребна за одређене врсте научне и индустријске фотографије. Произвођачи аутомобила желе да знају како се тачно одвија паљење бензинске смеше (за то постоје посебни мотори са стакленим цилиндри), стручњаке за безбедност занима шта се све догађа при судару возила, балистичарима треба детаљан приказ кретања метка кроз различите материјале. За такве снимке користе се камере које могу да начине и до десет хиљада снимака у секунди.

Наравно, нема тог затварача који би могао с толиком учесталосту да „шкљоца“,

на, са њих кроз сочива распоређена у круг, а одатле на непокретну филмску траку. Најновији модели оваквих ротационих камера достижу учесталост и до 25 милиона снимака у секунди.

Па чак ни то није граница брзине. Швеђанин Нилс Абрамсон са Краљевског технолошког института у Стокхолму запрепастио је своје колеге показујући слике на којима се види како се светлосни зрак „ломи“ при одбијању с косе површине. Теоријски би Абрамсон могао да постигне брзину од 30 милијарди снимака у секунди. То се постиже уз помоћ ласера и холографије. Тиме већ залазимо у граничне области модерне физике, у технологију коју класични фотоаматер, ма колико био надарен, тешко може и да схвати, а камоли да је сам примени

С. С.

ЗАВЕРА НА ЗАПАДУ А ШЕФ НА ИСТОКУ

ЦАР УМЕСТО ЦАРА

Клод Мале, генерал који је желео да буде много више

Док је Наполеон покушавао да прошири своју империју освајајући Русију, пацијент др Дибисона је освајао Париз у жељи да постане Клод Мале I

У почетку је био шапат, прижељкиван али још сасвим непотврђен. Становници Париза, и целе Француске дакако, нису имали ваљаних разлога да сумњају у моћ и способност Велике армије Наполеона Бонапарте. Међутим, Русија је била голем залогај, и простором и способношћу да ангажује стотине хиљада војника. Уз то, на челу руске армије налазио се прослављени војсковођа Кутузов.

Ускоро је стигао и гласник из далеке Русије и потврдио шапат: после жестоког боја код Бородина, француски војници напредују према Москви. Француска ће бити од Атлантика до Урала. Општенородно славље закрчило је улице вароши на Сени. Звуци „Марсеље“ наткрили су небо над Паризом.

Чинило се да је тих дана, а била је већ средина септембра 1812, једино на опрезу Савари, шеф тајне полиције. Непријатељ никад не спава, је л' да?! Поред тога, његов претходник Жозеф Фуше, огорчен због смењивања,

упорно је настојао да му помрси konce.

Међутим, опасност по шефа тајне службе, али и самог цара Наполеона приближавала се са сасвим друге стране. И то из Сен Антоана, из приватног азила доктора Дибисона. Подразумева се да је и Клод Мале, тзв. пацијент др Дибисона, био на списку свезнајућег Саварија, али је касније след догађаја показао да га је сасвим неоправдано изгубио из вида.

Искушења власти

Клод Мале се још као шеснаестогодишњак прикључио краљевској војсци и врло брзо, захваљујући упорности и способности, унапредио. Попут многих вршњака са одушевљењем је прихватио идеје револуције и већ 1799, као проверен војник, добио чин генерала.

Власт је, пак, понајчешће синоним за сласт, те није чудо што генерал Клод Мале није одолео искушењу. Као командант трупа у Ангулему, на југозападу Француске, почео је недолично да се понаша и, што је за њега било најпогубније, пожелео да буде прва личност у граду. Префект, такође властољубив, сео је и написао захтев да Мале по казни буде смењен. Међутим, Наполеон није хтео тек тако да се лиши војника пред бојеве које је сањао. Преместио га је у Сабел д'Олон, у Вандеји.

Осећајући се свемоћним, Мале ни ту није мировао, те га, услед несугласица са грађанским властима, шаљу у мировину, 2. марта 1805. Опет му Наполеон прискаче у по-

моћ и враћа га у активну службу. Али среброљубиви Мале, због новчаних махинација, наново пада у немилост и одбројава пензионерске дане, успевши да задржи плату активног официра.

Постоје индиције да Клод Мале већ тада смишља како да постане цар уместо цара. Године 1808. учествује у завери против Наполеона. Ствар је пропала а ражаловани генерал доспева у затвор, као политички кривац. Не зна се поуздано какве су тајне везивале Жозефа Фушеа, тада свемоћног министра полиције, и Клода Малеа, тек затвореник је смештен у приватни азил др Дибисона у Сен Антану.

Показаће се да је то било право место за смишљање нових завера. И још нешто: ту ће наћи истомишљенике, такође генерале без чина који би хтели да буду бар маршали.

Наполеон је мртав! Живео ја!

Права прилика пружила се у време кад су главнина француских трупа, и сам Наполеон, били ван Париза. Бонапарта је јурио да што пре припоји Русију Француској а његов брат је у Шпанији водио жестоке борбе против Веллингтона. Главни град сада

већ поголемог Француског Царства био је безмало пуст. Није било страха од спољног непријатеља (или су били далеко или су, попут Немачке и Италије, дрхтали и од самог помена француског имена) а веровало се у способност Жан-Жака Камбасереса, који је представљао цара у одсуству, а још више у њих полиције Саварија.

Клод Мале је смишљао и смислио: фалсификоваће вест о смрти Наполеона и потпомогнут трупама које ће успети да обрлати образовати „привремену владу“. Олакшавајућа околност је била и могућност да се пацијенти др Дибисона слободно крећу и састану. Мале је све то и те како искористио. Често је, сасвим плански, облачио свечану генералску униформу и, рекло би се, изигравао циркузанта. Наравно да је такво понашање смањило опрезност чувара.

Ражаловани генерал који је желео да постане цар уместо цара нашао је истомишљеника у пуковнику Лафону, а онда и у двојци генерала Гидалу и Лаборију, такође пацијентима др Дибисона, односно противницима Наполеона.

Одсудни час куцнуо је у осам увече, 23. октобра 1812. Заједно са Лафоном, обојица у униформама, ишетали су кроз капију прихватилишта др

Дибисона и запутили се у оближњу касарну.

— Пријавите ме вашем команданту. Ја сам генерал Мале — одсечно је рекао некадашњи генерал.

Командант је брже-боље истрчао у сусрет ненадано високом госту. Без речи од запрепашћења, саслушао је вести а онда посве летимице, бацио поглед на неколико докумената: извештај добијен од специјалног курира у којем се јавља о Наполеоновој смрти у Русији, одлуку Сената којом се проглашава привремена влада те налог којим се он, генерал Мале, поставља за команданта Париза.

Нерви су попустили

По наређењу „новопостављеног команданта“, Паризом су одаслати официри са јаким одредима са задатком да заузму најважније положаје у граду. Једно одељење упућено је у затвор Сила, где су генерали Гидал и Лабори тада били смештени. И то је изведено без пуцња. Лажни документи отварају су сва врата и обарали све пушке.

Ослобођени генерал Лабори упућен је да са једним одредом ухапси генерала Паскија, префекта Париза. Онда је, уз помоћ генерала Гидала, похитао у министарство полиције, по Саварија. Шеф полиције, сасвим свестан шта зна-

чи сила оружја, прихватио је без противљења нову ситуацију. Већ ујутро, био је 24. октобар, затвор је био пун, а људи Клода Малеа су у својим рукама држали безмало половину Париза. Ваљало је још само докопати се генерала Елена, команданта штаба града, који је очигледно целу ноћ преспавао најтврђим сном.

По њега је отишао сам Клод Мале. Пошто је Елену показао документа која су дотад свуда имала прођу као аутентична, овај је, као да је то најприроднија ствар на свету климнуо главом и рекао да се у потпуности слаже да команду преда генералу Малеу.

— Извините ме на тренутак. Идем у другу собу да покупим своје ствари — мирно је рекао Елен.

Тог тренутка Клод Мале је направио прву грешку у свом вешто смишљеном плану. Уплашивши се да је командант штаба града посумњао у веродостојност документа, потегавши је пиштољ и оловна кугла је несрећном Елену размрскала вилицу.

Врло спретно је жртву сместио у другу просторију, вратио на место ствари које су се разлетеле на под док је падало тело генерала Елена и кренуо према излазу. У том тренутку се на вратима, сасвим неочекивано, појавио Дорсе, Еленов заменик. Клод Мале му је без речи потурио документа под нос.

Дорсе је, за разлику од многих који су дотад без много загледања прихватили важне папире, пажљиво студирао свако слово. Тако се бар учинило Клоду Малеу. Ни овог пута није издржао, потегавши је пиштољ и на Дорсеа, али је у том тренутку у собу ушао Дорсеов ађутант. Једним метком тешко је могао да убије два официра.

И док су се тројица ћутке осматрала, вребајући прилику да противник направи погрешан корак, у штаб команде Париза грунула је Дорсеова група војника.

Клод Мале је савладан без отпора, а сви учесници завере похапшени. На суђењу је, на питање врховног арбитра ко су му саучесници, одговорио:

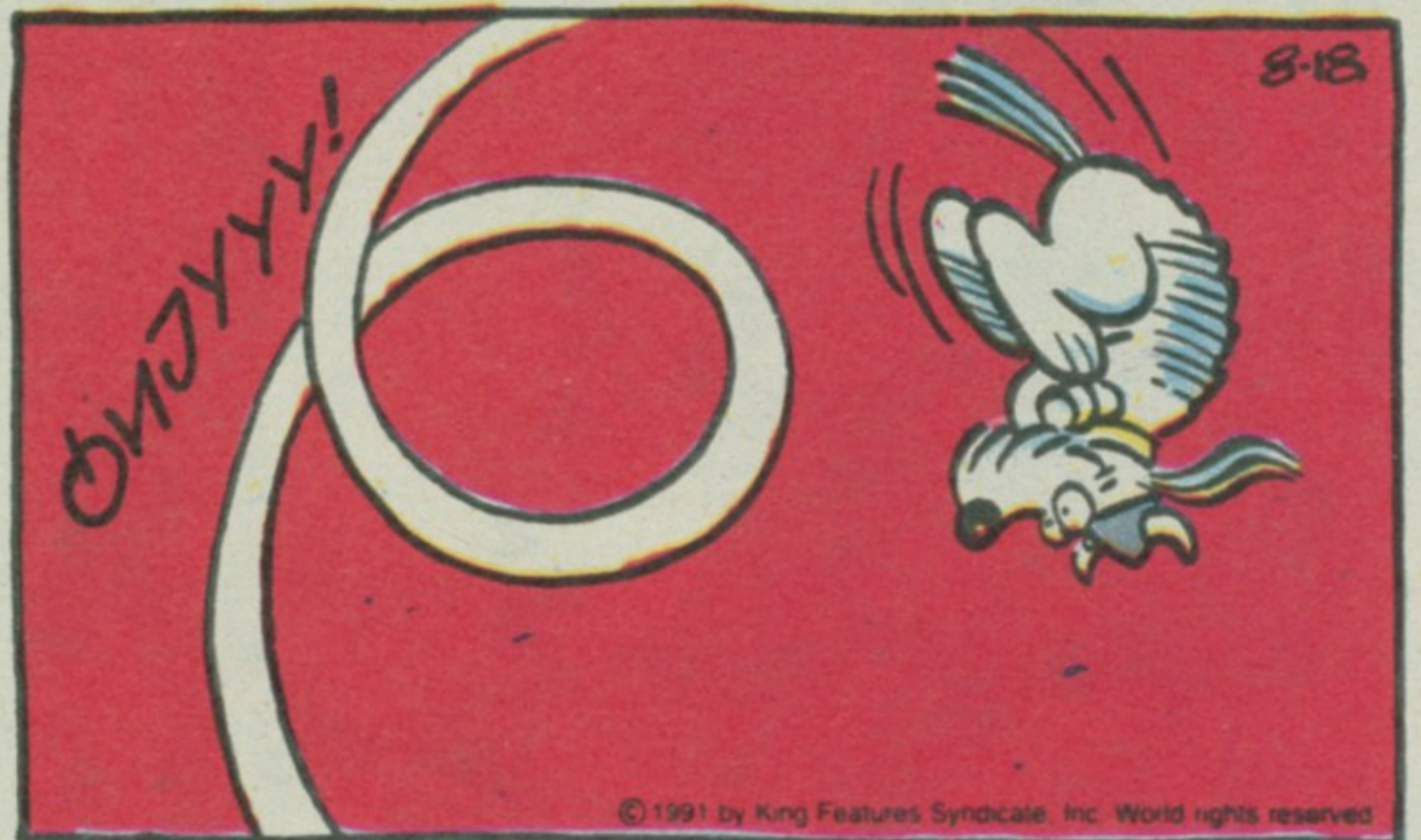
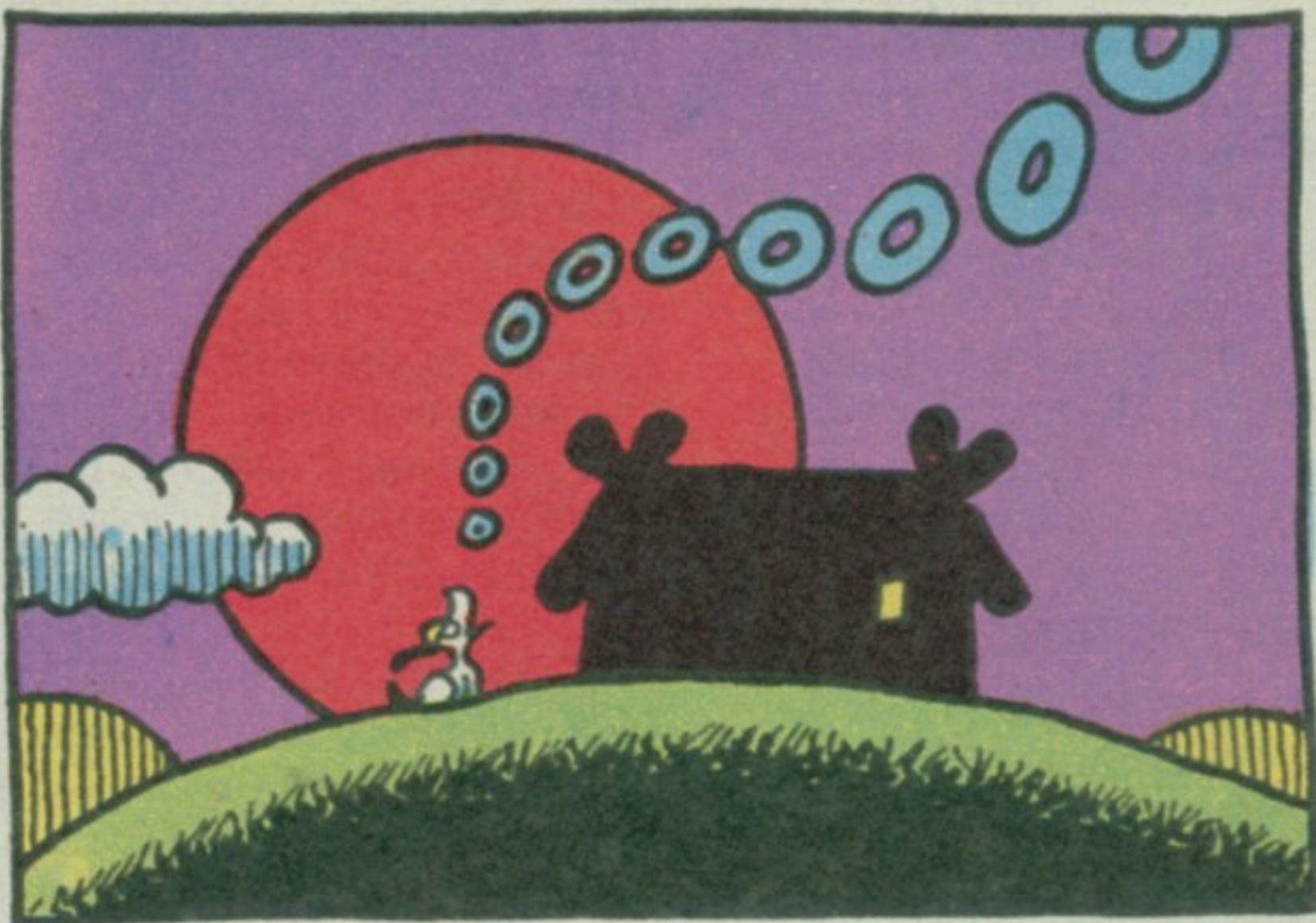
— Саучесници?! Цела Француска, а и ви би били да је ова акција успела.

Клод Мале, генерал који је пожелео да буде цар уместо цара, стрељан је у зору 29. октобра 1812. Наполеон је за заверу сазнао тек кад се, поражен и понижен, вратио са „источних граница Француског Царства“, из Русије. **П. М.**

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

The LEGO logo is a red square with the word "LEGO" in white, bold, sans-serif capital letters.

СВЕМИР!

ПОЛЕТИТЕ СВОЈИМ СОПСТВЕНИМ БРОДОМ У

Највећи избор ЛЕГО играчака можете наћи у нашим радњама у Београду: Робна кућа ЕЛЕКТРОТЕХНА у Кнез Михаиловој 14-16, Петар Пан у Георги Димитровој 34 и Типо у Грачаничкој 8, као и у свим робним кућама Београд. Генерални дистрибутер је предузеће „Хипопотамус“, тел. 422-313.

МА ШТА

КАЖЕШ

ЧАРОБНИ ШТАПИЋ

Рикардо Мути, диригент и директор оркестра чувене Миланске скале, спремао се за време студија да постане пијаниста. Та каријера није му била суђена:

„Једнога дана директор конзерваторијума на коме сам студирао изненада ме је

позвао у своју радну собу и тада ми саопштио како им је за сутрадан потребан неко ко ће да диригује концертом на свечаности за крај школске године. Истог поподнева професор дириговања показао ми је како се то отприлике ради, понешто сам знао и сам јер нам је дириговање још у средњој музичкој школи било обавезан предмет.

Следећег дана ујутру нашао сам се пред студентским оркестром, својим колегама, да бисмо пробали један Бахов концерт. Чим сам дао први знак диригентском палицом, осетио сам чудо: направиш покрет у ваздуху и настане звук.

Два минута касније професор је телефонирао директору конзерваторијума и рекао му: „Рођен је диригент!“ То исто осетио сам и ја. ОDMAH. ■

КАКО ЗАГРЕЈАТИ АРКТИК

Ако је ресторан добар, вреди стајати и у реду да би се добило место, зар не? То би било сасвим нормално да се не ради о ресторану „Северно од границе“ који се налази на Арктику. И да испред ресторана, на јаком ветру и на температурама које су увек у минусу, не стоје стрпљиви Ескимии. Северно ни од чега они чекају да се испразни место у мексичком ресторану. У њему се загревају љутом мексичком храном, текилом, а можда понајвише погледима на згодну власницу која је пристигла из Вашингтона и направила такав посао о коме није могла ни да сања. ■

ЕХ, ДА СУ ЛОПОВИ ЗНАЛИ

У Смитсонијан институту знали су да ће им пошиликастићи сваког часа. Када је поштар донео писма и неколико пакета, нико на њега није обратио пажњу. Тек их је крик једне од секретарица опоменуо да им је, очигледно, стигло нешто значајно. Ни тада још нису веровали да је то „оно“.

А „оно“, односно дијамант од 5.03 карата, вредан три милиона долара стигао је у најобичнијем пакету у коме би неко, рецимо, послао брош из робне куће баки за рођендан. Јувелир из Бостона, иначе уважени даравац, одлучио је да буде оригиналан. Ни трага од блиндираних кола или специјалне пратње. Само је узео папир за пакете, кутијицу, у кутијици мало вате (обичне), а у вати – дијамант. Ех, да су лопови знали! ■

**ПРОТИВОКЛОПНИ
РАКЕТНИ БАЦАЧ
– АРМБРУСТ**

УБИЦА СТИЖЕ НЕЧУЈНО

Званично се зове противоклопно ракетно средство за борбу на блиским даљинама. Знамо га као армбруст, а иначе је мали, пробија челични оклоп до 300 mm, скоро нечујан, згодан за руковање и права напаст за тенкове и транспортере...

Све пешадијске јединице готово свих армија света имају противоклопна ракетна средства блиског домета (до 350 m) за уништавање и онеспособљавање ок-

лопних возила и утврђених циљева. Један од њих је и армбруст који има посебне особине које га сврставају у врло ефикасно и опасно оружје за противоклопна дејства на

блиским даљинама. Производи га Немачка компанија „МЕСЕРШМИТ-БОЛКОВ-БЛОМ GmbH“ из Минхена. Након обимних испитивања крајем седамдесетих година, почела је редовна производња овог оружја. Овим оружјем опремљена је немачка армија, а пошто су Немци велики продавци наоружања и војне технологије ово оружје се појавило и у нашој земљи. Особине армбруста омогућавају врло широку примену која не може да се постигне било којим другим сличним противоклопним средством кратког домета. О чему је, заправо, реч?

Без дима, блеска и пламена

Противоклопна ракета армбруст при опаљењу не избацује дим, не појављује се пламен на устима цеви, а такође нема ни блеска на задњем делу цеви. Звук који се тада јавља тиши је од звука при пуцњу из пиштоља. Њиме може да се гађа из мањих затворених просторија или заклона без опасности по стрелца. При опаљењу нема никаквог трзаја (ради на принципу силе акције и силе реакције). Не захтева никакво одржавање пошто је за једнократну употребу. Када се из армбруста испали ракета све што је остало баца се. Тежина лансирне цеви и ракете која се налази у њој само је 6,3 kg, а дужина 850 mm. Армбруст се преноси, њиме се гађа са рамена из клечећег или стојећег положаја. Највећи домет му је 1.500 метара, а најјефикасније делује на 300 метара против тенкова и оклопних транспортера. Бојева глава ракете ствара кумулативни млаз који пробија 300 mm хомогеног челичног оклопа при директном дејству. Поред

УМРИ РАДЕЋИ ОНО ШТО ВОЛИШ

Бернард Шо, не онај славни књижевник већ његов имењак и један од стубова америчке телевизијске мреже CNN, никада се није уживљавао у улогу звезде. Он се држи принципа, одавно веома демодираних, да новинари треба да преносе вести, а не да их сами праве.

Када је отишао у Багдад, Шо није ни помишљао да ће извештавати с лица места док му око главе експлодирају гранате. Његов задатак био је да интервјуише Садама Хусеина, али до тог сусрета није дошло и Шо се спремао да отпутује назад у Америку. И баш тада је, 17. јануара 1991. године, букнуо Заливски рат.

Као прави професионалац, не губећи ни секунде времена, Шо је успоставио сада већ историјску везу CNN-а са осталим светом из хотела „Ал-Рашид“, коју смо сви пратили. Извештавао је шеснаест и по сати без прекида пре него што су га отерали. После тога је, одговарајући на питања колега, изјавио: „Неколико пута сам помислио: Ако већ мораш да умреш, умри радећи оно што највише волиш да радиш!“

Шо ни данас неће да чује како је извео прави подвиг и постао „суперстар“. „Добро смо се снашли том приликом“, каже он. „Па, шта? Већ сутра морамо да радимо нешто друго и опет да будемо одговорни, добро обавештени и тачни. Ко спава на ловорикама буди се бунован!“

НЕ ЗАГАЂУЈ СЕВЕРНО МОРЕ!

Осмогодишњак из Норича, места у енглеском округу Норфок, решио је да покуша да нађе пријатеље на традиционалан, сада већ готово заборављен, начин. Ставио је поруку у боцу и бацио је у море. Неколико недеља касније добио је писмо од неког Норвежанина. А у писму ниједне љубазне речи. Само љутито упозорење да тако нешто не понови и да му никада више не падне на памет да баца ђубре и загађује море. Само као подсетник – ради се о Северном мору. ■

СЛУЖБЕНИЦИ ИЛИ РОБЉЕ

У две различите канцеларије у чувеном њујоршком Вол Стриту, центру бизниса и моћних компанија, воде се следећи разговори.

Ситуација бр. 1.

Шеф службенику: Господине Малро, отпуштени сте!

Службеник шефу: Ви то зовете отпуштен? Увек сам тврдио да смо сви ми овде ваши робови. А робови се не отпуштају него – продају!

Ситуација бр. 2

Шеф службенику: Драги мој Милер, за ову компанију предано сте радили претходних годину дана. Као награду добићете чек на 3.000 долара. Ако будете исто тако вредни и наредних годину дана, тај чек ћу вам и потписати! ■

Илустровао: Зоран Петковић Петко

Противоклопни ракетни бацач – армбруст

овога ракета пробија и уништава материјале као што су камен, армирани бетон, бетонски блокови итд. Време потребно да ракета стигне до 300 метара удаљеног циља је 1,5 секунда. Сигурно дејство

упаљача ракете је при ударним угловима на циљ од 78°.

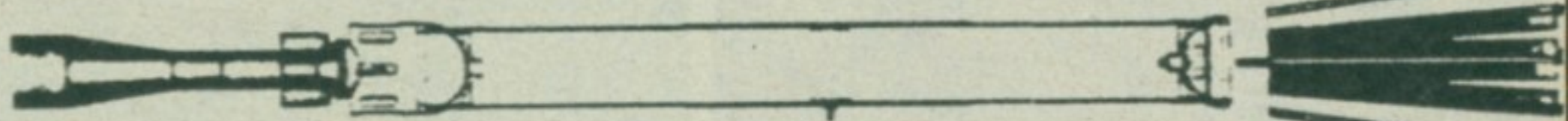
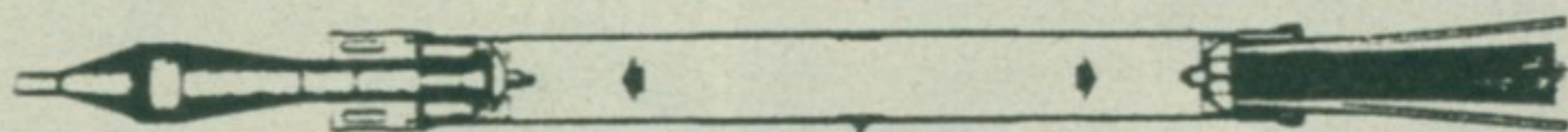
Армбруст је идеално оружје за гађање оклопних возила и објеката у њихове слабе тачке. Стрелац може са њим да гађа и с прозора на спрату

неке зграде, а да не буде угрожен. Пошто нема дима, бљеска и пламена, стрелац не открива свој положај. Минимални размак између оружја и зида при гађању треба да буде само 0,8 метара. За гађање нису потребне никакве додатне справе. Такође, армбруст стрелцу пружа безбедан заклон од осматрања, има ниску силуētu захваљују-

ћи рефлексном нишану са огледалом које је уграђено са стране лансирне цеви. Армбруст поред класичног нишана може да се опреми и ласерским обележивачем циља латом, за ноћна дејства. Армбрустом се веома лако рукује и није потребна сложена обука осим основног упознавања са оружјем.

Ж. М.

Унутрашњи изглед бацача и фазе изласка ракете из лансирне цеви при опаљењу

ФАНТОМИ С ОНОГА СВЕТА

Само у Тунах-ел-Гебелу, у средњем Египту, катакомбе које се простиру на 15 километара, крију на милионе мумија светих животиња

У ваздуху се осећао лепљив и опор задах. Узалуд је Ален Зивије, један од најпознатијих египтолога данашњице, прекрио лице марамом, ништа није помагало. Пузећи кроз један узан пролаз научник из чувеног Националног центра за научна истраживања (CNRS) са седиштем у Женеви, напредовао је с муком. Одједном је млаз батеријске лампе осветлио зидове велике дворане. На жалост, пљач-

каши који су и овде први стигли до гробнице, оставили су само гомилу изломљеног дрвета и раскомадане мумије.

Изненада се испод његових ногу указала дубока јама. Ален Зивије је размотао лествице од ужета и спустио се у рупу. На дну су му ноге додирнуле доста чврсту сунђерасту масу: на стотине врећа скривало је исто толико мумија са шиљатим ушима... Зивије је открио циновско гробље мачака на месту краљевске гробнице у Сакараху, тридесетак километара од пирамида у Гизи. „Да ми нико више није поменуо те мачке“ – изјавио је неколико месеци касније ни сам не знајући шта да ради са брдом мумија. Треба га разумети: на дну исте јаме открио је гроб великог везира по имену Апер-Ел и заиста је тада имао важнија посла.

Енглезима су послужиле као – ђубриво

Мумије је преузео Леонард Гинзбург, помоћник директора Националног музеја за историју природе у Паризу, ко-

Тражећи гроб великог везира Апер-Ела, египтолог Ален Зивије открио је случајно 1982. године једно од највећих гробља балсамованих мачака на дну неиспитане јаме, испод некрополе Сакарах, недалеко од пирамида у Гизи.

НАЈЛЕПША КОЛЕКЦИЈА

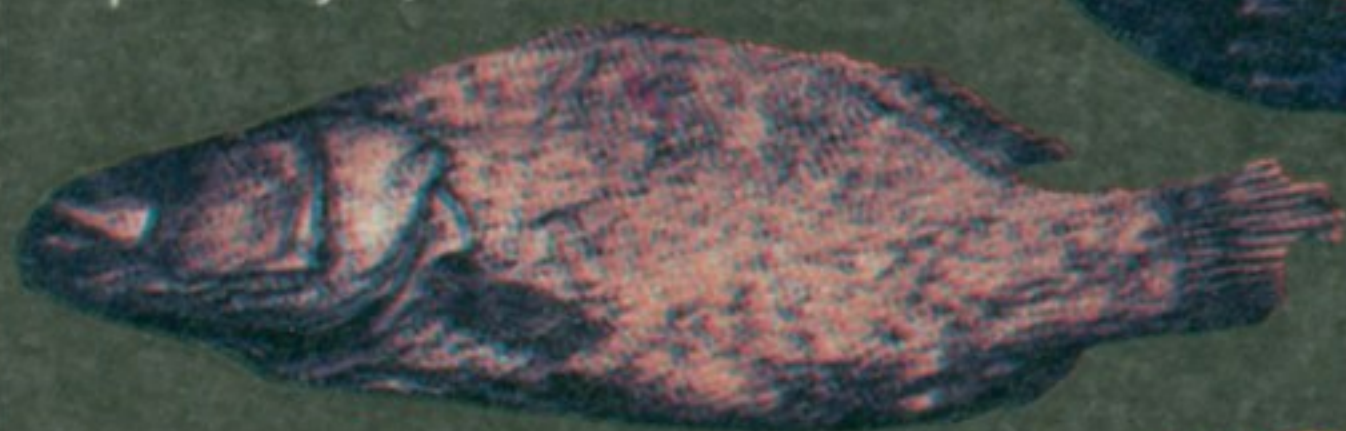
У Музеју Геме Ролан Мурер води рачуна о највећој колекцији мумифицираних животиња у Европи: 500 одлично сачуваних и конзервираних примерака, представника 38 различитих врста, од ровчице до крокодила. У древној Египту оне су служиле као заштитни знак племена или града, а касније су постале инкарнација богова. Тако је соко представљао на земљи Хоруса, бога неба.

Газела

Патка

Греч-Сунце

Крокодил

Соко

ме је истраживач поверио своје благо. Одакле овде ове мачке жутог крзна увијене у танке траке платна? Пошто је одмотао стотине метара газе и измерио на десетине лобања, овај стручњак је дошао до закључка да већина ових животиња није била дивља већ, како се изразио, „на путу да постану питоме“. При том је открио занимљив детаљ: у неким врећицама налазила се само једна шапа или глава мачке одвојена од тела, као одсечена. На жалост, после посете пљачкаша гробница овде више није било никаквог знака ни сумњивог натписа који би помогао да се ова загонетка реши.

Стари Египћани су у ствари сахрањивали све врсте животиња, а не само мачке. У депоу музеја Геме у Лиону у дрвеним преградама чува се највећа збирка животињских мумија у Европи: преко 500 примерака мачака али и паса, глава једног бика, змија савијена у колут, мишеви, ровчице, мајмун с прекрштеним рукама, патке, ибиси, соколови,

У подземним гробницама Тунах-ел-Гебела скривају се милиони мумија птица ибис и бабуна посвећених богу Тхоту, творцу писмености. Пре но што су жртвоване, ове су животиње одгајане у суседној оazi.

крокодили... Права Нојева барка коју су из Египта 1910. године донели Лортет и Гајарад, два лионска лекара, иначе пасионирани истраживачи фауне древног Египта. У то време овај се посао сматрао испод части научника јер се званична египтологија бавила искључиво дешифровањем хијероглифа. Тако су мумије

донете у Британију спаљене у пећима, а њихов пепео расут као ђубриво по околним њивама! У дим су на тај начин отишла драгоцене сведочанства религиозних обичаја које су касније истраживачи, уз велике муке, покушавали да расветле.

Погрешили су и Грци, и Римљани, и Европљани

Много пре нас стари Грци и Римљани стајали су збуњени пред огромним животињским гробљима око египатских храмова. То што су поданици фараона балсамовали псе и мачке као најближе рођаке само их је учврстило у уверењу да имају посла са чудним народом сурових обичаја.

Због тога су неке градове прекрстили давши им имена животиња које су његови становници обожавали: Саути (данас Асиут) постаје Ликополис (Вуков град), Шедит где је најпопуларнији био бог Собек, претворио се у Кродиополис... Али, и Грци и Римљани преварили су се, баш као и Европљани касније, верујући да су ови обичаји израз обожавања човекових верних пријатеља. Радило се о нечем сасвим другом. У древном Египту животиње су, као и човек, сматране за божанска створења. Њих су двоје као браћа блиско повезани. Пријатељи на земљи, остајали су то и на оном свету. Делили су заједничку судбину.

Ово правило о једнакости треба, међутим, схватити условно. То уопште не значи да Египћани нису гајили домаће животиње које су музли, шишали или јели њихово месо, као и да се нису плашили змија и крокодила. У храмовима или крај улазних врата подизали су надгробне стубове у славу Хоруса, бога неба, да би их заштитили од крокодила и других опасних животиња.

Од краја 4. миленијума пре наше ере свако племе – египатски народ још се није ујединио – имало је такође своју животињу коју је обожавало због њених врлина: бика због снаге, мајмуна због мудрости, гуску и пса као симбол верности. Ускоро је сваки бог имао своју животињу, тотем, коју су обожавали не само због ње саме већ зато што је представљала бога. Мачка је тако била инкарнација на земљи богиње Бастет, заштитнице града Бубатиса, крокодил, богиње Собек, господарице града Фајуна, ибис Тхота, творца писма, пас Анубиса који је превозио људске душе, ован бога Амона... Једно божанство могло је да има више тотемских животиња, као што су ибис и мајмун били инкарнација Тхота или гуска и ован Амона. Да би ступили у везу са божанствима, да би их умилостивили, верници су им приносили лик (у бронзи или мајолици) животиње која је била везана за њих.

Кад је наступило Ново царство (половина другог миленијума пре наше ере) статуе су замењене балсамованим животињама. У неким градовима бог је имао једну једину инкарнацију. Такав је случај био са Мемфисом, где је бик белог тела и црне главе у исто време представљао и бога Птаха, творца света и заштитника града, и Аписа, бога плодности. Животиње које би изабрали свештеници чуване

Мачке, као инкарнацију богиње Бастет, обожавали су градови посвећени овој богињи. Ако би неко непажњом усмртно мачку, чекао га је линч. Када би мачка угинула, породица која ју је „усвојила“, прво би је оплакала како треба, а потом односила мајстору за балсамовање који би јој, између осталог, уметвао очи од кристала у боји или обсидијена (вулканског стакла).

су у посебно ограђеном простору, биле обожаване за живота и сахрањиване после смрти на једном импресивном гробљу (сераперум) које је 1851. открио Огист Маријет, први директор Египатских старина у Француској. Ова некропола која се састојала од 28 гробница, толико је задивила египтолога да је овде организовао свечани пријем „док су бакље бацале лелујаву светлост у рукама 200 деака који су седели прекрштених ногу на земљи, непокретни као статуе“.

Попуст за сиромашне

У већини случајева обожаване су и мумифициране животиње исте врсте, па се могло закључити да се чекало да саме умру природном смрћу. Али, ускоро је потражња постала већа од понуде, па су поред храмова почеле да ничу огромне фарме, а животињске мумије закопаване су као на покретној траци, у низу. Неке директно у песак, као што су рибе у Есни, или у катакомбе: у Тунах-ел-Гебелу, у средњем Египту где их је открио египтолог Самир Габра, који је читав свој живот посветио проучавању милиона мумија ибиса и бабуна посвећених богу Тхову и сахрањених у галеријама које се протежу на површини од 15 хектара.

Али, овај је култ био скуп. Животиње су мумифициране помоћу балсама, у радионицама близу гробља. Као и људске мумије, посмртни остаци натапани су натријум-хидроксидом, али без вађења утробе, изузев код свете животиње бика Аписа. Цена је, наравно, зависила од квалитета балсамовања. Зато су се сиромашнији Египћани обраћали боговима тако што би неколико крљушти омотали тракама и то би балсамовано парче играло улогу рибе, јаје крокодила замењивало је целог гмизавца. Управо ова принудна штедња и објашњава мачке у комадима које је пронашао Ален Зивије.

Балсамовање светих животиња ишчезло је у 3. веку наше ере кад је Египат примио хришћанство. А у данашњем муслиманском Египту, животиње су далеко од тога да буду једнаке са човеком. Само су мачке сачувале донекле своје право и градови су их препуни а да их нико не гони. Занимљиво је да се према мачкама данас на Западу гаји прави култ, они их воле и обожавају, сакупљајући не само живе примерке већ и фигуре, украсе, пресликавају их на мајице, носе као брошеве, привеске...

Припремила **В. Милићевих**

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

За осмогодишњу Черил Арлоу трчање је било неостварљив сан све док није нашла свог хероја који се припремао за марафонску трку у Чикагу

Черил је већ неколико дана била у посети код баке. Као и свако вече, гледала је са њом телевизију када је први пут угледала Церију. Од тог тренутка њен поглед је остао прикован за екран и младог човека лепог лица и тамне косе. Док се лаким, дугачким скоковима приближавао камери, лице му је било озарено. Био је то Цери Ларсон, двадесетдеветогодишњи младић који је доживео све страхоте рата у Вијетнаму. Када се зауставио, почео је да прича да се припрема за предстојећу марафонску трку у Чикагу иако је једну ногу изгубио у вијетнамском рату и на њој имао протезу.

Черил је боље него ико знала за какав се то невероватан подвиг Цери припрема. Јер, и она сама је, када је имала три године, доживела тешку саобраћајну несрећу. Остала је срећом у животу, али су јој ампутирани оба стопала. Две године касније ставили су јој прве протезе. За листове њених малих, нејаких ногу биле су причвршћене два гумена стопала која су неспретно шљапкала при сваком кораку који би направила

изазивајући понекад страховите болове. Али, Черил се никада није жалила. Само би се тужно насмешила и наставила да хода трудећи се свим силама да у игри не заостане за другарицама. Успела је чак да научи и бицикл да вози. А када би болови постали несносни, села би на земљу погледом пратећи дечију игру.

То вече, седећи у бакиној соби, посматрала је младог Ларсона као неко чудо. – Бако – рекла је – желела бих да трчим као Цери.

Бака је само климнула главом док су јој се у глави наде мешале са сумњом. Позвала је телефоном телевизију и сазнала како може да нађе Церију Ларсона. Четири дана касније, Черил је са мајком и баком кренула колима из центра Чикага до предграђа у коме је Цери живео.

Позив доктора Стокозе

Девојчица и Цери одмах су се спријатељили. Мало је говорила, али зато није скидала поглед са свог хероја. Посматрала га је како хода, барата лоптом за кошарку и трчи. Када ју је замолио да му покаже ноге, није се двоумила. Скинула је вештачка стопала испод којих су биле отворене ране.

– Да ли те ово боли? – упитао је Цери запрепашћен. Она је само окренула главу у страну. Ни реч није рекла.

Од тренутка када је ушла у његову кућу Цери је знао колико пати. Њени кратки кораци, начин на који је покушавала да устане, њена нејака, повијена леђа подсетили су га на муке с којима се и сам борио десет година откако је у рату изгубио леву ногу и на веровање да инвалиди морају да се помире са судбином.

Он се, међутим, није

ТРЧАЋУ КАО ЦЕРИ!

предао. Осам месеци после губитка ноге већ је изашао на кошаркашко игралиште с муком журећи за лоптом. Из патрљка ноге који је грубо трљао о тврду пластичну протезу коју је добио од војске цурела је крв. Та луда упорност, коју је одмах видео и код несрећне девојчице, терала га је следећих девет година да мења и узима све боље протезе, да се распитује, учи, вежба и тражи све боља решења све док није успео и да потрчи. Заклео се у себи да ће учинити све што је у његовој моћи да помогне и Черил.

Но, најпре је, како је обећао, морао да истрчи своју марафонску трку. Тако

ће пружити најбољи пример свима који су доживели несрећу као он и Черил и нису желели да се предају.

Дан трке је дошао.

И поред свих мука није хтео да одустане. Помажући се штакама и болно храмајући превалио је читаву стазу за девет сати и четрдесет и седам минута, далеко иза свих осталих. Био је исцрпљен и потпуно сам. Сви учесници и посматрачи одавно су отишли својим кућама. Осећао се потучено, чак га ни телеграм са честиткама Черил и њене породице није орасположио.

Маратонска трка била је за Церија Ларсона само пролазна невоља. Пет дана касније телефоном га је позвао доктор Џон Стокоза, директор Института за унапређивање протетских помагала у Лансингу, држава Мичиген, који је у новинама прочитао све о њему. Био је сигуран да том младом човеку може помоћи.

Цери је у разговору споменуо и малу Черил и доктор је обоје позвао да дођу код њега.

Кичма се криви

Већ сутрадан су Цери и Черил кренули авионом за Лансинг. Када су улазили у

Институт – Цери на штакама јер је после маратонске трке и рана које је на њој задобио могао само с њима да се креће, а Черил неспретно шљапкајући – ниједно од њих није помишљало да ће им се ту догодити чудо.

Пуна два дана доктор им је показивао различита вештачка помагала о којима су могли само да сањају, а онда почео да ради на Церијевој протези. Најзад, четвртог дана по доласку, Цери Ларсон је наместио своју нову вештачку ногу, устао са столице, погледао прво Черил а онда др Стокозу, и направио први, а затим и други корак. Није могао да верује: први пут после девет година могао је лако, без болова, да хода.

– Па ово је невероватно! – узвикивао је ходајући по соби. – Просто невероватно!

– А сад си ти Черил на реду – рекао је доктор

Стокоза. После првог прегледа било му је јасно шта је узрок њених мука. Черил је носила вештачка стопала два броја мања него што је било потребно. Осим тога, делови којима су стопала била везана за ноге били су неколико центиметара краћи. Премалене протезе трљале су непрекидно о нежно ткиво и стварале болне ране.

Како је само могла да трпи те ужасне болове, чудило се. Било је једноставније да се помири са судбином, да седи у инвалидским колицима, да бауља по земљи, или да допусти да је други носе. А она је ипак ходала очајнички желећи да буде као остала, здрава деца.

Зато је скривала ужасне болове.

– Ја желим да се играм са децом – рекла му је. Желим да носим ципеле за трчање.

Код Черил су, међутим, најпре, морале да се залече озбиљне ране. Разочарана, вратила се кући. Шест недеља морала је да лежи у постели. Цери је долазио да је обиђе, утеши и развесели.

После месец и по дана лечења девојчица се вратила у Институт докотра Стокозе. Рендгенски снимци показали су да је у заиста лошем стању. Како јој вештачка стопала нису била подешена, једна нога јој је била пет центиметара дужа од друге а кичма је почела озбиљно да се криви. Уколико не добије одговарајуће протезе, то кривљење ће се наставити и на крају ће морати да носи нарочити метални прслук.

Устани, Черил!

Истог дана по подне доктор Стокоза је одвео Черил у радионицу за узимање отисака у гипсу. Отисак за леву и десну ногу успео је тек у трећем покушају. Доктор је радио полако и пажљиво. На изливање других отисака у гипсу такође је утрошено знатно време. Тек када су и они били савршено урађени, доктор Стокоза је могао да почне са израдом самих протеза.

Четвртог дана по доласку у Институт Черил су скинули њена стара вештачка стопала и ставили нова, лакша, већа и дужа.

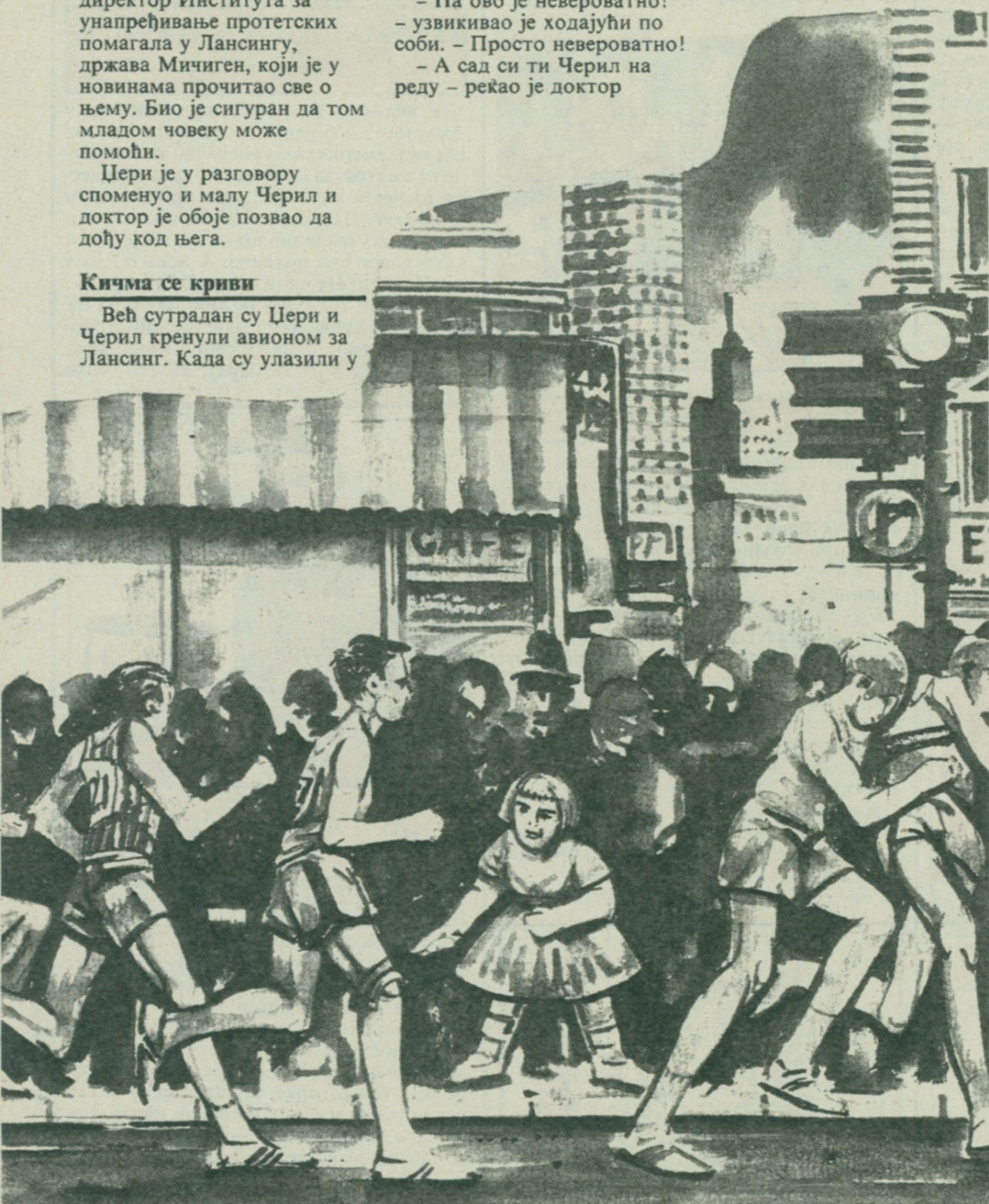
– Устани Черил – рекао је доктор. – Како се осећаш?

– Уопште ме не жуље и ништа ме не боли – одговорила је Черил. И то је било све што је рекла. Али, у тих неколико речи први пут је признала да су јој стара стопала наносила бол.

После неколико тренутака почела је да хода, а затим је потрчала...

У бакиној соби Черил Арлоу је 21. октобра 1988. поново на телевизији гледала Церија Ларсона како трчи своју другу маратонску трку у Чикагу. Био је неописиво врео и влажан дан. Од 5.937 тркача, колико је кренуло са старта, свега је 2.869 завршило трку. Један од њих је био и Цери Ларсон који је стазу од 42 километра претрчао за осам сати и осамнаест минута.

М. Ђ.

У МОДИ ЈЕ КРВНА ГРУПА

„Која је твоја крвна група?“ Ово питање у Јапану све чешће замењује оно: „У ком си знаку рођен?“ Тамо су, наиме, у моди хороскопи и профили личности рађени на основу припадности одређеној крвној групи. Извесна Тошитака Номи написала је 28 књига на тему „ваш живот зависи од ваше крвне групе“. Она је дала особине људи у зависности од њихове крвне групе. Тако су они који имају крвну групу „В“ независни, самоуверени и креативни; „А“ су перфекционисти и осетљиви на стрес; „АВ“ се тешко одлучују, а „О“ су толерантни.

Психологија крвних група нашла је своју примену и у запошљавању. Власник једног ресторана у Токију, који кандидате увек пита и за крвну групу, каже да се до сада овај критеријум подобиности за посао показао ваљаним. Иако стручњаци који се професионално баве истраживањима крви поричу било какву везу између крвне групе и особина личности и све то називају будалаштином, популарност ове тезе је све већа, поготово међу млађим женама у Јапану.

КО ЗНА ВИШЕ?

Син: Тата, да ли ти знаш више од мене?
Отац: Да!
Син: А, да ли сви очеви знају више од деце?
Отац: Да!
Син: Тата, ко је измислио парну машину?
Отац: Џејмс Ват, сине.
Син: Али, зашто је онда није измислио отац Џејмса Вата, тата?

МАМЕ И ТАТЕ ИДОЛИ

Триста четрдесет студената Универзитета у Висконсину требало је да наведу и рангирају (од првог до петог места) пет особа које сматрају својим идолима. На првом месту ранг листе идола нашли су се – маме и тате испитиваних студената. Маме су добиле шест пута, а тате два пута више првих места него сви остали идоли њихове деце.

После тата, у врху мушких идола нашли су се Исус Христ, Џон Кенеди и Клинт Иствуд, а од женских: Мадона, Џејн Фонда и Мерилин Монро.

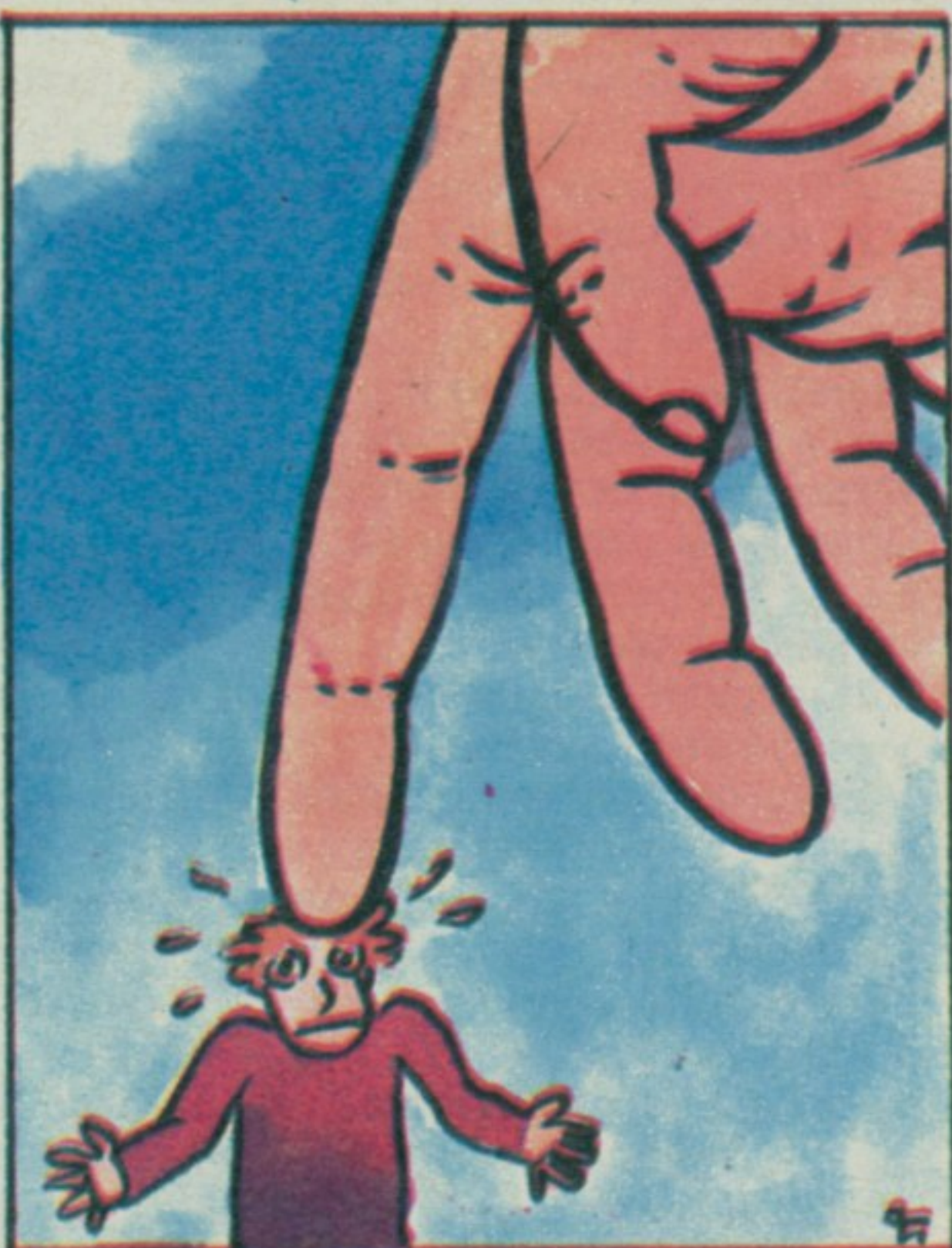
Психолог који је обавио ово истраживање, поновио га је и на ученицима основних школа. Резултат је био исти: маме и тате поново су се нашли на првом ранг листе идола. Међутим, код ове млађе групе испитаника, идоли који следе после мама и тата нису јунаци из живота него из стрипова и филмова, као, на пример, Супермен, Супердевојка и слично.

СТРЕС У КУПАТИЛУ

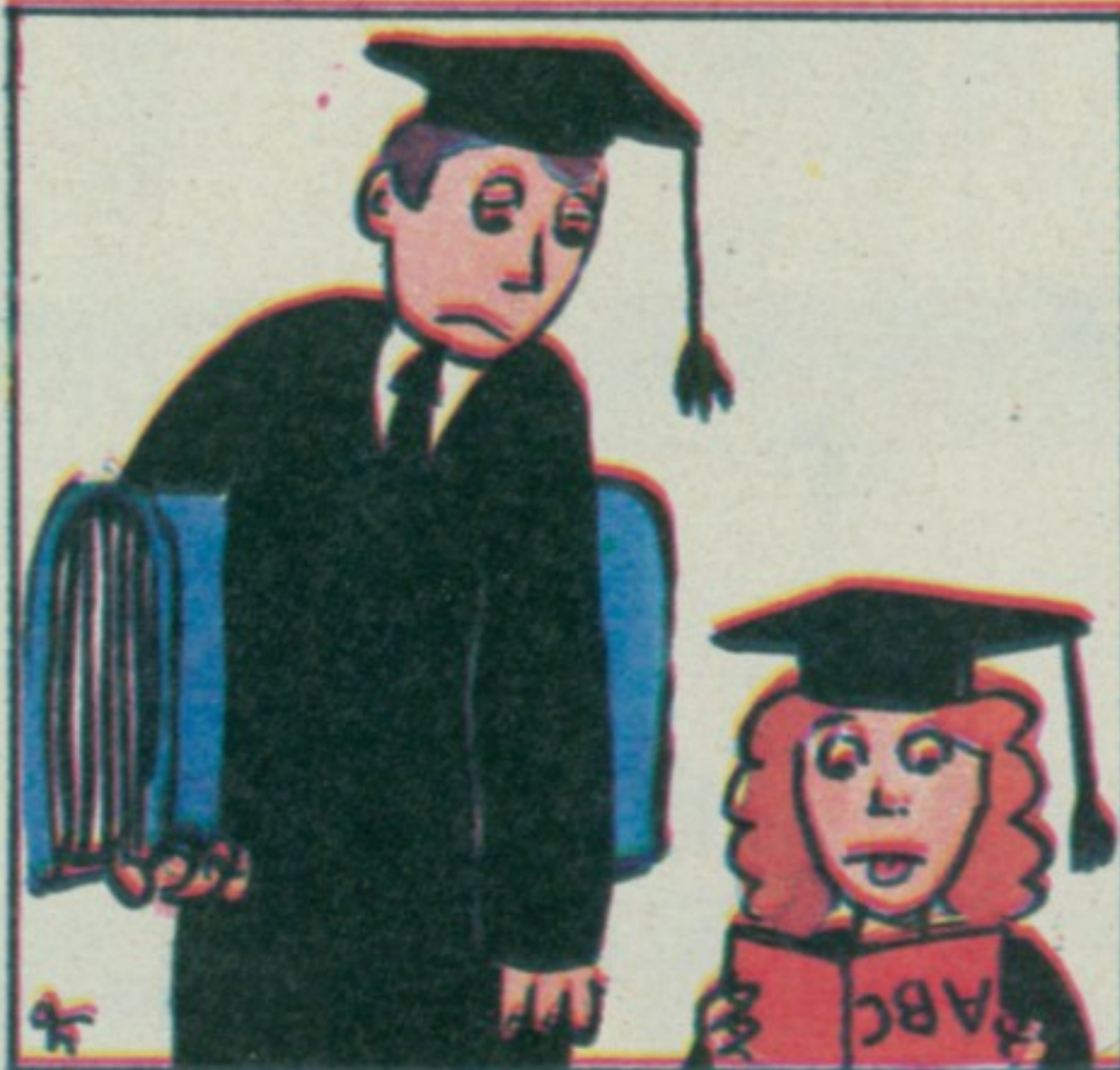
Једна грађевинска компанија у САД затражила је да се испита да ли број купатила у једном домаћинству утиче на стрес у кућана. Закључак је да само једно купатило у кући може бити извор стреса. Наиме, половина оних који живе у домаћинству са једним купатилом изјавило је да свакодневно доживљава стрес због недостатка приватности, док је овај одговор дало само 14% оних који имају два или више купатила. Међутим, није добро ни када у кући постоји више од три купатила. Њих је тешко редовно рибаити, прати и опремати, па и због тога може доћи до стреса, закључили су истраживачи.

Коначан закључак је: за једну просечну америчку породицу најбоље је када у кући постоје три купатила, од којих два могу да буду само са тоалетом. То све да би се избегао купатилски стрес.

НЕМОЈ ДА – ... (само не знам шта)

У великом истраживању „Религија у Америци“ добијен је и следећи податак: Од пет америчких тинејџера, сваки четврти сматра да су Десет божјих заповести правила којих се треба придржавати у животу. Невоља је једино што од сто испитаних омладинаца само троје зна и како гласе ова правила. А нека од њих су: Не убиј! Не чини прелубе! Не кради! Не пожели туђе (без обзира на то да ли се ради о кући, жени или магарцу)! Поштуј оца свог и мајку своју! Шест дана ради, а седми се одмарај! и... (ко би се сад сетио).

ЗБОГОМ, МИСТЕР ЧИПС

Хиљаду студената Универзитета у Пенсилванији требало је да оцени 16 професора и 16 професорки. Процењивале су се разне особине међу којима и: колико професори познају градиво које предају, вештина којом предају, контакт са студентима и разне особине личности. Испоставило се да и студенти и студенткиње више вреднују своје професоре него професорке. Мушкарци су за све испитиване особине добијали више оцено него њихове колегинице. Истраживачи наводе да су изненађени јачином полних предрасуда и њиховим утицајем на судове и процене испитиваних студената.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВАНИК

1

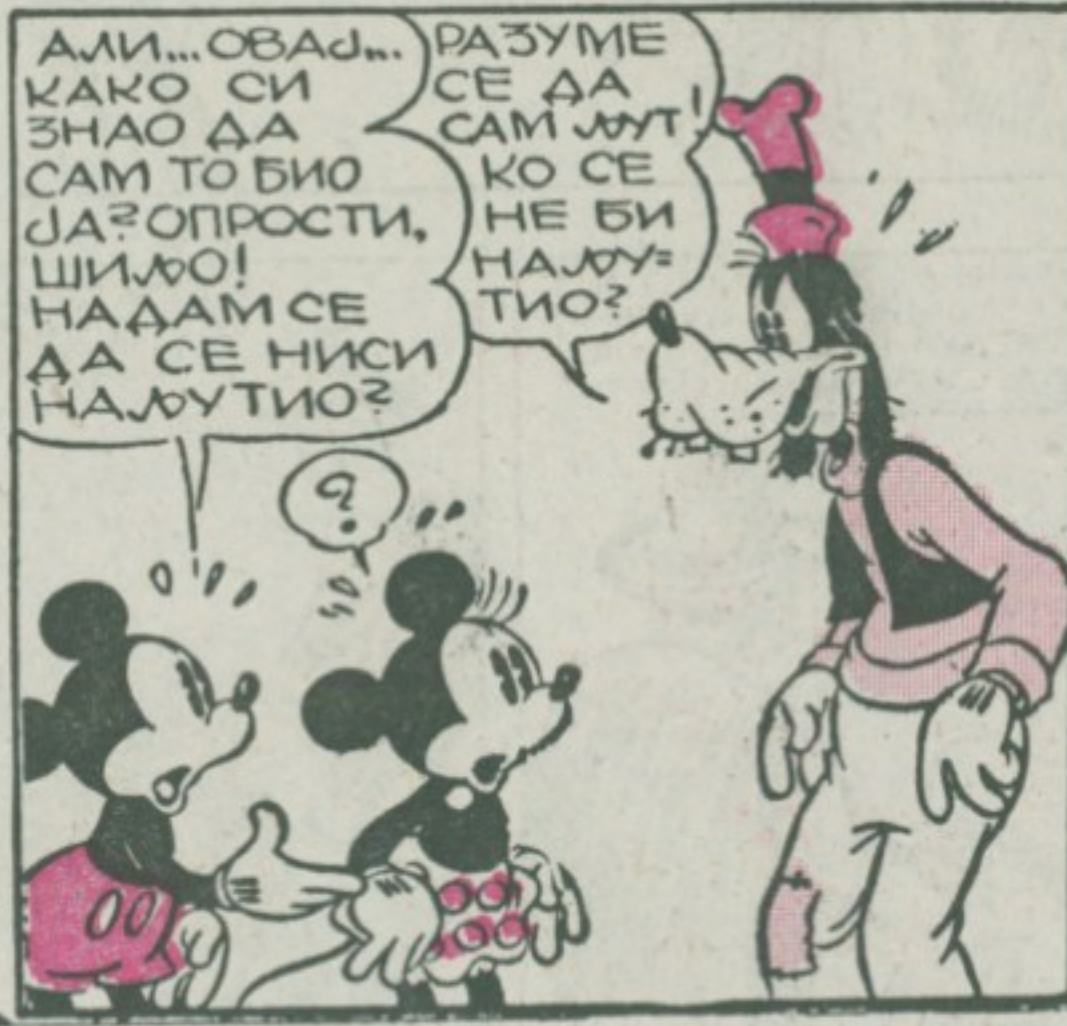
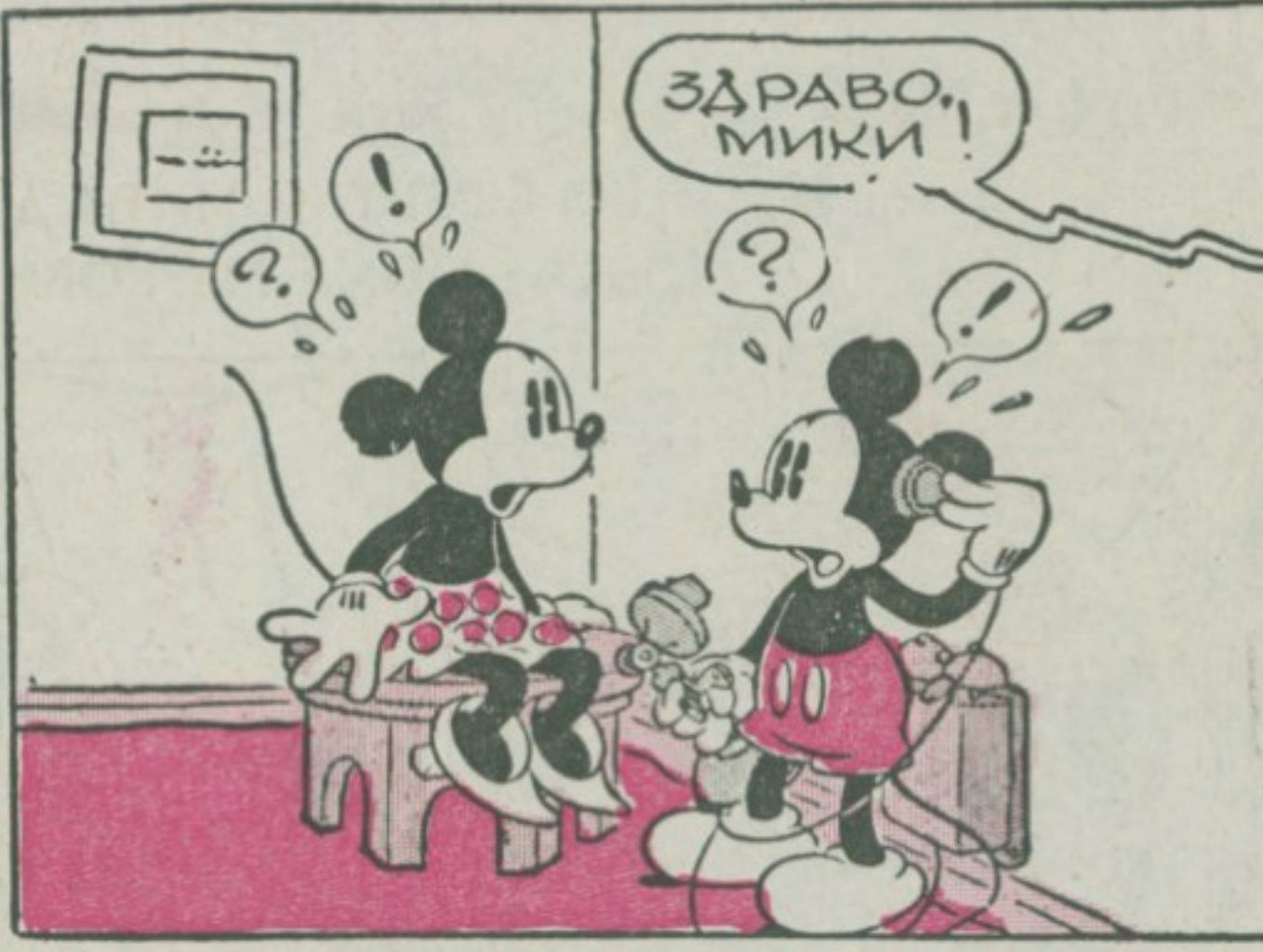
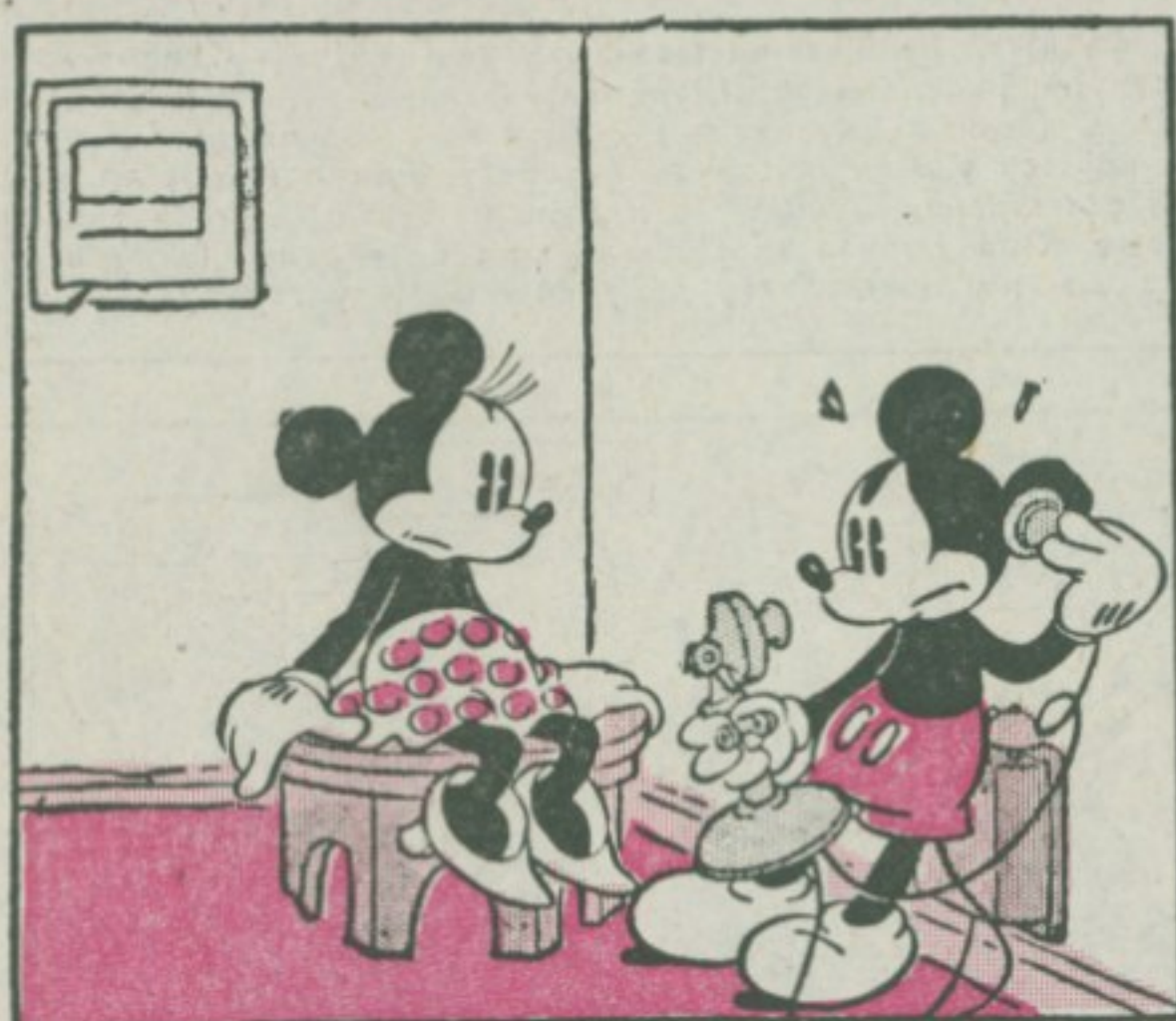
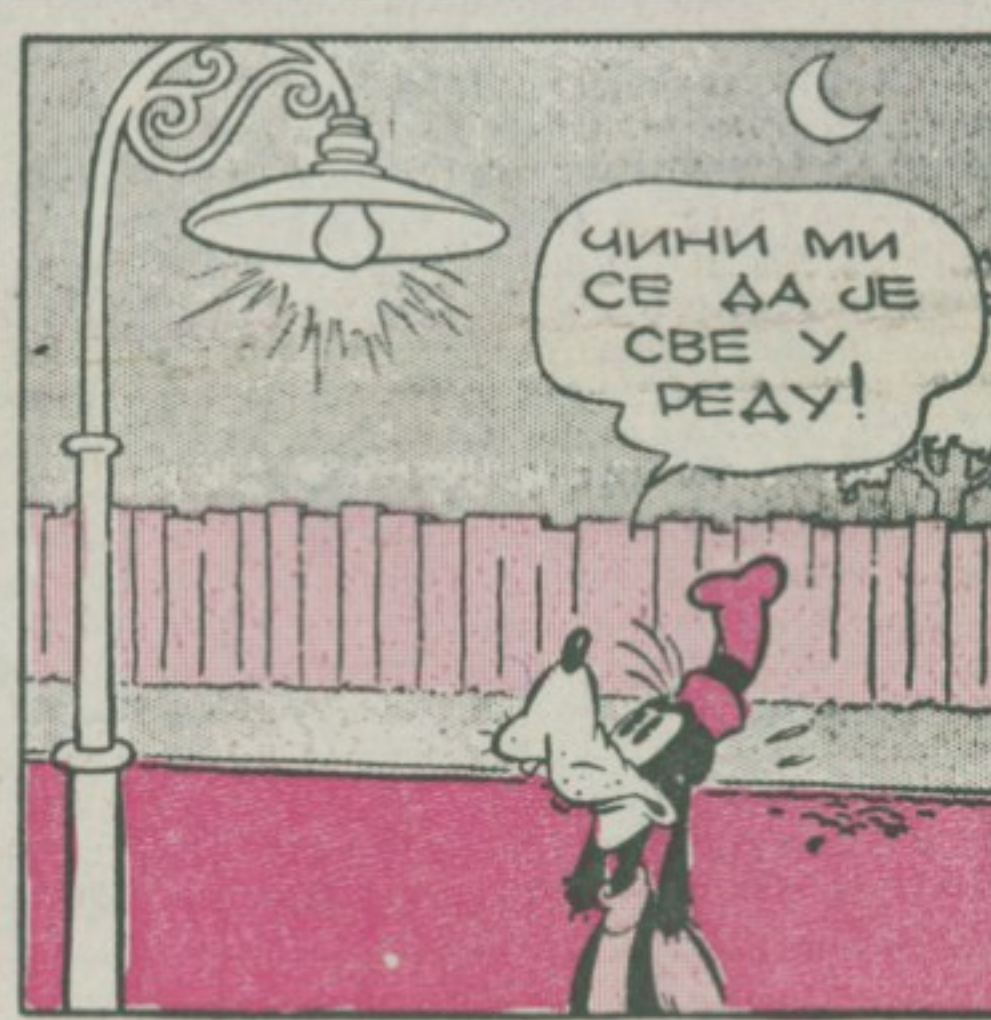
ДИНАР

ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ
И
ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 16 — Петак, 21 април 1939

Текст и цртежи
од Волта Дизнија

ШИЉА СЕ НАЉУТИО

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века једну крчму близу реке Кузе у Америци, држи капетан Копленд. Једне ноћи, индијански поглавица Токеах доноси његовој жени на чување једно бело дете. Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Ту Бела Ружа — тако је име она добила — другује с поглавицином ћерком, која се зове Канондах. Једног дана, Канондах јој каже да се појавио у близини један бео младић који је настрадао у борби са алигатором. Склониле су га у дупљу једног дрвета. Бела Ружа се искрада из куће, одлази белом рањенику и сипа му на рану поглавицин лек. Кад су мушкарци отишли у велики јесењи лов, Канондах обавештава жене о рањенику и уз њихову помоћ носи га у село.

На њену заповест Индијанке спустише носила. Затим се она обрати Белој Ружи:

— Ти ћеш овде да сачекаш док се Канондах мало посаветује са овим женама.

Индијанке појоше мало даље од колибе где се скупише око ћерке свога поглавице. Саслушале су Канондах и најзад одлучиле да све буде онако како је она сматрала да је најбоље. Канондах се вратила тада пред колибу и са неколико жена пребацила бивољу коју са улаза. Индијанке унесоше рањеног странца и положише га на диван. Његово тело подрхтавало је мучено грозницом...

Пола сата доцније у колибу је ушла једна стара Индијанка која уз велики напор стиже најзад до рањеника. Она га прво промери од главе до пете, затим му опипа било и најзад, вешто као неки лекар, поче да му прегледа рану.

— Сутра ће грозница престати. Али — и ту старица застане и баци значајан поглед на Канондах — на који начин је чудотворна лекарија поглавице доспела у ту рану?

— Па то је гласник поглавице Сланог Језера — одговори Канондах значајно.

— Зар је он своје гласнику дао чудотворну лекарију? — настави старица загледајући поново рану и тресући својом смејуром главом. — Ово је балзам који има само велики Мико. Али ни Мико ни његова ћерка нису га сипали у рану. То је учинила проклета безбожничка рука јед-

не беле жене. Ја видим сада да велика чаробна басма није била при том изговорена и зато се лекарија претворила у отров.

Поглед старице проишљиво је почивао на Белој Ружи. Канондах је са узбуђењем саслушала последње речи.

— А зашто не би било могућно да и поглавица Сланог Језера има тај исти балзам? Он је велики поглавица и пред њим дршћу бели људи!

Старица је немирно вртела главом.

— Пглавица Сланог Језера и сам је бео човек. Велики Дух има двојак дарове. Белим људима дао је слабије, а изабраним првеним људима боље. Лекарија нашег Мика — рече старица убедљиво — то је мелем који може да има само један врло велики поглавица.

Ту Канондах прекиде старицу:

— Канондах је следила траг гласника кога је послао пријатељ њеног народа. Она је нашла странца и, на савет њених разборитих сестара, довела га је у ову празну колибу. Зар он треба сада да изгуби живот само зато, што је нека непозната рука улила лекарију у његову рану? Шта би на то рекао Мико, а шта поглавица Сланог Језера?

— Канондах има право — рече старица. — Она је паметна ћерка великог Мика и све види бистрим оком.

Разговор са старицом оставио је на све присутне дубок утисак који је још појачавала дубока, скоро мрачна тишина.

Канондах је ухватила своју белу другарицу за руку и обе напустише колибу и одоше у кућу поглавице. Када су обе седи на клупу, у њиховој соби поче Канондах:

— Бела Ружа, Канондах је заслепила очи толиких жена да би учинила радост својој сестри. Она је непријатеља свог народа склонила у село свога оца. Она је помогла непријатељу, уходи!

— Ах, моја Канондах — одговори јој Бела Ружа — погледај само добре очи мог белог брата! Зар би његова уста могла да буду неискрена? Зар он личи на непријатеља нашег народа?

— Моја сестра је још врло млада и слабо познаје наше непријатеље, Американце. Они шаљу младе људе у индијанска села да изброје индијанска крпа, бивоље коже и да процене принос њихове дјетине. Ти људи, када се врате, показују доцније белим ратницима стазе које воде у индијанска села.

— И моја сестра верује — узврати Бела Ружа стидљиво — да је овај странац један од тих ухода?

Индијанка је замишљено забацила главу.

— Има ли он очи и косу једног Американца?.. Слушај, Бела Ружа — настави Индијанка после кратког ћутања — Канондах је белом човеку пружио пријатељску руку кад је видела да је срце Беле Руже чезнуло за њим. Али ћерка великог Мика није урадила онако како је требало да чини. Она је пропустила целу ноћ и сачекала прво док Мико пође у лов.

— Али странац би умро у шуми! — одврати Бела Ружа. — Погледај само како га мучи грозница!

— А Мико? — одговори Канондах.

— Зар он баш мора нешто о њему да зна? — папугала је Бела Ружа кроз зубе као да се бојала сопствених речи.

Лице Индијанке одједном се разведрило и њена уста развукосе се у благ осмејак. Поносно одговори она својој белој сестри:

— Мико племена Окони осећа дах белог човека десет дана пошто га је овај испустио и познаје његове трагове двадесет дана од дана када их је бели човек утиснуо у траву. Бела Ружа није смела да пружи своје руке за светињом великог поглавице. Канондах воли много своју белу сестру, али свог оца никада неће преварити! Ако је овај младић ухода кога су послали Американци, њен ће отац то одмах осетити!

— А мој брат? — прекиде је Бела Ружа дршћућим гласом.

— Умреће — одговори Индијанка одлучно. — Али странац је свакако гладан и Канондах треба да се побрине за њега.

После тих речи Канондах се диже са клупе и истрча из колибе.

— Месец је већ високо отскочио на небу када се рањеник пробуди. Крај њега су седеле индијанске девојке и старица. Пламен са лучи од кедровог дрвета осветљавао је колибу.

— Грозница је престала, а рану ће знати Канондах да исцели — рече старица и затим полагано изиђе из колибе.

Када је младић после 36 часова први пут отворио своје очи, прискочише му обе девојке. Канондах је одмах привукла до његове постеље столицу на којој су се нала-

зиле разне освежавајуће ствари: млада дивља патка испечена на индијански начин, свежи колачи од кукуруза као и пехар вина.

Усне болесника грчевито се развукосе при првом гутљају. Он остави одмах пехар. Али није дуго трајало и његово лице се заруменило, а његова рука овог пута сама посеже поново за пехаром. После неколико гутљаја младић поједе слатко комад печења и комад колача.

Индијанка није скидала очију са њега. Поглед је пратио сваки залагај који је странац приносио устима. С времена на време погледала би Бела Ружа која је из једног угла собе посматрала сваки покрет младића. Заиста, младић је јео без устезања. Ружино срце ударало је сада осећао лакше, па чак и сама Канондах почела је сада да гледа странца са више поверења.

Када је болесник завршио обед, положила га је Канондах поново на постељу. Затим је одвила завој и тако пажљиво опрала рану да је странац, пре него што је пре виђање било завршено, већ заспао.

— Балзам ће залечити рану за осам дана, — прошапутала Канондах са пуно поуздања. Затим угаси светлост и заједно са Ружом напусти колибу.

VI

Изазвредна вештина којом су Индијанци били обдарени да излече ране и грозницу показала се још једном на овом младићу, који је срећом или несрећом доспео до овог племена. После осам дана његова рана почела је да залечује. Његово лице бехе већ обилно свеже првенило, а његове очи постадоше већ много живље.

— Добро јутро — рече младић Канондах у тренутку када ова уђе у његову собу.

Канондах не одговори на поздрав. Тек после дуге паузе она рече:

— Мој млади брат дошао је у кајаку великог поглавице Сланог Језера. Да ли је мој бели брат стапковао у кући поглавице и пушио с њим „лулу мира“?

Ове речи Канондах је изговорила на прилично добром енглеском језику но ипак се осећао при свакој речи јак нагласак.

— Кајак! Лула мира! — понављао је младић, понашајући се као да није разумео ни једне једине речи. — Да, био сам у једном кајаку — додаде најзад весело. — Нека јаво носи тај кајак! Целог живота сећаћу га се! Није ми било најпријатније да у њему проведем осам пуних дана без хране. Јаво нека носи наш лов на корњаче и на остриге! Никада више нећу се одлучити да још једном такав подвиг учиним. Речи ми сада, драга девојко, где се ја налазим?

Индијанку су ове веселе речи мало забавиле.

— Мој брат није одговорио на питање своје сестре. Зато га питам још једном да ли је живео код поглавице Сланог Језера и да ли је с њим попушио лулу мира?

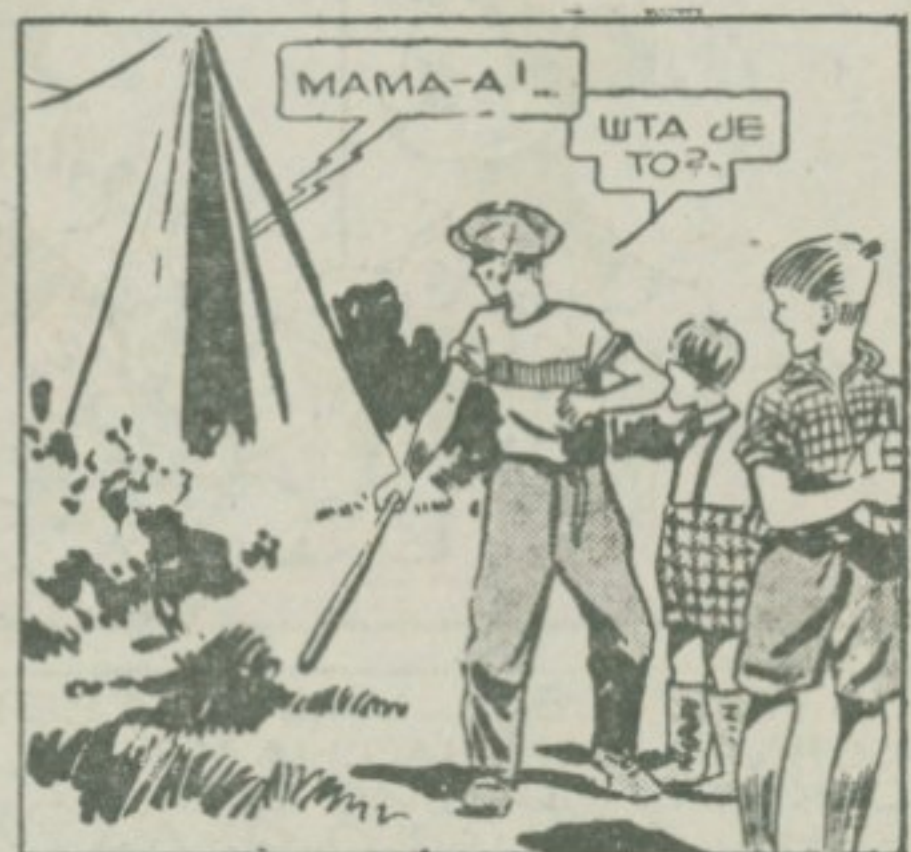
— Ако под поглавицом Сланог Језера подразумеваш наш народ — рече младић уносечи више разумевања у речи девојчине — онда сам живео код њега.

(Наставиће се)

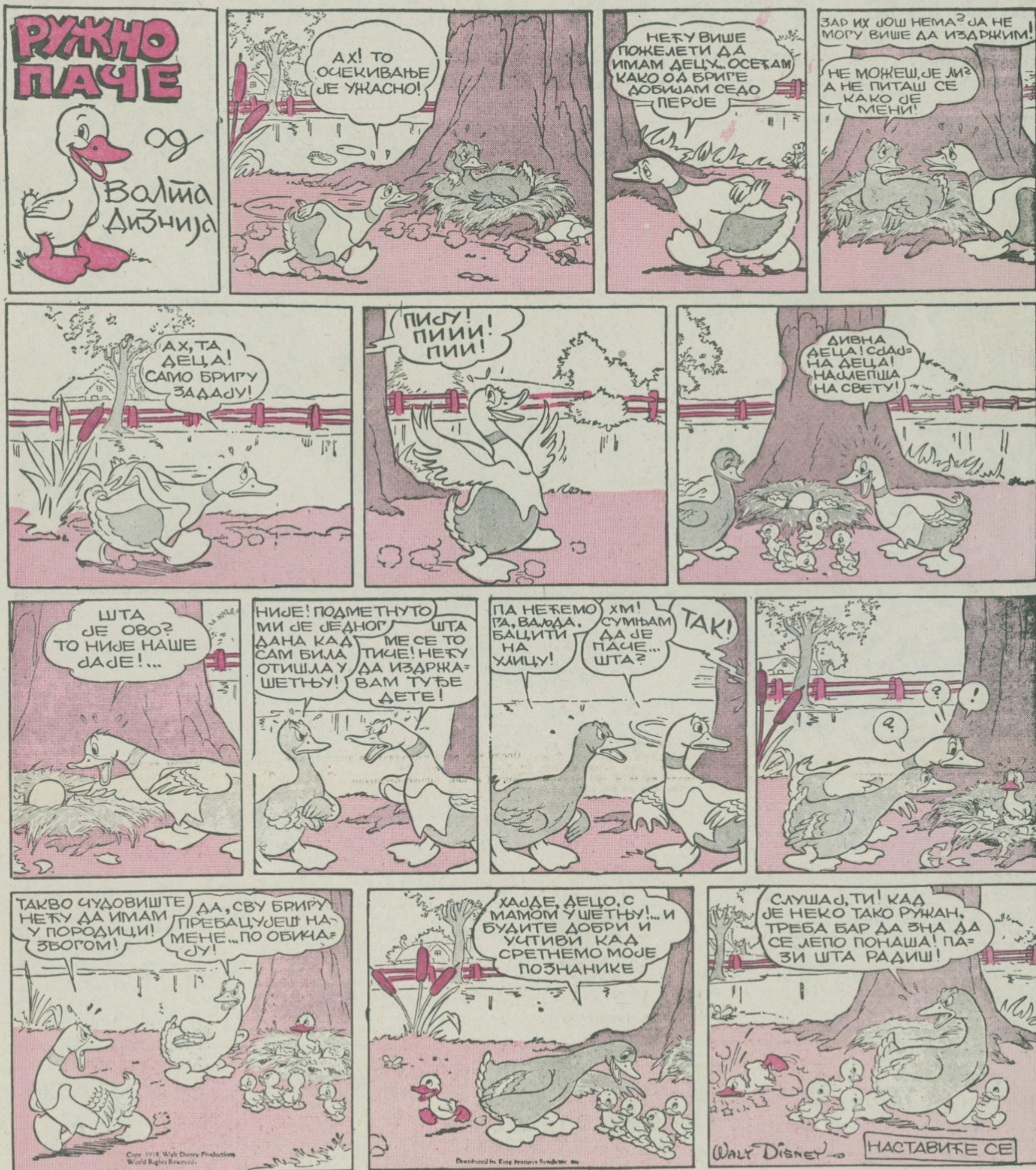
РИСТА СПОРТИСТА

Текст: ЛЈУБИКА БОБИЋ и МИЋА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Цртежи: МОМА МАРКОВИЋ

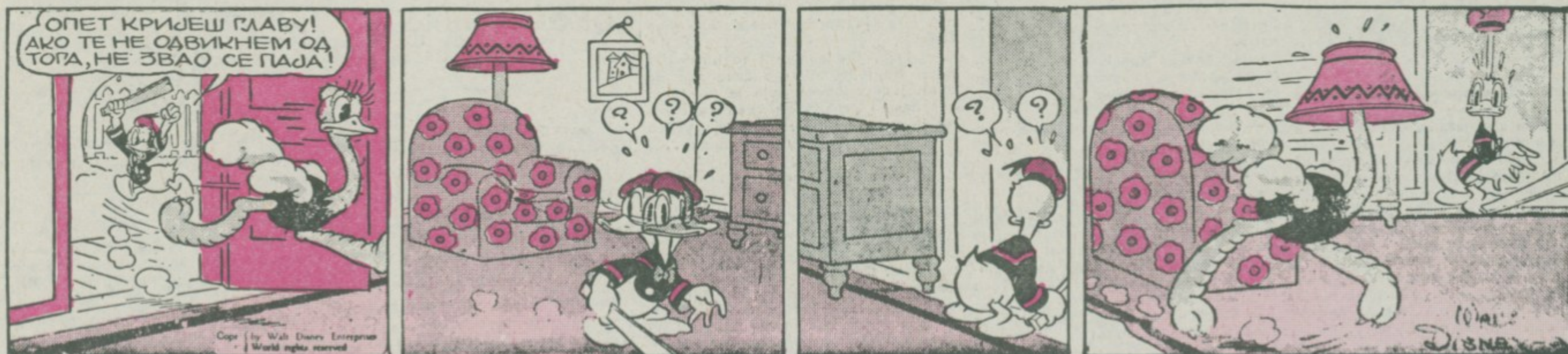

Садржај ранијих наставака: Мали Риста — спортиста залутао је јурећи за Шулетом (званим „Арамбаша“), Цулетом (званим „Кукавица“) и Дулетом (званим „Гладница“), који су украли његову нову пошту. Док полиција трага на све стране, Шуле, Цуле и Дуле решавају да га и они потраже. Они проналазе Цигане који су украли Ристу и траже да им покажу сву децу коју имају у логору.

ПАЈА И ОСКАРУША од Волта Дизнија

ОСКАРУШУ ЈЕ ТЕШКО ПОПРАВИТИ

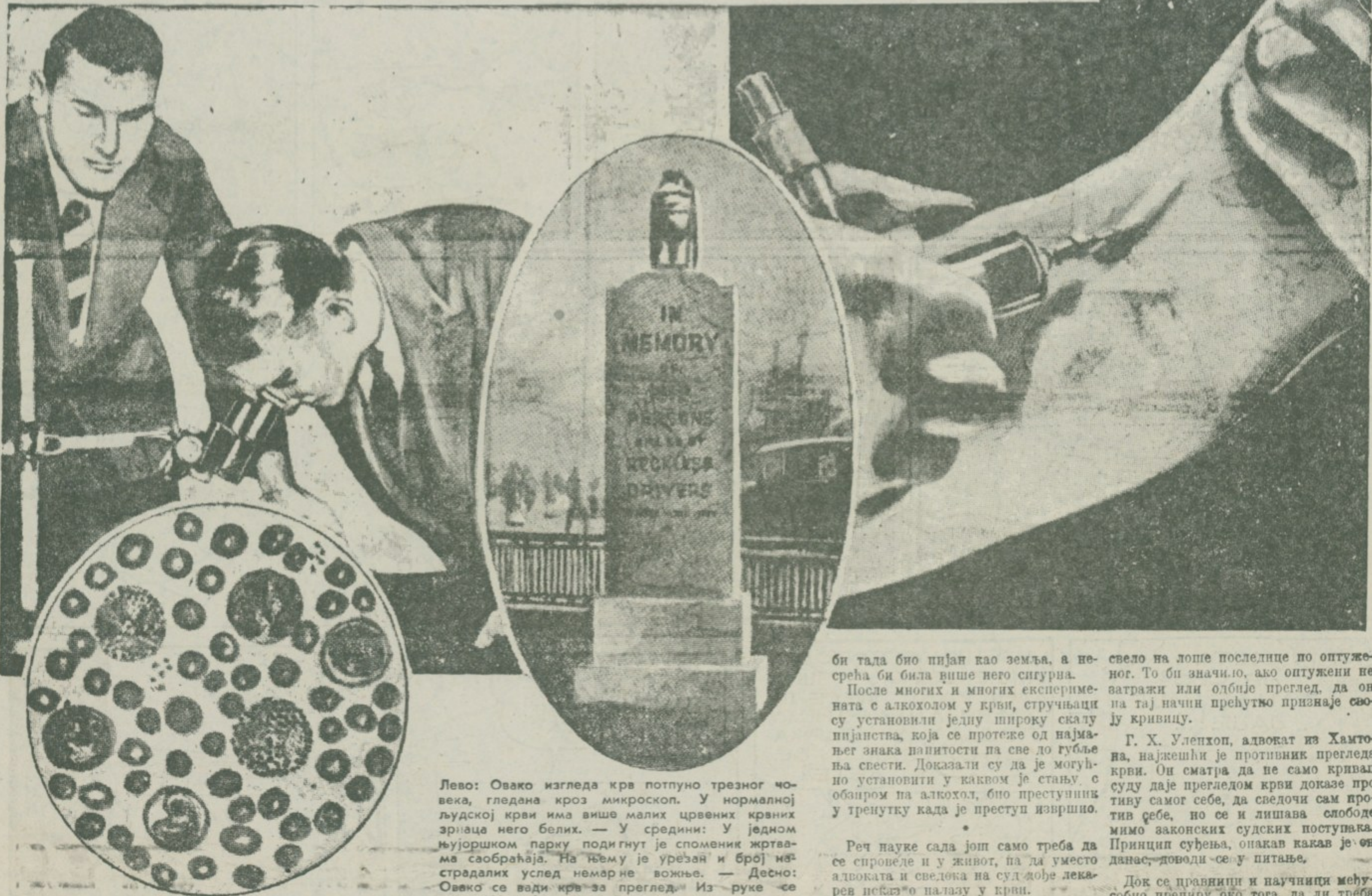

ХОЋЕ ЛИ КРВ ПРОГОВОРТИ?

ДА БУДЕ МАЊЕ
САОБРАЋАЈНИХ
НЕСРЕЋА

По количини алкохола која се нађе у крви тачно
може да се утврди да ли је једно лице пијано или не

ДА ПИЈАНИ ЉУДИ
НЕ СЕДАЈУ ЗА
УПРАВЉАЧЕ

Лево: Овако изгледа крв потпуно трезног човека, гледана кроз микроскоп. У нормалној људској крви има више малих црвених крвних зрнаца него белих. — У средини: У једном њујоршком парку подигнут је споменик жртвама саобраћаја. На њему је уређан и број настрадалих услед немарне вожње. — Десно: Овако се води крв за преглед. Из руке се узме 100 кубних см. крви и у њој се потом одреди количина алкохола.

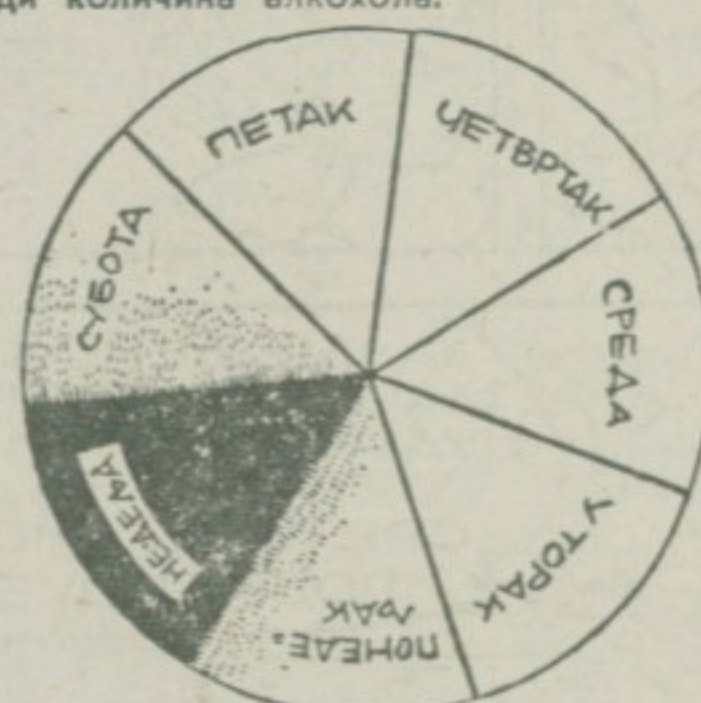
У великим градовима и земљама са јако развијеним саобраћајем сваког се дана дешавају саобраћајне несреће. Људи гину на путевима или остају бољани за цео живот. За ове несреће нису криви само пешаци, како то шофери обично мисле и тврде, већ су парочито криви они шофери који седају за управљач након су пијани.

Да ли је шофер био напит када је прагао неког пешака, или је кривица до самог пешака, тешко је било утврдити. Али, ако је то било тешко до сада, више неће бити тешко утврдити када се оконча распра између америчких научника и правника. На суд тада неће више долазити сведоци и заклетом потврђивати да је шофер био пијан када се догодила

несрећа. Познаће се лекар да микроскопски прегледа шоферу крв, а она ће рећи истину.

Наука каже да у људској крви нема ни трамке алкохола. А што наука каже, не лаже. Довољно је да човек попије само и једну чашичицу вина, па да се за неколико тренутака алкохол прошири кроз цело тело, да се нађе у свакој капљици крви, у сваком делићу меса.

Десет милиграма алкохола на 100 кубних сантиметара крви, тврди амерички научник др. Морган, довољно је да мало човека понесе. Сто милиграма алкохола на 100 к. с. крви знак је већ добре напитости. Ако би се, не дај Боже, у крви неког шофера напало и 200 милиграма алкохола, он

Недељом су саобраћајне несреће најчешће

би тада био пијан као земља, а несрећа би била још неопходнија.

После многих и многих експеримената с алкохолом у крви, стручњаци су установили једну широку скалу пијанства, која се протеже од најмањег знака напитости па све до губљења свести. Доказали су да је могуће установити у каквом је стању, с обзиром на алкохол, био преступник у тренутку када је преступ извршио.

Реч науке сада још само треба да се спроведе и у живот, па да уместо адвоката и сведока на суд дође лекар некаког палату у крви.

— Крв ће проговорити, узвикују научници, а кад она проговори говориће само истину.

— Да! — одговарају правници. — Али кривац се не сме приморати да сам себе терети. Зар није и човека крв део његовог тела, као што му је и језик? Па кад се законом кривац не може приморати да изјасни ни једну реч која би га теретила, зашто би се тада законом приморавала његова крв да говори?

Претседник обласног суда у Омеу (Ајова, С.А.Д.), г. Г. И. Гарфилд покушава да нађе сремну линију и да помири два завађена табора. Он предлаже ово решење: Ако кривац својом вољом затражи преглед крви да би доказао своју невиност, суд тада треба да стекне право да такав преглед званично расмотри. Судијини противници онет кажу да би се то у пракси

свело на лоше последице по оптуженог. То би значило, ако оптужени не затражи или одбије преглед, да он на тај начин претврто признаје своју кривицу.

Г. Х. Уленхоп, адвокат из Хамтона, најжешћи је противник прегледа крви. Он сматра да не само кривац суду даје прегледом крви доказе против самог себе, да сведочи сам против себе, по се и лишава слободе мимо законских судских поступака. Принципи суђења, онакав каква је он данас, доводи се у питање.

Док се правници и научници међусобно препирају око тога, да ли треба преглед крви износити на суд и судијама дати на тај начин непобитне доказе о кривци или невиности оптуженог, сваког се дана у градовима и земљама с јако развијеним саобраћајем догађају несреће.

Ту скоро, шофер по имену Дејви Таусенд прагао је три пешака у једном већем америчком месту. Изведен је пред суд и оптужен да је у напитом стању, и према томе неспособан да управља колима, убио три лица. Кривац је тврдио да је био у трезвом стању, и да је био потпуно трезан. Прегледом је установљено да је на 100 к. с. крви имао 298 милиграма алкохола. Стварно је, дакле, био пијан.

Крв је проговорила и рекла је истину.

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ!

САТОВИ СИНОВЦА ЈАШЕ!

Професор Јоца дошао у госте својем сину Јаше. Било му је сав лепо, само никако није могао да разуме на који начин његов син Јаша зна колико је сати.

— Просто не умем да се снађем, јер код тебе сваки сат показује друго време. Ето, на овом сату у трему је четири сата мање десет мину-

та, док сат у трпезарији показује четири сата мање седам минута, а сат у соби за спавање четири сата и шест минута.

— То није ни најмање чудновато! — одговорио је син Јаша. — Ја знам увек тачно колико је сати, јер знам да један од ових сатова није тачан за четири минута, други за седам, а трећи за девет минута!...

Па колико је тачно сати било у томе тренутку? Покушајте да питање решите као што га решава син Јаша, а ако не можете, потражите одговор на страни 11.

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

ЗНА ОН ЗАШТО!

— Зашто ти, Мики, од свих поклона које си добио за празнике, највише волиш трубу? — пита Шиле Микија.

— Зашто? Зато што кад год засвирам, Белка ми да динар да више не свирам, и ја због тога увек носим собом трубу и свирам увек када спазим Белку!

ПРВИ ИЛИ ДРУГИ ЗУБИ?

Мини су објаснили, да су први зуби бели од других и она је то упамтила. Једног дана баш када је Белка села за клавир, погледала је Мина у дирке клавир, које су јој се чиниле недовољно беле. И запитала је:

— Белка, да ли клавир има прве или друге зубе?

ПОЛА ГУШТЕР, ПОЛА ЗМИЈА

Гаја се хвали Влаји и Раји: — Данас сам био у зоолошком врту, па сам видео нешто што је пола змија, а пола гуштер!

— Којешта! Шта би то могло бити? — чуде се Влаја и Раја. — Тако што и не постоји!

— Постоји, постоји, то су биле ципеле једне госпође!

РАЛИНА НОВА КАПА

Раја подерао капу, па не зна како ће да добије нову, а да не буде кажњен што је стару упропастио. Зато изјутра каже ујка Паји:

— Ујка Пајо, сањао сам да сам добио нову капу!

— Врло добро, метни је на главу па се прошећај, а мене остави на миру!

ДРУГА ПОЛОВИНА

Гаја навалио на сладолед, па не зна шта је доста. Каже му ујка Паја:

— Гајо, не ваља ти то што радиш! Не једе се тако сладолед. Ја знам једног дечака које је јео тако халаљиво сладолед као ти сада, па је умро пре него што је успео да поједе половину сладоледа...

Гаја га је прекинуо: — Ујка Пајо, а шта је било са другом половином?

ВЕЋЕ МЛЕКО ОД ЛОНЦА!

Кува се млеко и Гаја се већ облизује како ће се слатко напити када се скува. Одједном млеко је почело да кипи, а Гаја је уплашено викнуо:

— Ујка Пајо, брзо овамо, млеко постаје веће од лонца!

Паја Патак, с. р.

из шилеине ПОЕЗИЈЕ

Хај'мо, о Музо! Амо милу руку, Младости моје то узглавље меко! Дуго нам има до у тиху луку, Острво мира и сад је далеко.

Ђура Јакшић

Сјутра је празник. Своју сјајност меку Кандило баца и собу ми зари.

Сам сам. Из кућа бије сахат стари, И глухи часи неосетно теку.

Милош Петровић

(Шиле је, наравно, и овога пута погрешно. Размислите о томе чији су у ствари ови стихови. А затим погледајте на 11 страни, да видите да ли сте тачно знали).

ЛОКОМОТИВА ОМНИБУС

Локомотива омнибус, или како се тада звао: парни омнибус, био је нешто мање од пола века најмодернија саобраћајна средство у Берлину.

МАЛЕ ШАЛЕ

НАЈЗАД!

— Најзад сам, једва једном, успео да вежем кравату као што треба!

©

КОД СЛАВНОГ АСТРОЛОГА

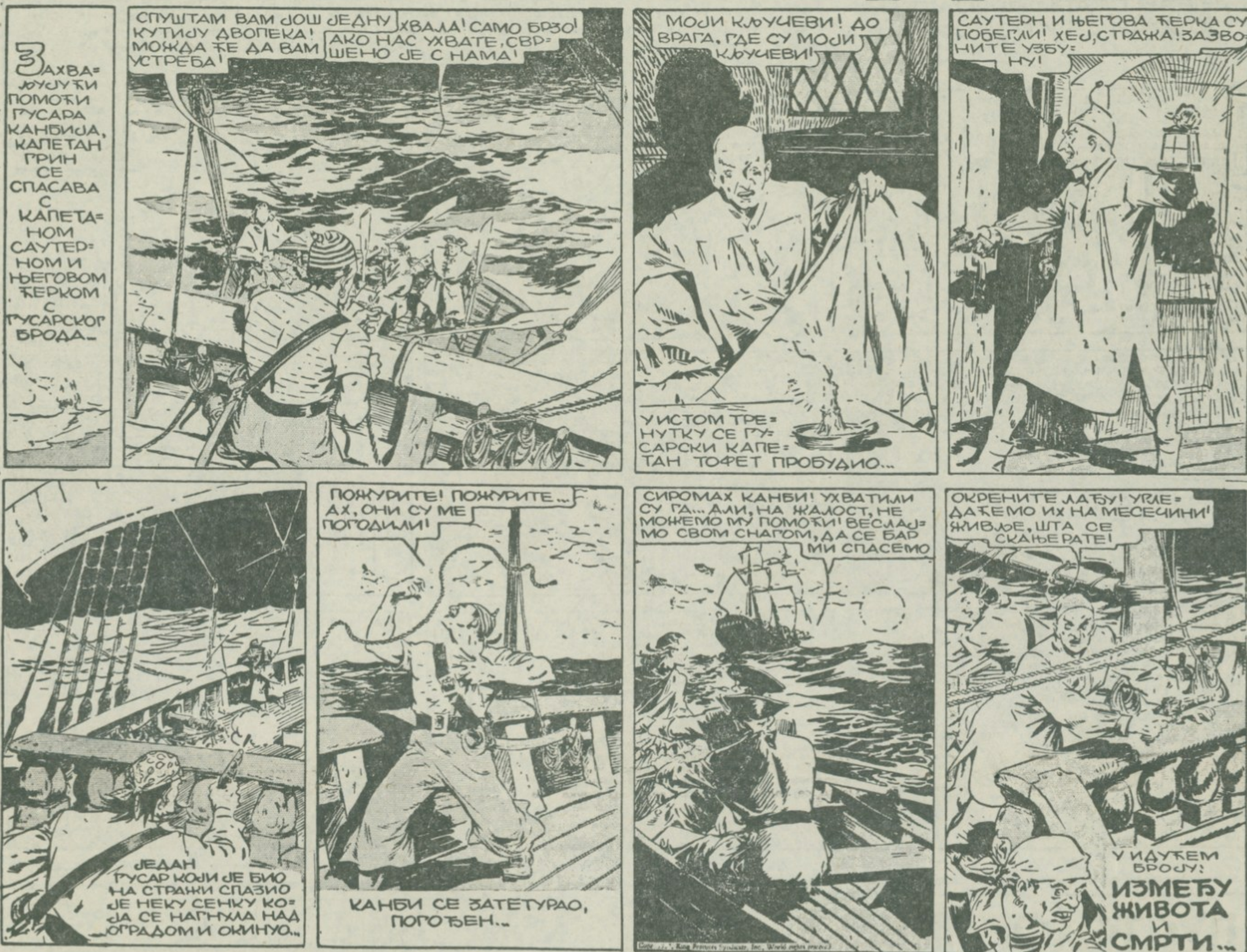
— Ви бисте, дакле, желели да говорите са славним индиским астрологом Рапутатом Калхеријем? Шта сте желели?

— Ништа нисам желела осим да га видим. Кажите му да је дошла његова сестра из Обреновца!

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Једног дана 1690 године гусари под командом гусарског капетана Тофета напали су трговачки брод „Џеси“, који је пловио Карибским Морем. После краће борбе гусари су заузели трговачки брод и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава капетана Саутерна и његову ћерку из затвора и спрема се да с њима побегне с брода.

ЦИМОВИ И ЦУНИГЛЕ

ПОМОЋ СТИЖЕ

ТАЈНА КУКЕ

Старог археолога

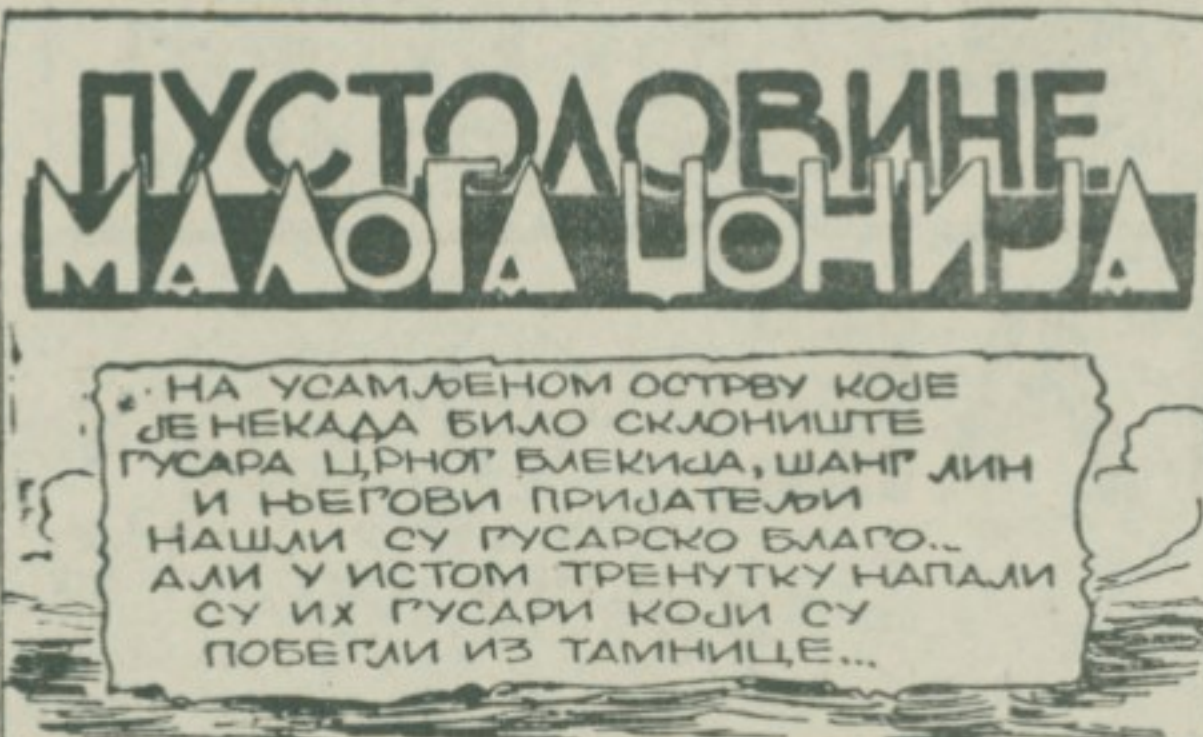
ДОЖИВЉАЈИ
МАЛЕ АНЕ
И ЊЕНОГА ПСА
НУЛИЦЕ

16. ЈЕДАН СТАРИ ПРИЈАТЕЉ ПОЗВАН ЈЕ У ПОМОЋ

Садржај ранијих наставака: Мала Ана Рунк, бегуница из једног дома за сирочад, где су с њом рђаво поступали, склонила се у кућу старог археолога Ментела, познату у околини под именом „кућа с хиљаду врата“. Стари Ментел и његова сестра Лидија су добри према Ани, али она има једног непријатеља: Ментеловог секретара Г. Синга. Синг с двојницом лопова улази једне ноћи у једну затворену собу у кући и краде из неких сандука злато у шлугама које се у њима налази. Г. Ментел дозива полицију.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ЕЗРА ГРАНТ УЗИМА СТВАР У СВОЈЕ РУКЕ

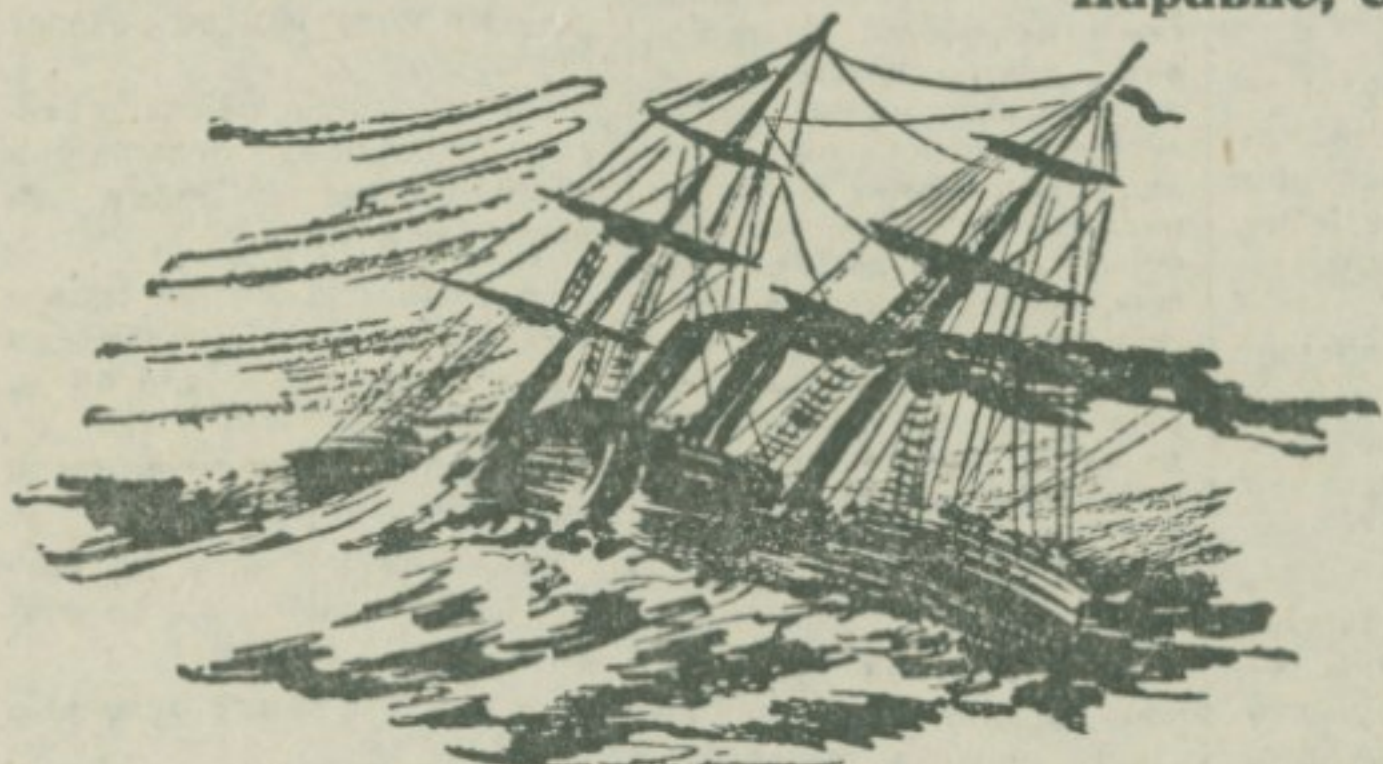

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: СРЕЋАН ПОВРАТАК

БОРБА ЗА „ПЛАВУ ТРАКУ“

ПАРНИ БРОД „ГРЕЈТ ВЕСТЕРН“ ДОБИО ЈЕ „ПЛАВУ ТРАКУ“
ПРЕШАВШИ АТЛАНТИК ЗА ПЕТНАЕСТ ДАНА

Наравно, ова победа забележена је пре сто година

Брод „Грејт Вестерн“ у борби с невременом

Јула месеца 1935 године француски прекоокеански лини „Нормандија“ извршио је своје прво путовање преко Атлантика. „Нормандија“ је том приликом развила толику брзину, да је добила „праву траку“, то јест знак да је најбрже, за најкраће време, прешла Атлантик.

Годишњу дана касније, августа 1936, енглески прекоокеански линиовски брод „Краљица Мери“ извршио је тај исти пут за још краће време и тако претео „плаву траку“ од „Нормандије“. Од тога тренутка развила се оштра борба између „Нормандије“ и „Краљице Мери“ и може се рећи да готово сваких шест месеци „плава трака“ прелази с једног на други од ова два брода.

Но, не треба мислити да ово утркивање, ко ће за краће време да пређе Атлантик, потиче из скорих дана. Та борба траје већ сто година, а прва одлучија битка забележена је 1838 године.

Године 1819 први пут је један парни брод прешао Атлантик. То је био брод „Савана“, израђен у америчком пристаништу Савана. Брод је био упућен да може да плови и помоћу парних машина и помоћу једара.

У то време екипа још није била позната и бродови који су били снабдевени парним машинама, и у Европи и у Америци, кретали су се помоћу великих токова, који су се налазили на боковима бродова.

„Савана“ је кренула из Америке 26. маја 1819. Путац Енглеска! После доиста дана пловидбе брод једва да је прешао половину Атлантика,

док је највећи део угла већ био потрошен. Команданту је било јасно да тако неће моћи да стигне до циља. И зато је наредио да се точкови скину, па је пут наставио помоћу једара. У близини енглеске обале капетан је наредио да се поново наместе точкови, те је у луку упловно победоносно онако како је пошао.

„Савана“ је стигла у Ливерпул двадесет петог дана од поласка из Америке. Исти пут једрилице су догле прелазиле за 35 дана.

Неколико година касније енглески инжењери дошли су на мисао да направе велики парни брод, који би вршио сталну пловидбу између Европе и Америке. Међутим, ови планови били су дочекани с врло великим неповерењем. „Добро ушућени“ доказивали су да је парни брод више мање смешна ствар, јер су сви дотадашњи покушаји пропадали, ма да су биле уложене знатне суме.

Па ипак, 1837 године у једном великом енглеском бродоградилушту почет је да се гради велики парни брод „Грејт Вестерн“ („Велики Запад“). Брод је био готов почетком 1838 године, дакле пре једног столећа. Био је дугачак 80 метара. Пловно је помоћу два велика точка на боковима. Сваки такав имао је у пречнику осам метара. Точкове су окретале две машине од 450 коњских снага.

Конструктори овог, за оно време великог бродова, ускоро су плакатима објавили да „Грејт Вестерн“ пољези 8 априла 1838 године из Ливерпула за Њујорк.

У исто време и једно друго енглеско бродарско друштво, које је имало парни брод „Сириус“ — снабдевен машинама од 320 коњских снага, — одлучило је да предузме пут преко Атлантика.

Петог априла 1838 године „Сириус“ се кренуо из Корка, у Ирској, јер је то најближе пристаниште Америке. Три дана касније, као што је и било објављено, брод „Грејт Вестерн“ напустио је Ливерпул.

Свега седам путника одлучило се да пређе Атлантик на овом новом превозном средству. Чим се нашао на пучини, капетан „Грејт Вестерн“ одлучио је да своје броду да највећу могућу брзину како би престигао „Сириуса“.

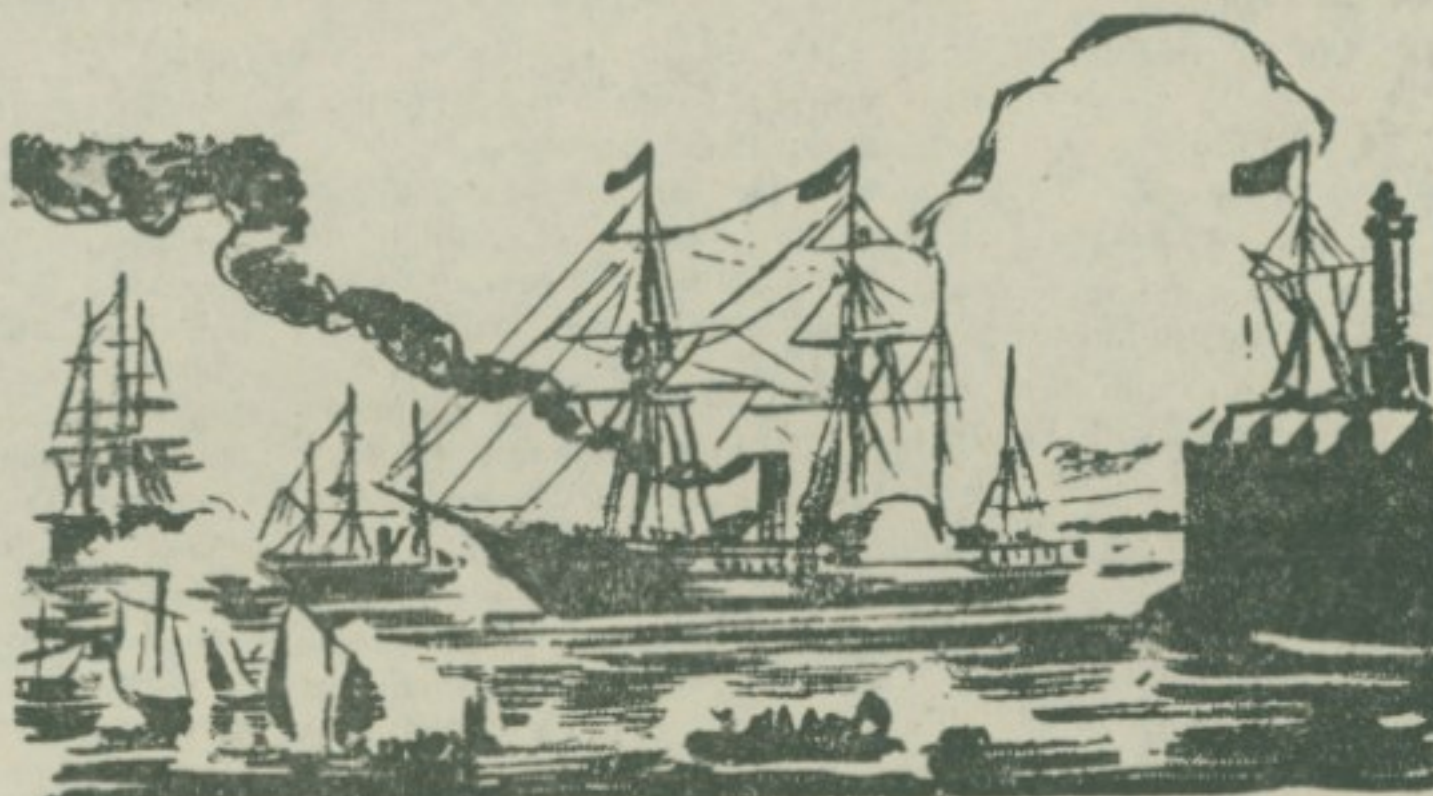
У томе тренутку дувао је западни ветар и то таквом јачином, да брод на једра не би могао уопште да се креће напред. Но ово невреме није успело да спречи даљу пловидбу и једног и другог парног бродова.

„Сириус“, иако је био мањи, носио је скоро исто толико горива колико и „Грејт Вестерн“. Због тог свог терета брод је одмичао доста споро. Тако се догодило да га је 23 априла брод „Грејт Вестерн“ сустигао.

Међутим, у томе тренутку „Сириус“, који је дотле потрошио знатну количину угља и према томе постао осетно лакши, јако је повећао своју брзину тако да је капетан бродова „Грејт Вестерн“ морао да напегне све своје снаге да му „Сириус“ не би умакао.

„Сириус“ је наставио своје напредовање и 23 априла ујутру успео је први да уплови у њујоршко пристаниште, где је већ толико дана с највећим нетрпљењем очекивано ко ће бити победник у тој првој прекоокеанској трци.

Брод је, наравно, дочекал с буром одушевљења. Само, тек што је „Сириус“ спустио сидро, појавио је и брод „Грејт Вестерн“. И он је величанствено упловио у пристаниште и бадио сидро управо поред свога саварника. „Грејт Вестерн“ је био дочекал још са неким одушевљењем, јер док је „Сириус“ требало 17 дана да пређе Атлантик, „Грејт Вестерн“ је успео да тај исти пут пређе само за 15 дана. „Грејт Вестерн“ је, дакле, био стварни победник и њему је тада припала „плава трака“...

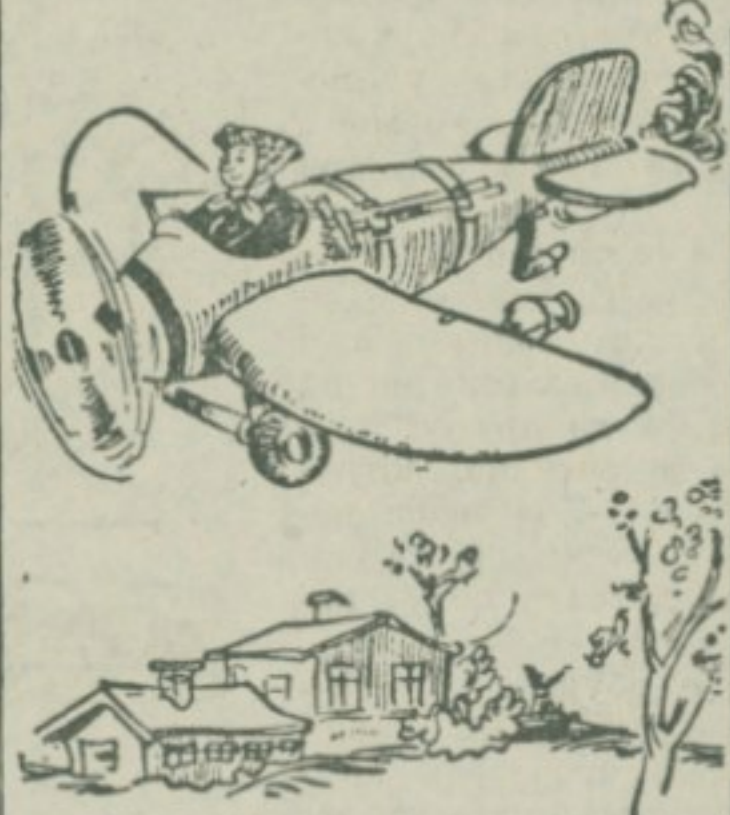

Победоносни улазак бродова „Сириус“ у њујоршко пристаниште

Шта се догађа на овој слици?

СКРИВАЛИЦА

ГДЕ ЈЕ КУНА?

Одговорите, али тако да ваш одговор садржи осамнаест речи, од којих свака почиње сугласником „в“.

„Велики брод“ је био готов почетком 1838 године, дакле пре једног столећа. Био је дугачак 80 метара. Пловно је помоћу два велика точка на боковима. Сваки такав имао је у пречнику осам метара. Точкове су окретале две машине од 450 коњских снага.

Узбуђено се кокошиће парство. Како и не би, када се у близини шуња куна. Ту је, само је треба пронаћи!

АЛАРИХ У РИМУ

Када је Аларих 408 године са својим Готима заузео Рим, морао је, му Римљани, поред онога што је сам опљачкао, дати још и: 2.500 килограма злата, 1.600 килограма сребра, 4.000 свилених хаљина, 3.000 пурпурних огртача и 1.500 килограма бибер!

МИЛИЈАРДЕ БАКТЕРИЈА У ЗЕМЉИ

Један килограм земље садржи 80 милијарди бактерија. Те бактерије су од велике користи; оне претварају земљу у хумус.

БРИК БРАДФОРД
У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДеног ЗИДА...16. БРИК ЈЕ СПАСЕН
ОД СМРТИ.

Садржај ранијих наставака: Острвима Азахајмом и Ванахајмом, која се налазе близу Северног пола и за која свет не зна да постоје, владају краљеви Торкил и Гамла. Они знају за модерну цивилизацију и послазе једног дана с товаром сребра да купе у Америци тековине технике. Успут Гамла напада Торкила и отима му брод, затим заробљава младог авијатичара Брика Брадфорда и бежи натраг у своју земљу.

ПОСЛЕ
ДУГОГ
ПУТАЊА
ПО
„ЛЕД-
НИМ
БРЕГ-
ОВИМА,
БРИК
И
ГАМЛА
СУ
ДОШЛИ
У
ЈЕДНУ
ДОЛИНУ
ОДАКЛЕ
ИМ
СЕ
УКАЗАО
ВЕЛИКАН-
СТВЕН
ИЗГЛЕД

ДИВНО ИЗГЛЕД
ЈУ ОВИ ЛЕДЕНИ
БРЕГОВИ!

КАКВА ЈЕ
ТО
ГРМЛАВИНА?
ПОГЛЕДАЈТЕ!
МИ СМО
ИЗГУБИЛИ!

ИЗНАД ЊИХОВИХ ГЛАВА ПАДАЛА
ЈЕ ОГРОМНА КОЛИЧИНА ЛЕДА
И СНЕГА УЗ СТРАШНУ ХУКУ
И ЛОМЉАВУ!

ПОСЛЕ
НЕКОЛИ-
КО ЧАСО-
ВА ДВА
ВЕЛИКА
СИЛА
ЛОВАЦА
БРАТАЈУ
СЕ
СВОЈИМ
КУЛАМА
ПОСЛЕ
НЕУСПЕ-
ШНОГ
ЛОВА...

ЉУДИ РЕ ДА НАМ
СЕ СМЕЈУ КАДА БУДУ
ВИДЕЛИ ДА СЕ БРА-
ТАЈМО ПРАЗНИХ
ШАКА!

СТОЈ! НЕШТО СЕ
ПОКРЕТЕ ИЗМЕЂУ
ОНИХ ЛЕДЕНИХ
СТЕНА!

СТАНИ!
ТО ЈЕ
ЧОВЕК!

БИО СИ У
ПРАВУ!
ОН ЈЕ ЈОШ У ЖИВОТУ.
ТРЕБА ДА ГА ИЗВУ-
ЧЕМО ИЗ ОВОГ
ЛЕДА!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ДАЉЕ НА СЕВЕР

Х.У. Велс НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Али оште! — то је фантастично!

— Слушајте ме.

— Ја сам, баш јутрос, доказао на најубедљивији начин да је невидљивост...

— Није то важно шта сте ви јутрос доказали! Умпрем од глади, то је важно, а и ноћ је хладна за једног човека, који нема одела.

— Хоћете да једете? — упита Кемп.

Чаша вискија се приклони.

— Да — одговори невидљиви човек, остављајући чашу. — Имате ли собну халчину?

Кемп пођ према својој гардероби и извади један капут од мрко црвеног штофа.

— Хоће ли вам ово бити добро?

Узе му капут из руке; затим капут полете у ваздух; чудно се креташе; онда се науче, оцртавајући тело, дугмета се закопчаше, и капут поново седи.

— Не би било згорег да имам и једне панталоне, чарапе, папуче, — рече невидљиви човек кратко.

— И још нешто за јело?

— Да, нешто... Десила ми се најглупља ствар на свету!

Кемп отвори своје фпоке да би нашао оно што му је тражено; затим претражи орман у остави и донесе хлеба, хладне котлете, и све то стави на један мали послужавник испред свога госта.

— Пож ми не треба — рече овај.

И један котлет полете кроз ваздух; чуо се звук жвакања.

— Волим да једем обучен — говораше невидљиви човек пуним устима, похлепно ждерећи. — Чудна је то манија!

— Мислим да је мало боље вашем рањеном зглављу. — Не кажем да није.

— Инак, чудно је...

— Тачно. Али необично је и то што сам наишао баш на вашу кућу и нашао завој: то је прва срећа коју сам имао!... Како му драго, понас ћу спавати овде: треба да на то престанете. Криво ми је што је крв показала моје присуство. Доде има читаву једну локва. Кад се усире моја крв постаје видљива. Само сам своје живо ткиво претворило у невидљиво и то док сам жив... У вашој кући сам већ три сата.

— Како је то могућно? — упита Кемп гневно. — Дођавола, ако... У целој овој ствари све је загонетно од једног краја до другог.

— Све је логично, потпуно логично! — одговори невидљиви човек пружајући руку да дохвати боцу вискија.

Кемп је збуњено гледао како то одело једе. Један зрак свеће, пролазећи косо кроз рупу на капуту на десном рамену, осветли један светли троугао на постави капута с леве стране.

— Шта је то било с тим пупањем? Како је почела борба?

— Једна будала, нека врста мог друга... нека је

проклет!... покуша да ми украде новац. Ни успео је у томе.

— Је ли и он невидљив?

— Не.

— Па?

— Има ли још штогод за јело пре но што вам то испричам?... Ја сам сав изгладнео, имам болове, а ви тражите да вам причам којекакве приче!

Кемп устале:

— Ви нисте пуцали?

— Ја не. Један идиот кога никад нисам видео пуцао

човек затражи пигару. Пре но што је доктор Кемп нашао ножић, он јој појудно одгризе врх; и како се отцепи спољни лист, он љутито опсова.

Занимљиво је било видети га како пуши: његова уста, грао, душник, носдрве постајале су скоро видљиве у облаци дима.

— То је прави дар неба, овај дуван! — рече пуштајући велики млаз дима. — Збиља сам имао срећу што сам набасо баш на вас,

је, као луд, уздуж и попречно. Сви су се препали чим сам наишао. Нека их ђаво носи!... Слушајте, хтео бих још нешто да једем, Кемпе.

— Видећу шта још има доле. Бојим се да нема баш много!

Попшто је појео вечеру, сјајну вечеру, невидљиви

Кемпе: ви ћете ми помоћи. Сјајно је што сам вас опет срео! Ја вам се сала налазим у вражој неприлици; изгледа ми као да сам био полудео. Кроз какве све пустиловине нисам прошао! Али, верујте, сала ћемо нас двојица већ нешто направити!

Садржај ранијих наставка: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Селјаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. Они га једног дана нападају, али он скида одело са себе и бежи. Долази до сукоба са многим грађанима. У својој вили, доктор Кемп ради и чули се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Др. Кемп верује да је све то хипноза, да му је Грифин сугерисао како је невидљив, па га зато не види.

Самом себи он усуну још мало вискија и соде. Кемп устале, погледа око себе и оде да нађе и себи једну чашу.

— То је малоумно... Али, ви допуштате да пијем?

— Нисте се много променили, Кемпе, за ових дванаестак година. Ви плави људи, ви се не мењате лако. Ви сте хладни и методични... Слушајте шта ћу вам рећи: отада ћемо радити заједно.

— Али како се све то десило? Како сте дошли овамо?

— За име Бога, оставите ме да на миру попушим пигару! Причаћу вам после.

Али му те ноћи није испричао. Рана је почела да га боли. Био је у грозници, исцрпљен. Стално му се врзала по глави она хајка на брежуљку и борба у гостионици. Починао је да прича, па је престајао. Час је говорио о Мервелу: тада је пушио брже и глас му је трептао од љутине. Кемп је покушао да из свега тога нешто схвати.

— Бојао ме се, видео сам да ме се бојао, — понављао је често невидљиви човек.

— Хтео је да ме остави; стално се освртао... Ух, што сам био глуп! Јутрос!... умало што га не убих...

— Али где вам је био тај новац? — упита Кемп нагло.

Невидљиви човек ћуташе неколико тренутака.

— Не могу вам то ветерас рећи.

Он изненада зајеча и сакри се напред, ослањајући своју невидљиву главу на невидљиве руке.

— Кемпе, ја нисам спавао скоро три дана. Дремао сам свега сат-два. Требало би да спавам.

— Добро, останите ту и спавајте у тој соби.

— Али како могу да спавам? Ако спавам, он ће отићи... Ах, шта мари!

— А ваша рана? Како је с њом?

— Ништа, само обична огреботина. Ох, Господи! што ми се спава!

— Па, спавајте.

Невидљиви човек као да испитивачки посматраше доктора Кемпа.

— Зато што имам нарочитих разлога из којих ми је стало да ме не ухвате, како се то каже, моји ближњи.

Кемп разрогачи очи.

— Баш сам будала! — повика невидљиви човек, лупајући јако по столу. — Па ја сам вам тутнуо и дао мисао!

ГЛАВА XVIII

Невидљиви човек спава

Исцрпљен и рањен, невидљиви човек се није много ослањао на реч доктора Кемпа, који га је уверавао да ће његова слобода остати неприкосновена. Он је прегледао оба прозора на спаваћој соби, подигао је сторе и отворио калке на прозорима да би се уверио да ли би могао, ако устреба, као што је говорио Кемп, да скочи кроз њих. Напољу је ноћ била мирна и

тиха; млад месец је заходно с друге стране пешчаних спрудова. Грифи прегледа и све браве на вратима и соби; прегледа и оба купатила да би се осигурао да би тамо могао наћи закљон; најзад, био је задовољан. Стојао је на застирачу крај постеље; Кемп чу како зова.

— Криво ми је што вам још ноћас не могу све испричати; али, видите и сами, једва се држим. Смешно, без сумње!... Верујте ми, Кемпе, упркос ваших јутрошњих тврђења, ствар је сасвим могућа. Учинио сам једно откриће. Хтео сам да га сачувам за себе. Не могу. Треба да имам неког другог. А ви... Могли бисмо много направити... Али, довиђења до сутра! Овога часа, за мене су у питању сан или смрт.

Кемп је стојао наспред собе и посматрао је одело без главе.

— Ја вас остављам, дакле... То је невероватно... Ах, три оваква догађаја су довољна да ми помуте све мисли, да полудим. А, међутим, истина је!... Треба ли вам још штогод?

— Ништа, ништа, сем да ми кажете лаку ноћ.

— Лапо, лаку ноћ! — рече Кемп стежући једну невидљиву руку.

Он се одмицао према вратима, кад, изненада одело полете према њему крупним корацима:

— Слушајте ме добро. Немојте ни покушавати да ме се дочепате, да ме ухватите! Ниче...

Лице Кемпово се натупшти: — Мислим да сам вам дао своју часну реч.

Затим, благо затвори врата за собом и одмах чу како се за њим окрете кључ у брави.

Брзи кораци одоше до врата купатила и ова такође бежу закључана.

Кемп протрља чело:

— Да ли ја ово сањам? Је ли то свет полуноће, или ја?

Он се насмеја, држећи руку на затвореним вратима:

— Истерал из своје сопствене собе од нечега што апсолутно не може постојати!

На врху степеница он се окрете да види сва та закључана врата.

— А, ето, истина је, међутим! — рече.

Пређе прстима око врата. — Да, чињеница је неоспорна, али...

Заврте очајно главом и сјаху низ степенице. Упали лампу у трпезарији, запали пилгару и поче да се пита по соби говорећи сам са собом.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

НАУЧИТЕ ДА ИГРАТЕ ШАХА

ШАХ У 15 ЛЕКЦИЈА

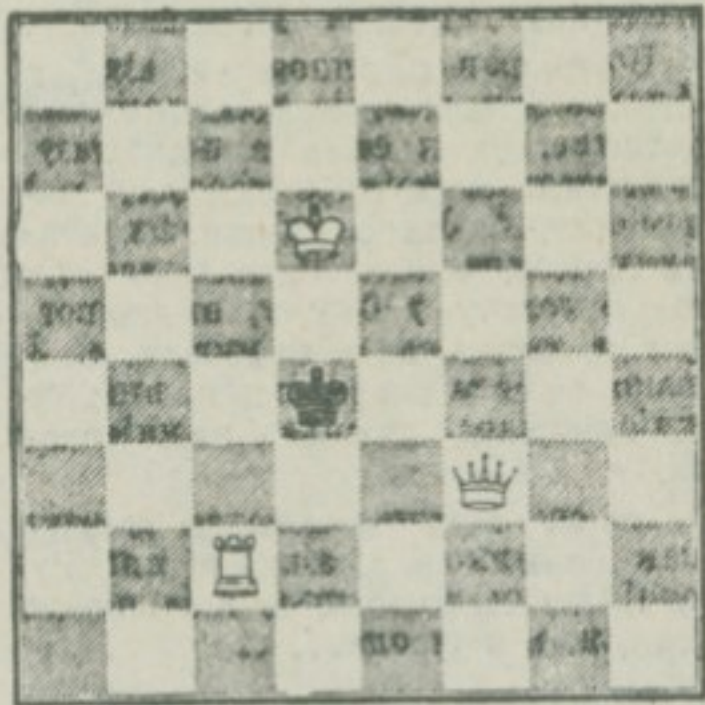
ХIII. Лекција

Шаховска партија може да се заврши победом (добитком) једнога од двојице играча или нерешено.

Партију је добио онај играч који је ушао да матира противничког краља. Јер, пошто је краљ матиран, тај играч нема више потеза на располагању. Чим је, дакле, краљ једног играча матиран, партија је завршена.

Нерешена шаховска партија може да се догоди у неколико случајева. За сада вам је потребно да знате само неке од тих случајева. Узмимо случај када је пат.

Пат значи да је противнички краљ, ако је сам на табли, у таквом положају да не може никада да крене, иако је ред на њега да вуче потез. На пример:

Али, ако замислите да је у позицији, узетој за пример пата, прни сада на потезу, шта ће се десити?

"Неће се ништа десити", тако бисте одговорили, јер сте видели да прни краљ нема куда да оде, пошто су ова поља, на која би по правилу могао да ступи, неприступачна, бијела поља. Зашто? На престо зато, одговарате ви, што прни краљ не може ни на поља а7 (јер то поље туча, бије, бела дама), ни на поља б8 и б7 (јер та поља бије и бела дама и бели краљ).

Дакле, "неће се ништа десити", јер прни краљ нема потеза, а тиме је исправно речено: "Шах!". Кад краљ

нема потеза, значи да је то пат, у "шаху" (тојест, није му ни са којест прни краљ је матиран).

Ипак, десити се нешто, нешто веома важно за црног противника. А то је: нерешена партија. То је велики добитак за црног, у наведеној позицији (као и у свакој другој у којој противник иначе може да добије партију).

Нерешена партија стручно се назива реми. Када, дакле, у изгубљеној партији (тојест у партији у којој стојите пред губитком) пронађете реми, значи да сте се спасили пораза.

Али пат може да се деси када на табли има још фигура са обе стране.

Узмимо овај пример. Прни има тога више у овој позицији:

Бели: Кa1, Лb1, Sb2, пешаци на d3 и e2 (свега 6 фигура).

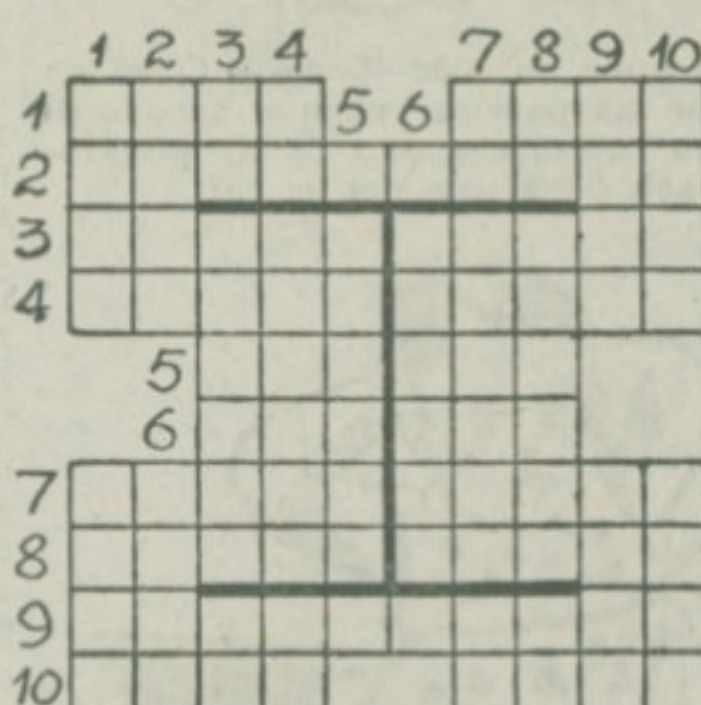
Црни: Kb4, Tg1, Ld4, Se3, пешаци на b3 и c6 (свега 6 фигура).

Ако је у тој позицији прни на потезу, он одмах може да матира белог краља потезом: Se3—c2. Јер бели краљ не може да оде на a2, пошто то поље туче прни пешак са b3, а ловцем са b4 не може бели да узме тога коња (који је са e3 дошао на c2), јер не сме да открије коња краља због тога који се налази на d1. Ловца, дакле, не може да се покрене, јер се бели краљ налази у маси. Маска у шаху значи: противнички краљ, коме је дат "Шах!", ако се законито неком фигуром, не може да миче том фигуром којом се законито док не изиђе из маске.

Али, ако је на потезу бели, онда је пат, онда је реми партија. Како и зашто? Пронађите сами, до идућег часа, јер знате и шта је маска и шта је пат.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 15:

Водоравно: 1) Дивља пловка (у нашим народним песмама). — Енглески амбасадор у Риму (лорд).

2) Федеративна држава у Европи. 3) Срчана артерија (у палежу). — Врста покретне оргуље. 4) Иавору. — Четрдесет (на руском). 5) Ваљење. — Трипут иети предлог. 6) Тато! — ... девојци срећу губи. 7) Отац Ахилов. — Напоако: презиме писца "Топлаза". 8) Пенесела. — Град у Јапану. 9) Албанчево. 10) Део руке. — Авар.

Усправно: 1) Ступив унутра. — Чувар ловачких паса (у нашим народним песмама). 2) Једна животиња. — Напоако: узвик чуђења вод нас. 3) Један стари предлог. — Озлоглебаност. — Узвик. 4) Опет

узвик. — Угњетаван. — Коњ. 5) Сложен сугласник. — Велико грчко острво. — Сугласник. 6) Самогласник. — Име једног балета. — Самогласник. 7) Скараеница. — Син Посејдона и Аскре (митолошка личност). — Непоходан начин. 8) Нота. — Становница Грчке. — Река у Азијској Русији. 9) Облик глагола ркати. — Вода (на латинском). 10) Један минерал. — Селзак (у Војводини).

Решење броја 14: Водоравно: 1) Ад. — Уа! 2) Иван Грозни. 3) Иго (Виктор). — Ирак. — Ело. 4) Ал. — Даље! — Са. 5) Напоако: Опан. — Амал. 6) Илок. — Кипу. 7) Са. — Раул. — Из. 8) Ето! — Трпе. — "Сил". 9) Кавалерија. 10) Но. — Па.

Усправно: 1) И. и. — Ек. 2) Аваганистан. 3) Лао. — Лала. — Ово. 4) Ни. — Љор. — Та. 5) Грао. — Карл. 6) Раља. — Купе. 7) Напоако: Ко? — Емил (Људвиг). — Ер (R). 8) Уа. — Сали. — Сип. 9) Алдатуија. 10) И. о. — Да!

ГЛАСОВИ ПЧЕЛА

Пчела има свој глас. У мирном стању шушта тонове "а", "ха" и "де", а за време лета "гис" и "а". Ти звуци настају пропуштањем ваздуха кроз отворе за дисање.

МАРК ТВЕЕН:

КАКО СУ МЕ ПРЕВАРИЛИ

Ретко је то када пријатно да човек са-мога себе прикаже у рђавој светлости, али понекад је нека врста олакшања када човек призна. Хтео бих сада да свалим терет са своје душе, па ипак ми се чини скоро да ме на то гони више жеља што желим дру-гога да осудим него што хоћу да балзам канем на своје рањено срце. (Ја, истина, не знам шта је балзам и никад нисам ви-део неки балзам, али верујем да је то из-раз који се може употребити у вези са овом ствари.)

Читалац се можда сећа да сам пре извес-ног времена у Неварку за младу господу једног удружења држао предавање; сећали се ви или не сећали, предавање сам за-иста држао.

Тога дана после подне, разговарао сам с једним од те младе господе и он ми је причао како има ујака који је из овог или оног узрока, како изгледа, лишен сваког

осећања. Са сузама у очима казао ми је тај младић:

„О, кад бих га само једном могао да ви-дим како се смеје! О, кад бих могао да видим како плаче!“

Било сам дирнут; нисам могао да одолим томе очајању.

Казао сам:

„Доведите га на моје предавање. Ја ћу му растрести живце!“

„О, када бисте могли то да учините! Када бисте то могли — наша породица би вам била вечно захвална — тако нам је он мио и драг. О, добротворе мој, кад бисте могли да га натерате да се смеје! Кад би-сте могли да сузе олакшања измамите из тих усакнутих очних дупљи!“

Било сам дубоко узбуђен.

„Синко мој“ — казао сам ја — „дovedите старог господина овамо. У свом преда-вању имам неколико шала које ће га на-

смејати, ако уопште има смеха у њему; а ако оне откажу, имам неколико других које ће га или расплакати или убити — било једно, било друго.“

Благословио ме је тада младић, заплакао на моме рамену и довео свога ујака.

Посадио га је тачно прекопута од мене на другу клупу, и ја почех да га обрађу-јем. Покушао сам с благим шалама, па онда са оштрим; засипао сам га као пљу-сак рђавим вицевица и пробадао сам га добрим; испалио сам у њ све старе, по-знате досетке и пробијао га и спреда и одостраг новим, које су биле првене од усијања; загрејао сам се, па сам навали-вао и с лева и с десна, и спреда и страга; пушио сам се сав и знојно и жестио и бе-снео, све док нисам промукао, и разболео се, и разљутно се и полудео; али он се ни један једини пут није помакао — нисам измамо из њега ни осмех ни сузу! Чак ни сенку неког осмеха или нешто налик на кап воде!

Било сам просто сав убијен. Завршио сам најзад предавање са очајним криком — с дивљим изливом хумора и бацно сам му једну шалу натчовечанске страхоте право у лице.

Тада сам се збуњен и изнурен срушио у своју столицу.

Претседник удружења пришао ми је, гла-ву ми је обрисао хладном водом и упи-тао ме:

„Зашто сте се у самој ствари пред крај свога предавања толико узбуђили?“

Казао сам:

„Хтео сам да насмејем ону проклету ста-ру будалу тамо у другоме реду.“

„Па“ — казао је он — „онда луд трудили, јер он је глупово-слеп!“

Зар је било то лепо од нећака тога ста-рог господина да мене, странца и сиромаша, тако превари? Тебе питам, драги читаоче, као човека и брата, да ли је то лепо било од њега?

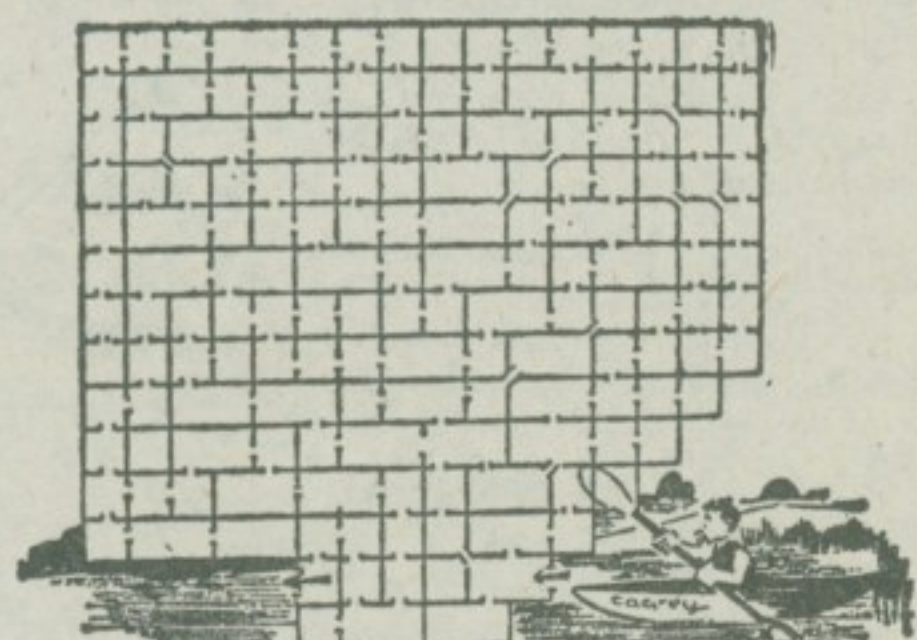
МОРАТЕ СЕ ПОМОЋИ И МАКАЗАМА!

Прецртајте најпре ове црне шаре на мало дебљу хартију. А када то учините, с минама исеците сваки део. Од ових десет део-ва онда покушајте да саставите слику једне брзе животиње. Које? Потражите одговор на страни 111

■■■

НИЈЕ ЛАКО БИТИ ВЕСЛАЧ

Веслач Панта хтео би да се провоза мало слободном мору, али пре тога треба да-ће кроз читав сплет препрека. Помози-му да што пре дочепа слободу!

ОД ВРАЧАРЕ

— Шта, проричете ми да ћу добити врло много новца. Благо мени, а већ сам се био забринуо како да вам платим, јер у џепу немам ни пет пера!

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис јед-ног славног човека. Прво ћемо вам казати најмање познате појединости из његовог живота, затим познатије, најзад најпознатије. Према томе на коме ћете се месту у биографији се-тити о коме је реч, видеће се ваше знање. Читајте и размишљајте:

Велики војсковођа, рођен 12 је-нуара 1847 у Крагујевцу. Гимназију је свршио у Крагујевцу. Војну ака-демију, односно стару Артилериску академију свршио је 1861 године. У војсци је текло нормално каријеру. За генерала је добио 1903 године, а за војводу 1912.

(Ако се још нисте сетили о коме је ове реч, значи да не познајете нашу најновију историју. Зато, чи-тајте даље:)

Школовао се неко време и у Ру-сији, а затим је редом заузимао нај-одговорнија места у време пре-формирања и наоружања српске војске. Од 1903 године био је по-стављен за начелника Главног гене-ралштаба и на томе положају је, с малим прекидом када је био мини-стар војни, остао до 1916, до ре-организације српске војске на Крфу.

(Сада је свешто лако погодити о коме је реч. Али ако и сада не зна-те, заиста би требало мало да пре-листате историју, а за сада прочи-тајте даље:)

Учествовао је у свима ратовима од 1876 до Светског рата. 1876 го-дине био је начелник Рудничке бри-гаде, командант опсадне артилери-је и тако даље. У рату 1885 био је начелник штаба Дунавске дивизије. Генијални план одбране и вођења рата 1912, 1913 па затим Светског рата његово је дело. Изломљен на-порима и дугогодишњом службом, када се српска војска 1916 године повукла на Крф, морао је да потра-жи лека и отишао је 1916 године у Ницу где је остао до своје смрти 4 маја 1917 године. Оставио је за собом име српског најгенијалнијег војсковође.

Ако случајно ни сада нисте у стању да се сетите о коме је реч, онда одговор потражите на стра-ни 11).

ВЕЛИКЕ РЕКЕ ПОНОРНИЦЕ

Има и врло великих река које не-мају ушће. Такве су и реке Тарим у Азији и Цебели у Абисинији, ко-ја има ток од 1.500 километара. Обе реке нигде се не уливају, већ просто испаре у земљу.

Одговориће одлучно! ДА ИЛИ НЕ!

1) Да ли је мајмун сразмерно ја-чи од човека?

2) Хоће ли пас боље и брже да научи да разуме речи и заповести свога господара, ако су му родите-љи већ били научени на то?

3) Свако дете може се лако пре-варити. Да ли је то знак глупости?

ОДГОВОРИ:

1) Да. У истом добу развоја тела, мајмун је неколико пута јачи од чо-века. Шимпанзо је, на пример, че-тири пута јачи од човека који му одговара по добу развоја тела. — 2) Не. Да ли су родитељи једног пса умели да разумеју речи свога госпо-дара, нема никаквог значаја за мла-дог пса који поново мора да се на-викава на разумевање речи. Ту осо-бину пас не наслеђује. — 3) Не. Што се свако дете да лако превари-ти, није знак глупости, већ знак не-достатка доскробаности.

ШТА СВЕ КРИЈУ МОРСКЕ ДУБИНЕ!

ЦИНОВСКЕ АЈКУЛЕ КОЈЕ СЕ НИКАДА НЕ ОДМАРАЈУ И НИКАДА НЕ СПАВАЈУ!

Недавно је риболовцима пошло за руком да на обалама Флориде, у Америци, ухвате, први пут, једну горостасну ајкулу. А то су успели једино благодарећи томе што је хар-пун, којим су гађали ово морско чу-довштице, на врху имао једну вр-сту шупље игле која је била напу-њена јаком дозом једног средства за опијање.

Благодарећи овој предостројно-сти чудовиште је после извесног времена обамрло, изгубило сваку снагу, тако да су риболовци могли да га најпре натоваре на брод, а за-тим да га изнесу и на обалу и сме-сте у један велики басен. После извесног времена пренели су ову ај-кулу у највећи акваријум на свету, који се налази у Флориди, у месту Маринеланду.

У овом акваријуму налазе се на-рочито изграђена велика одељења од бетона и стакла. Изванредно су јака, а могу да послуже за посма-трање и фотографисање разних ре-чних и морских животиња, па и ај-кула величине каква је ухваћена на обалама Флориде. Ова одељења сма-бдевају се водом која се, нарочи-тим цевима, испумпала директно из мора, тако да морске животиње мо-гу и ту да наставе живот који су водиле док су биле на слободи, у мору. Наравно, сва та одељења снабдевана су и свима осталим по-требним детаљима да што више да-ју илузију слободног морског дна.

О морским животињама, које су смештене у овим одељењима, мора да се води врло много рачуна, јер би иначе дошло до правог рата из-међу њих. Управо, наставила би се борба из је вођена у морским дуби-

нама, док су рибе и остала чудови-шта била на слободи.

Али, с времена на време у таква одељења пуште се рибе свих могу-ћих врста и дозволи се борба изме-ђу њих. Борба, чији се сваки трен-утак најпажљивије прати и с вре-мена на време фотографисање. После неколико дана у одељењима остају обично само најјачи претставници... Све то служи у првом реду науци и научном испитивању. Али за сав тај свет живо се интересују и мно-га филмска предузећа, која иско-ришћују поједине сцене из борбе која се води у великим акваријуми-ма и за своје филмове.

Раније се морало приступати раз-ним триковима, да би се добили снимци живота у мору. Сада при-лично верујем слику тога живота мо-гу да пруже басени овог великог акваријума који су на многим ме-стима дубоки и по шест метара.

Циновске ајкуле до сада су само посматране у једном нарочитом ба-сену у Аустралији. Сада се прати сваки покрет ове циновске ајкуле у басену акваријума у Маринеланду.

Посматрање циновске ајкуле у Аустралији дало је врло занимљиве податке, који се сада поклапају са резултатима који се добијају у Ма-ринеланду. Једна од таквих цинов-ских ајкула, која је била затворена више година у басену, ни једног је-диног тренутка није мировала. Јед-нако је била у покрету и никада се није одмарала, никада није спа-вала.

Из свега тога изведен је закљу-чак да циновске ајкуле припадају оној групи животиња, које не знају за сан, мир и живот...

КОЈИ ЈЕ ОДГОВОР ТАЧАН?

Ево вам четири питања, свако с четири одговора. Узмите оловку и прецртајте одговоре за које мислите да нису тачни, а затим погледајте доле и проверите, да ли сте правилно одговорили.

- 1) Циганлија је:
 - мала у Скопљу
 - река ада планина
- 2) Агарјани су:
 - вртари
 - верска секта
 - врста најамника
 - старински назив за један народ
- 3) Барле је:
 - француски композитор
 - капа
 - место у Шпанији
 - јело
- 4) Чедомир Илић је:
 - бивши министар
 - познати бек
 - књижевник
 - роман

(Одговори: 1) Циганлија је ада у Сави према београдском предграју Чукарици. Чувена је због кривих борби које су се на њој водиле 1914 и 1915 године. — 2) Агарјани, на-зив за Турке и муслимане у ста-ринским споменицима, који се још употребљава у Јужној Србији. — 3) Барле је висока састрижена шубара. Носи се у околини Вупри-је. 4) „Чедомир Илић“ је назив по-следњег романа — објављеног 1914 године — Милутина Ускоковића. (Рођен у Ужичу 1894. Трагично свр-шио у тесалима Топлице у јесен 1915 године. Писац читавог низа у-спешних приповедака и романа „До-шљаци“).

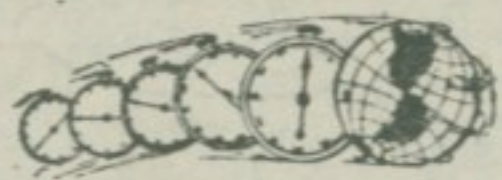
Двапут ослобођен у исти дан и месец

Град Битољ је српска војска у два маха ослободила и то оба пута исто-г дана и истог месеца. Први пут 6 новембра 1912 године, а други пут 6 новембра 1916 године.

Одело гута звук

Одело гута звук. Посетиоци био-скопа и концерата својим оделом слабе акустику сале. Тешко му-шко одело гута 40% више звука не-го дама, жонка, девица, момци.

ОВОГ МИНУТА

-СВАКОГ МИНУТА

Овај чланцић прочитајте за 60 секунди. Док га будете читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њему пише. Сваког минута се у свету нешто догађа. Шта се догађа у свету за један минута?

☆ Спаљивање мртваца у Сједињеним Државама толико је популарно, да сваки њен становник даје у ту сврху три долара сваког тренутка у години.

☆ Америчка влада даје два долара сваког тренутка за школовање индијанске деце.

☆ Број чланова америчке ваздушне одбране расте сваког тренутка за по једно ново лице.

☆ Сваког тренутка Америка увози око 2.800 грама људске косе од које се тамо израђују разне ствари.

☆ Највећи житарски центар на свету је Монреал, Канада, одакле се извози 136 бушела пшенице сваких 60 секунди.

☆ Тајанствена Бурма шаље у Кину егзотични драги камен жад у вредности два долара сваког минута.

☆ На издржавање лондонских полицајаца троши се 18 фунти стерлинга сваког минута.

☆ Употреба дрога у Индији толико је распрострањена, да енглеска влада убира на име такса за опијум просечно пет долара сваког минута.

☆ У једном тренутку Сједињене Државе производе 16.000 фунти пшенице.

☆ Преко 3000 акционарских друштава у Америци дају на име дивиденде својим акционарима укупну суму од 6.500 долара сваког тренутка.

☆ Државни приход Калифорније од коњских трка износи пет долара сваког минута.

☆ Америчка државна благајна прима 9 долара за таксе на палидраца сваког минута.

☆ Државне и приватне медицинске установе и лекари у Америци троше по 12 долара за хируршке инструменте сваког тренутка.

☆ У једном тренутку океанима пливи 150 тона твора... То је за половину мање од количине прошле године.

☆ Домаћинство: осам комада посуђа продаје се у Сједињеним Државама сваких 60 секунди.

Да ли знате?

ПРВИ ВОЈНИ АВИЈАТИЧАР КОЈИ ЈЕ ПОГИНУО У РАТУ ПРИПАДАО ЈЕ СРПСКОЈ ВОЈСЦИ

Освајање ваздуха прогутало је многобројне жртве. И цивилно и војно ваздухопловство дали су много драгоцених живота да би се дошло до онога чиме модерно ваздухопловство сада располаже. Нарочито су биле многобројне жртве за време ратова.

Занимљиво је да је први авијатичар, ратни пилот, који је погинуо на бојном пољу, за време рата, вршио тешку дужност извиђања, припадао српској војсци.

То је био артиљерски наредник-пилот Михаило М. Петровић, слушацац и дипломирани пилот првог курса прве групе српских авијатичара 1912 године. Пилотажу је свршио у Француској на биплану Фарман.

За време описеде Скадра 1913 године под Скадар је упућена војна ескадрила под командом мајора Милетића. У ескадрили је био и наредник Петровић. Аеродром је био код села Барбадуша. Ескадрила је добила задатак да осмотри Мали и Велики Бардањол, Брдицу и Бушати. Требао је пре напада утврдити где се све непријатељ налази.

Приликом извршавања задатка наредник Петровић је погинуо 7 марта 1913 године, те је тако био не само прва жртва наше војне авијације, већ први војни пилот уопште који је погинуо на бојном пољу.

И стари Римљани су знали за салвете

Такозване салвете, без којих се данас не да замисли ни један добро намештени сто, познате су људима већ одавно. Салвете су биле познате и Римљанима. Људи из народа везивали су салвете око врата

за време јела, а отмене особе држале су их на крили и употребљавале да њима обришу руке и уста после јела.

Али свако је увек морао да носи своју салвету. Ако би неко био позван на обед код пријатеља, морао је донети своју салвету. За време обода бријасали би салветом руке и уста, а када пођу кући завијали би у салвет печење или друга јела која би добили од домаћина.

За време Средњег века јело се прстима. Био је знак отмености да се после сваког узета залогаја прсти обришу. Из тога је јасно само по себи од

коликко је значаја била салвета у то доба.

Салвета је имала и своје златно доба, и то за време Луја XIV. Нарочита привилегија племића који су били у дворској служби била је у томе што су своје салвете смеи да носе на рамену.

Данас је салвета једна од најпотребнијих ствари.

Вештачка магла

Вештачка магла, која је тако потребна филмским режисерима, не прави се помоћу водене паре. Она се сада, у последње време, добија помоћу петролеума, који се пушта под великим притиском кроз нарочите апарате. Тако добијена вештачка магла не кварни одело, не утиче штетно на здравље људима, а одлично се може фотографисати!

Пловидба кроз Ђердап била је некада опасна и за чамце

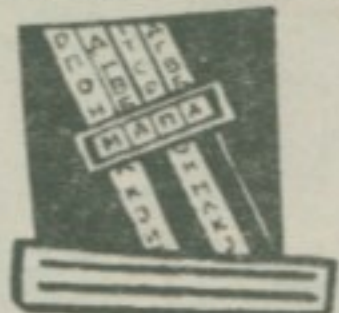
За време ускирњих правили многи су направили излет бродом низ Дунав до Прахова, па су том приликом пропали и кроз величанствени Ђердап. Путници су великим бродом са свима могућим удобностима.

Међутим, релативно не тако давно пловидба кроз Ђердап била је опасна и за саме чамце, а мали бродови могли су да плове једино када је велика вода. То је у првом реду било због великог броја лодолонних стена, а затим због многобројних брзава. Све је то отклоњено приликом регулације Ђердапа, која је извршена од 1890 до 1896 године. Дужина Ђердапског теснаца износи 130 километара.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

Сви данас радо речевају укрштене речи. Да би се брже дошло до одговора, један инжењер конструисао је нарочити апарат који, по-

моћу померања картона на којима је исписана цела азбука, брзо даје разне комбинације слова, те се тако лако налазе жељени одговори.

Међу америчким Индијанцима могу се

наћи и сада људи који носе перчине дуге по три метра.

Становници Гајеренгерфјорда, у Норвешкој, чије се куће налазе на висовима од преко 1.500 метара, везују децу као

што се код нас сапиње стока када се пусти на пашу. То је потребно да се деца не би откоцрљала из литице.

У великом броју католичких цркава у Европи органисти не смеју да свирају измештан дубок тон. Тај

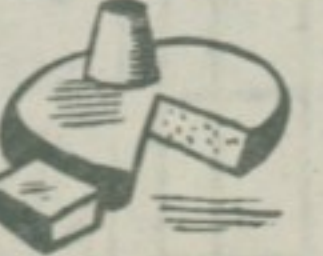
тон из великих цевних оргуља изазива такво треперење ваздуха, да одмах морају да попуцају сви прозори на цркви.

Четвртог децембра 1893 године у Гласхоту, у Шкотској, падао је тако крупан снег, да

је свака пахуљица имала у пречнику 12 сантиметара. Температура је износила 2 и по степена испод нуле.

Путер и разне врсте сирева, који се данас толико много

троше у свима земљама, били су непознати Египћанима.

САМАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИТЕ СЕ...

КОЈЕ СУ ОВО ПРИРОДНЕ РЕТКОСТИ У НАШОЈ ЗЕМЉИ

Даћемо вам неколико карактеристичних појединасти, које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сестићете се о којим је природних реткостима реч и обновићете своје знање. Дакле, које су то природне реткости:

1) Камен који има облик девојке. Налази се у најужем делу Грделичке Клисуре, између железничке станице Цела и села Мајнаје. Познат још из најдавијих времена.

2) Стена у Дунаву, која има облик пласта сена. Налази се недалеко од Голупца. За све путнике који пролазе Дунавом јако привлачна тачка. Стена која већ вековима пркоси дунавским таласима. Како се зове?

3) У Неготинској Крајини, не тако далеко од Брзе Паланке, у близини манастира који по овој природној реткости и носи име, налази се једна нарочита стена кроз коју протиче река истог имена као и манастир.

Одговор: 1) У Моминој Клисури, која чини јужни део Грделичке Клисуре, налази се стена облика девојке и зато се и зове Момина Камен. — 2) Бабакал. — 3) У близини манастира Вратне налази се велики камен свод испод кога протиче река Вратна. Овај камен свод представља заиста велику реткост и зато га обилазе сви који дођу у Неготинску Крајину.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

НЕПРЕКИДАНО НА МОРУ

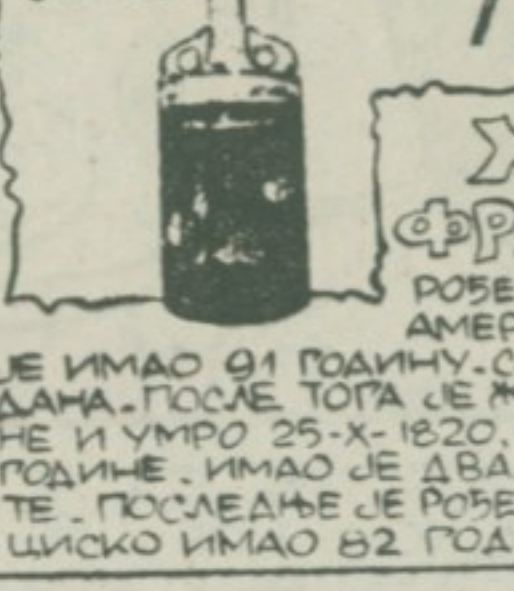
НА БРОДОВИМА ИЗМЕЂУ ЕНГЛЕСКЕ И АУСТРАЛИЈЕ ЖИВИ ВЕЋ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ЕНГЛЕСКИ ПЕНЗИОНИСАНИ

МАЈОР Х.Е. ЛОНГ, КОЈИ НАМЕРАВА ДА ПРОВЕДЕ ОСТАТАК ОВОГ ЖИВОТА НА БРОДОВИМА КОЈИ ПЛОВЕ ОВИМ ПУТЕМ

НАЈСТАРИЈЕ ВИНО НА СВЕТУ

НАЂЕНО ЈЕ У ЈЕДНОМ РАМСКОМ КАМЕНУ САРКОФАГУ У ШТЕДЕРУ, У НЕМАСКОЈ — ОНО ЈЕ 4700 ГОДИНА СТАРО

ЖЕНРИ ФРАНЦИСКО

РОБЕН 1688. СТУПИО ЈЕ У АМЕРИЧКУ ВОЈСКУ КАД ЈЕ ИМАО 91 ГОДИНУ. СЛУЖИО ЈЕ ГОДИНУ ДАНА. ПОСЛЕ ТОГА ЈЕ ЖИВЕО ЈОШ 42 ГОДИНЕ И УМРО 25-Х-1820. КАД ЈЕ ИМАО 134 ГОДИНЕ, ИМАО ЈЕ ДВАДЕСЕТ ЈЕДНО ДЕТЕ. ПОСЛЕДЊЕ ЈЕ РОБЕНО КАД ЈЕ ФРАНЦИСКО ИМАО 82 ГОДИНЕ

ЧУДА СТРАНИХ ЗЕМАЉА

КАМБОЏА (ФРАНЦУСКА ИНДОКИНА)

ПОД ОД ЧИСТОГ СРЕБРА И КИП БУДЕ ОД ЧИСТОГ СРЕБРА ИМА СРЕБРНИ ХРАМ У ПРЕСТОНИ ЦИПНОМ ПЕНУ

КРАЉ КАМБОЏЕ САМО ЈЕДНОМ У ЖИВОТУ СЕДА НА СВОЈ ПРВОТОН НА ДАН СВОГ КРУНИСАЊА, ИНАЧЕ УВЕК СЕДИ НА ЈАСТУКУ НА ПОДНОЖЈУ ПРЕ-СТОЛА

МЕНЕ И МУЖАРИЦИ МОСЕ ЈЕДНАКУ СЕ ЧЕШЊАЈУ

ПРЕ 60 ГОДИНА ВЕЛИКЕ РУИНА АНГКОРА, НА ПОВРШНИ ОД 20 КВАДРАТНИХ МИЉА, БИЛЕ СУ ЗАРАСЛЕ У ШУМЛЕ, ОПРОМНО ДРЕВЕТЕ СВОЈИМ ГРАМАМА ОБАВИМО ЈЕ КИПОВЕ КАО МРЕЖА

БОНЗА (БУДИСТИЧКИ СВЕШТЕНИК) ДРЖИ СПОВЕДАЊЕ НАРОДУ СЕДЕћи НА ВЕШТАЧКОМ КОЊУ, ЈЕР ЈЕ У БУДА, ПУТ УЈУТИ, ПРОПОВЕДАО СА КОЊА

ШУМЛА ЈЕ САДА РАСКРИЈЕНА И АНГКОР СЕ ВИДИ У СВОЈ СВОЈОЈ ЛЕПОТИ. НА СВАКОМ ДЕЛИКУ ОПШТИНОГ АНГКОР СВОЈ ХРАМА УЉЕ САНЕ СУ ШАРЕ, ТЕ ШАРЕ СУ ТАКО ФИНЕ ДА СЕ КОПИРАЈУ ЗА ЧИПКЕ

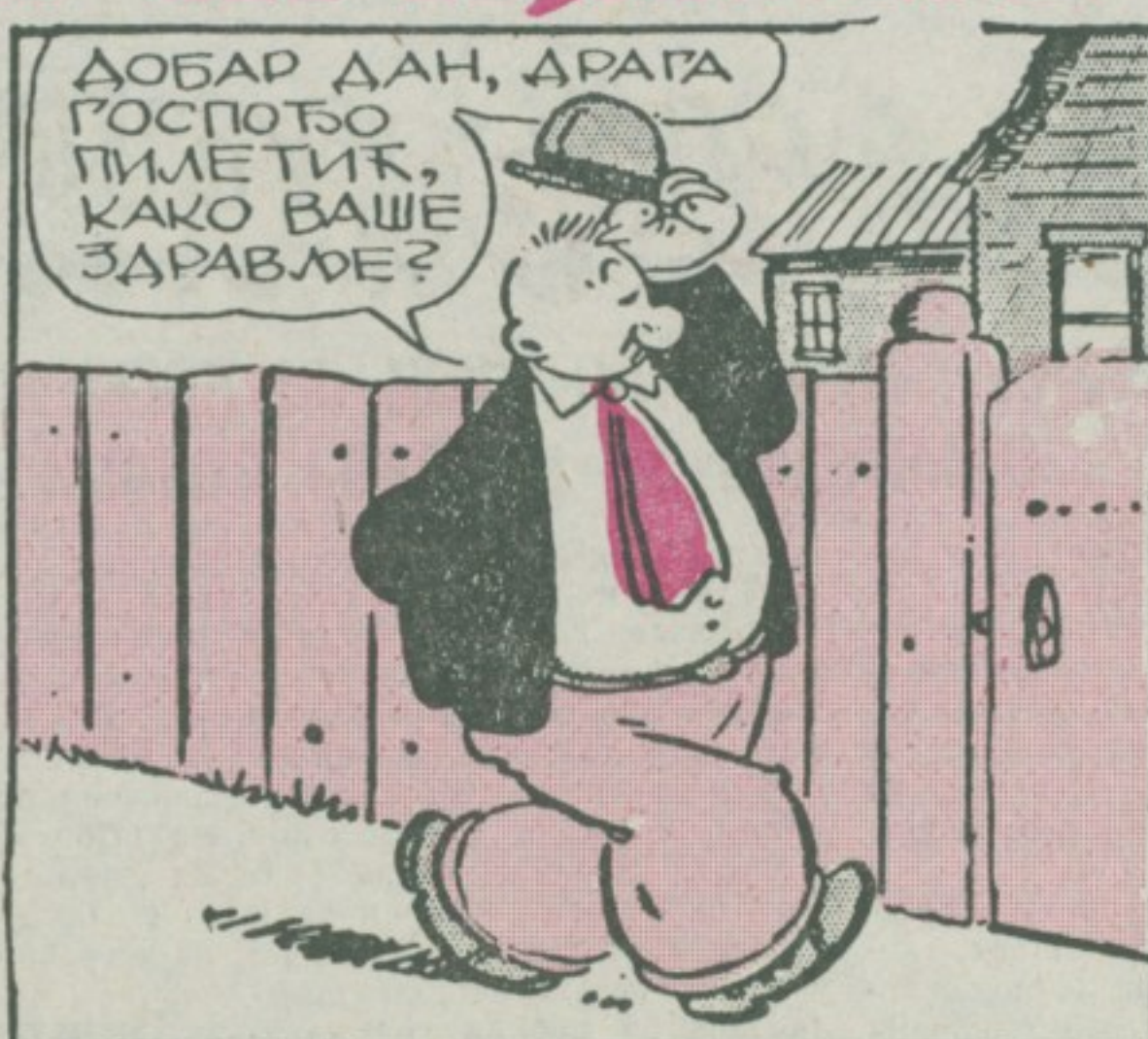
ОГРОМНА КУБЕТА ТОГА ХРАМА САДА СУ УТОЧИШТЕ СМЕ-НИХ МИШЕВА.

САЧУ И ОКВИРИ ПРОЗОРА СУ ОД КЛЕСАНОГ КАМЕНА

ВАРОШ АНГКОР МОЖЕ ДА ПРИМИ МИЛИОН СТАНОВНИКА. НА СВАКОЈ ОД 20 КУЛА ПАЛАТЕ УРЕЂАН ЈЕ ОПРОМАН ЛИК ИНДУСКОР БОГА СИНЕ

АНГКОР ЈЕ САЗИДАН 200 Г. ПРЕ ХРИСТА. САМИ ИБЕГО-ВИ СТАНОВНИЦИ УНИ-ШТИЛИ СУ ГА ОКО 400 ГОДИНА, А ПОСЛЕ ГА ЈЕ ПОКРИЛА ШУМЛА

ПЕРА ЖДЕРА ПРИЈАТЕЉ ЖИВОТИЊА

Copyright opera mundi

ПОПУСТ 20%

ПОПУСТ ЗА

ЧЛАНОВЕ КЛУБА КЊИГЕ 30%

НАЈЛЕПШЕ БАЈКЕ СВИЈЕТА

1. Ханс Кристијан Андерсен БАЈКЕ, латиница, ћирилица	240
2. Браћа Грим БАЈКЕ, латиница, ћирилица	240
3. Шарл Перо БАЈКЕ, латиница, ћирилица	240
4. 1001 НОЋ, латиница, ћирилица	240

СЛИКОВНИЦЕ СА КАСЕТОМ I коло

5. ЦРВЕНКАПИЦА – ВУК И СЕДАМ ЈАРИЋА, латиница	95
6. ИВИЦА И МАРИЦА – ДЈЕВОЈЧИЦА И ТРИ МЕДВЈЕДА, латиница	95
7. МАЧАК У ЧИЗМАМА – ПАЛЧИЋ, латиница	95
8. СЊЕГУЉИЦА И СЕДАМ ПАТУЉАКА – ПЕПЕЉУГА, латиница	95
9. ТРНОРУЖИЦА – КРАЉ ЖАБА, латиница	95
10. ЗЛАТОКОСА – ЋИПАЛО-РИПАЛО, латиница	95

ПЛАСТИЧНЕ СЛИКОВНИЦЕ

11. МЈЕХУРИЋИ, мала пластична сликовница број 1	48
12. МЈЕХУРИЋИ, мала пластична сликовница број 2	48
13. МЈЕХУРИЋИ, мала пластична сликовница број 3	48
14. МЈЕХУРИЋИ, средња пластична сликовница	66
15. МЈЕХУРИЋИ, велика пластична сликовница	76

Едиција „МАМЕ И МЛАДУНЦИ“ 1–6

16. МАМЕ И МЛАДУНЦИ ПОД ЗАШТИТОМ, латиница, ћирилица	150
17. МАМЕ И МЛАДУНЦИ СА СЕЛА, латиница, ћирилица	150
18. МАМЕ И МЛАДУНЦИ ИЗ ПЛАНИНА, латиница, ћирилица	150
19. МАМЕ И МЛАДУНЦИ ИЗ МОРА, латиница, ћирилица	150
20. МАМЕ И МЛАДУНЦИ ИЗ ШУМЕ, латиница, ћирилица	150
21. МАМЕ И МЛАДУНЦИ ИЗ ЦИЈЕЛОГ СВИЈЕТА, латиница, ћирилица	150

Библиотека „ЦВРЧАК“

22. ВРТ РИЈЕЧИ

Мој велики рјечник у сликама 1–24, латиница 1.920
У кући ● Дјед и баба ● Кућне животиње ● Од 1 до 10 ● У школи ● Супротности ● Годишња доба ● На селу ● Продавница ● Облици и боје ● У зоолошком врту ● Уради сам ● Мој мали брат ● Занимања ● У забавном парку ● На мору ● Играчке ● Молим Вас и хвала ● Око свијета ● На планини ● Добро здравље ● На одмору ● Ауто, мотоцикл, бицикл ● Срећни празници.

(Појединачна цијена сликовница 80 динара)

ИЛУСТРОВАНЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЈЕ

23. МОЈА ПРВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА 1–12, латиница 2.280
Живот у великом граду ● Становници земље ● Праисторијски људи ● Људи и цивилизација ● Живот у замку и око њега ● Живот на сеоском газдинству ● Праисторијске животиње ● Шумске животиње ● Животиње топлих и хладних крајева ● Животиње језера и ријека ● Баштенске и пољске животиње ● Биљке, дрвеће, цвијеће.

(Појединачна цијена енциклопедије 190 динара)

24. МОЈА ПРВА КЊИГА 1–6, картонирано, латиница 3.240
Вилинске бајке ● Шумске бајке ● Колико је сати ● Годишња доба ● Природа ● Кућа

(Појединачна цијена књига 540 динара)

25. МОЈИ СНОВИ 1–4, картонирано, латиница 1.520
Наши снови ● Животиње – моји пријатељи ● Кад порастем бићу ● На одмору

(Појединачна цијена књига 380 динара)

26. ЗЛАТНЕ БАЈКЕ 1–4, резани картон, латиница 1.560
Црвенкалица ● Три прасета ● Пепељуга ● Ивица и Марица

(Појединачна цијена књига 390 динара)

27. СВАКИ ДАН ПО ЈЕДНА ПРИЧА О ЖИВОТИЊАМА (365 прича), тврди повез, ћирилица 1.200

28. ПРИЧЕ ЗА ЛАКУ НОЋ, картонирано, латиница 590

29. Едиција „УПОЗНАЈМО СВИЈЕТ“ 1–4, латиница, ћирилица 1.000

Птице, Стијене, Скелети, Оружје

(Појединачна цијена књига 250 динара)

УЧЕЊЕ СТРАНИХ ЈЕЗИКА

– МЕТОДА BERLITZ

30. BERLITZ – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК СА 2 КАСЕТЕ, латиница, ћирилица 970

31. BERLITZ – ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК СА 2 КАСЕТЕ, латиница, ћирилица 970

СВЈЕТЛОСТ

НОВОГОДИШЊИ
ПОКЛОНИ
ЗА
НАЈМЛАЂЕ

НАРУЏБЕНИЦА

Политикин Забавник, 20. 12. 1991.

ИП „СВЈЕТЛОСТ“ – КЛУБ КЊИГЕ, 71000 Сарајево, Петра Прерадовића 3, телефон: 071/218-117

Наручујем поужећем књиге под редним бројем _____

Наручилац _____
(име и презиме) (занимање)

Адреса _____
(пошт. број, место, улица и број) (телефон)

Запослен у _____
(назив и адреса радне организације) (телефон)

Члан сам КЛУБА КЊИГЕ: ДА НЕ

ЖЕЛИМ СЕ УЧЛАНИТИ: ДА НЕ

Потпис:

ПОСТОЈИ Са онога света / ЛИ ЖИВОТ ПОСЛЕ ЖИВОТА?

ДВЕ ТАЈНЕ РЕЧИ

Доктор Артур Бергер, председник Фондације за истраживање живота после смрти из Пемброук Пајнза у Флориди, већ седам година нуди награду од пет хиљада долара ономе ко успе да открије значење једне или обе шифроване речи које је Фондацији поверио британски парапсихолог Роберт Тоулис неколико недеља пре него што је умро 1984. године. Свака од те две речи је, у ствари, кључ за дешифровање реченице коју је својом тајном шифром написао Тоулис. И речи и шифра биле су познате само њему.

Роберт Тоулис је чврсто обећао да ће, када заувек склопи очи, покушати да те две речи открије преко неког медијума. Тоулис се јављао медијуму, али је досад само поручио да се свог живота на земљи сећа као кроз сан и да је заборавио оне две кључне речи за дешифровање реченице.

Овај случај прочуо се међу спиритистима и призивачима

Ово тешко питање одвајкада мори човечанство и, мада чиста логика каже да смо, кад умremo, заиста мртви, људи ипак покушавају да сагледају светлију будућност. И то не само призивачи духова већ и озбиљни и угледни научници

духова широм света и две стотине њих, оба пола, пријавило се Фондацији на Флориди да истим системом шифровања као и Тоулис напишу реченицу и, када умру, покушају да речи за њено дешифровање некако дотуре доктору Бергеру или ономе ко га наследи.

Уколико би иједан од ових покушаја успео, а још није, вера у натприродно и наука нашле би се у изузетно ретком, вероватно јединственом складу пошто се подухвата нису прихватили никакви шарлатани већ угледни људи жељни истине.

ЈЕДАН ПРЕМА МИЛИОН

Професор Јан Стивенсон са Универзитета у америчкој држави Вирџинији смислио је и до танчина усавршио текст с катанцима на комбинацију шифара у бројевима, а све то зарад покушаја да се већ једном докаже постоји ли неки живот и после физичке смрти, загонетка која свет одвајкада мучи.

Идеја му није сасвим оригинална јер га је надахнуо случај једне енглеске даме којој је неповерљиви супруг

тек са онога света дојавио тачан низ бројева помоћу којих је успела да откључа ковчежић с вредносним папирима и важним документима. Ту шифру знао је само њен покојни муж.

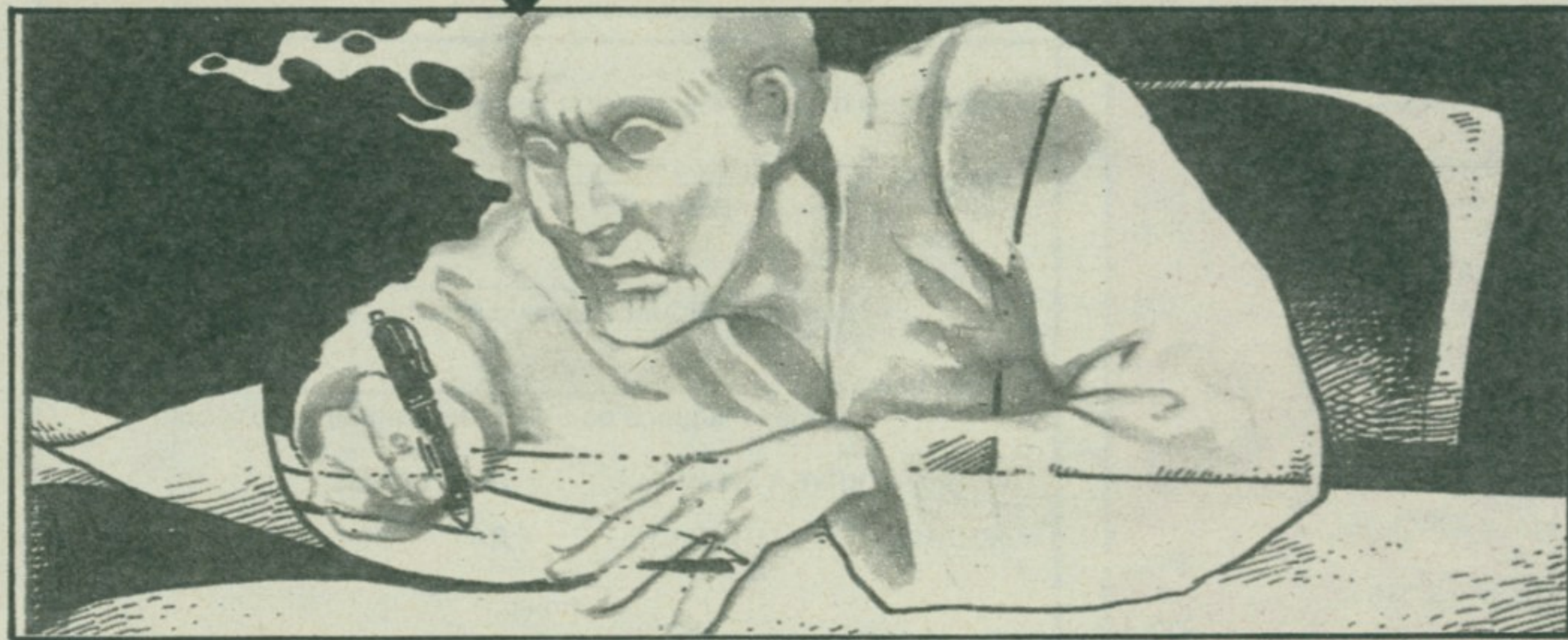
Професор Стивенсон лако је пронашао добровољце за свој тест. Он им је објаснио да купе катанце које отвара комбинација од шест бројева, да смисле од тих бројева шифру, њоме закључају катанце и пошаљу их њему. Најбитније: да ником живом, наравно ни њему, не кажу нити забележе комбинацију, само да је добро науче напамет.

А, када умру, њихов је задатак да своју комбинацију бројева јаве неком медијуму или члану породице а овај да је саопшти професору Стивенсону. Ако се катанац отвори, тест је успео: и после живота постоји живот, какав-такав.

Ствар је савршено сигурна јер вероватноћа да се такав катанац случајно отвори, то јест шифра убоде баратањем бројевима, износи један према милион.

ПОСЕТА МРТВОГ ПРИЈАТЕЉА

Карл Густав Јунг, чувени швајцарски психолог и психијатар, један од ученика Сигмунда Фројда, био је познат по свом занимању за збивања у вези с посмртним животом. И, мада је једном изјавио да бесмртност душе никако не може да буде доказана, веровао је да између живих и мртвих може да се ус-

постави нека врста телепатске везе. У својој аутобиографији Јунг је описао један такав свој доживљај који, како изгледа, иде у прилог овом његовом веровању.

Једне ноћи у кревету Јунг је размишљао о погребу на коме је био претходног дана и, одједном, указала му се визија: његов покојни, тек сахрањени пријатељ стајао је у дну његовог кревета и посматрао га. Затим је кренуо према вратима давши му знак да га прати.

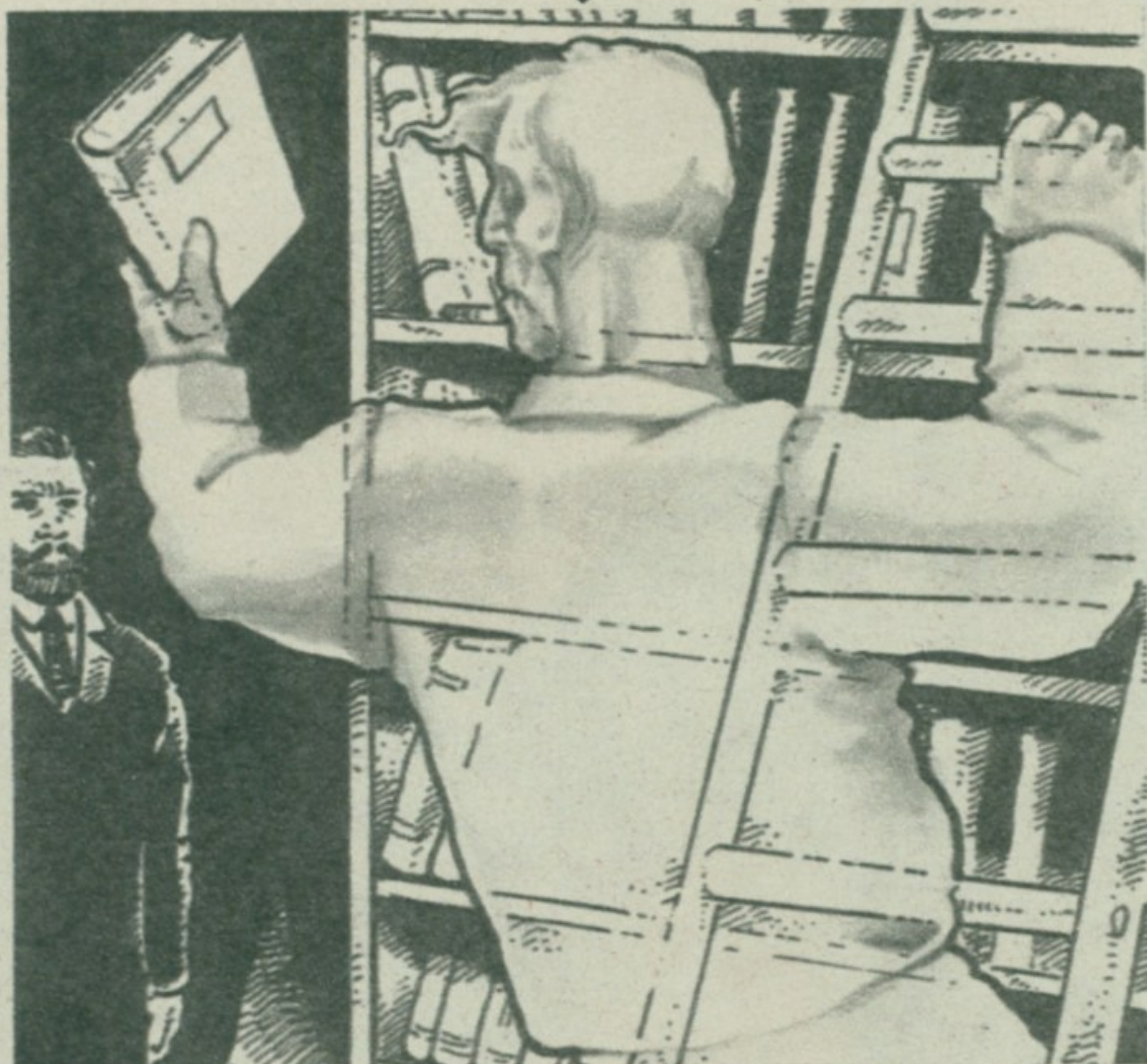
Јунг га је, у мислима, послушао и, такође у мислима, изишао с њим из своје куће а затим улицама до његове. Ушли су у пријатељеву библиотеку и овај се попео на мердевине и показао прстом једну одређену књигу – другу по реду од пет у црвеним кожним повезима које су се налазиле у другом реду рачунајући од врха полице. Ту се Јунгова визија прекинула.

Теран огромном радозналошћу Јунг је одмах ујутру посетио пријатељеву удовицу и замолио је да прегледа библиотеку, просторију у којој никада раније није био. Када је ушао унутра, све је било онако како је видео у мислима укључујући и мердевине крај те полице.

Јунг се попео до претпоследњег реда књига и нашао ону коју му је пријатељ показао. То је био превод с француског романа Емила Золе „Завештање смрти“.

То је само једно од сличних Јунгових искустава и он о њима није радо јавно говорио. Једном је објаснио и због чега: „Више волим да, бар док сам жив, такве догађаје не објављујем. Они би научнике оптеретили великим тешкоћама.“

У аутобиографији „Сећања, снови, размишљања“ описао их је све.

ТРКАЧКИ АУТО БРОЈ 42

Пети мај 1963. године био је значајан датум за милионе љубитеља ауто-трка у Јапану. Тог дана одржавао се први Јапански гран при после Другог светског рата и то на ултрамодерној стази „Сузука“ у Нагоји. Фаворит је, по општем мишљењу, био чувени Масао Асано за воланом белог „остин-хилија“ с бројем 42.

Избор баш тог броја запрестио је масу посматрача која се од језе усталасала. Јер, то је број од кога се у Јапану бежи као ђаво од крста. Писан арапским цифрама 42 у јапанском преводу гласи шини и везује се за реч шингу – умрети. Шампион Масао Аса-

но одбацио је забринуте примедбе као „древне празновернице“.

Трка је почела и после првог круга Асано је преузео вођство и налазио се на челу све до последње, веома опасне кривине. Када је у њу улетео брзином од преко 200 километара на сат, његов „остин-хили“ се, из досад непознатих разлога, отео контроли. Тумбајући се преко писте, аутомобил је растурио све са стране постављене заштитне одбојнике и срушио се у дубоку јаругу. Док су спасиоци стигли до олупина, Масао Асано је већ био мртав.

Неколико недеља касније Јапанска аутомобилска федерација, у чијој су надлежности сви спортови моторних возила у тој земљи, забранила је употребу броја 42 на свим такмичарским аутомобилима, мотоциклима и чамцима.

Следеће године око сто педесет хиљада гледалаца окупило се на трибинама и око стазе „Сузука“ за други послератни Јапански гран при. Две екипе званичних посматрача заузеле су места у контролној кули. Њихов је посао да пазе и бележе бројеве аутомобила сваки пут када пројуре круг и да, после трке, упореде своје папире како не би дошло до грешке.

За време трке у којој је учествовало много аутомобила ти посматрачи нису имали времена за размишљање – само су извикивали и записивали бројеве кола која су се-

вала пистом испод њих. А, када су после трке упоредили папире, открили су да је аутомобил обележен бројем 42 проишао стазом водећи у осам од двадесет пет кругова. После осмог нико га није забележио.

То је била необорива чињеница мада ниједна кола с тим бројем нису била пријављена за трку нити је ико икада умео да их опише а још мање да каже ко их је возио. Она су једноставно постојала само у белешкама контролора трке из куле.

Јапан је још увек земља древних празноверница, бар за већину њених житеља. Најзад се поверовало, јер другог објашњења није било, да се то Масао Асано привремено вратио са онога света да још једном учествује на аутомобилским тркама које је волео изнад свега.

ОБАВЕШТАЈНИ ТАНДЕМИ

Дејвид Кристи-Мареј, члан Британског удружења за научно испитивање аномалних појава, већ годинама проналази парове, истог или различитих полова, који склапају уговор да ће после смрти једног од њих одржавати, ако је то могуће, међусобну везу. Обавезно је да чланови таквих тандема не буду чак ни познаници да би што мање знали о појединостима из свакодневног живота оног другог. Ова клаузула уговора битна је јер, донекле спреча-

ва да сазнају о смрти онога од њих коме је суђено да овај свет напусти први.

Тако би вест о смрти „парнера“ стигла оном другом или директном линијом са онога света, или поруком преко медијума или чистим предосећањем. Дејвид Кристи-Мареј води спискове свих који учествују у овом опиту и испитаће веродостојност сваког обавештења из загробног живота.

Припремила Б. Дожић

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Каријере: ШИНЕЈД О КОНОР

ХИТ ХИТ ХИТ КАО НА БИЦИКЛУ

**После два врло
успешна
албума који су
продати у
укупном тиражу
од шест
милиона
примерака
Шинејд О
Конор се
готово
неприметно
повукла из
јавности**

Шинејд се повукла сматрајући да је, како каже, била сувише експонирана, али и да би се посветила свом сину Џејку. Тишину је накратко прекинула објављивањем сингла „My Special Child“.

— Песму сам написала прошле године у време када сам изгубила бебу, била сам на турнеји, веома утучена и осећала сам потребу да све то изразим кроз музику. Веома сам поносна на ту песму. Кроз њу је изашло све што сам одувек желела да кажем, све што сам осетила. Сада ми је потребна пауза. Извесно време не желим да видим ни студио, ни сцену. Полако слажем све што ми се догодило. Осећам се као да сам последњих неколико година брзо возила бицикл

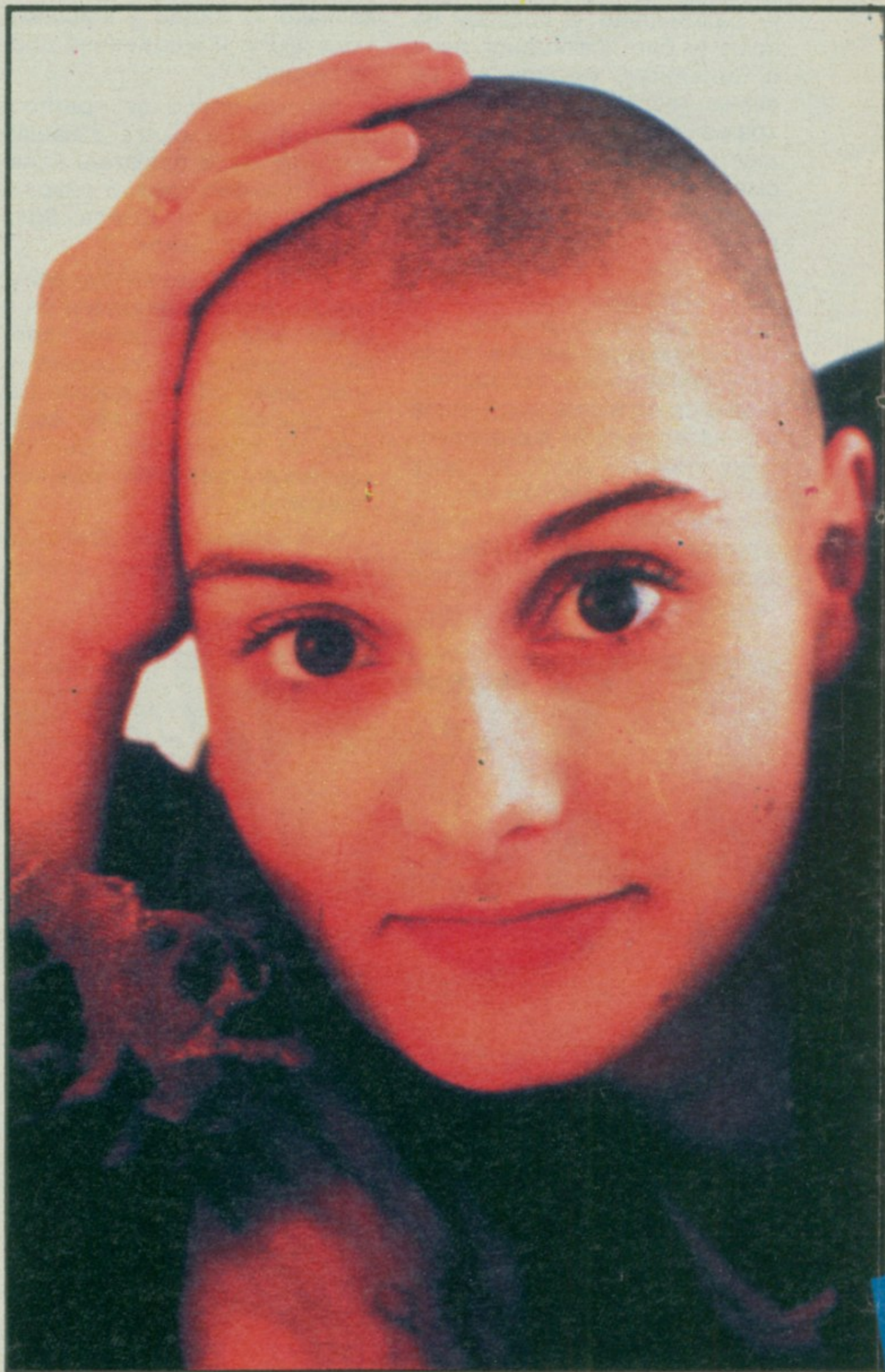
и ниједанпут се нисам зауставила да разгледам околину. Сада је време да направим инвентар. А крајем прошле године заиста сам се сломила. Када се то десило, отказала сам неколико концерата а онда схватила да је то готово немогуће. Људи из моје екипе потрошили су превише времена и новца да би припремили наступе и једноставно мораш на сцену. С друге стране, сваке вечери сам се, онако слоњена и болесна, пењала на бину а публика је била незадовољна јер нисам успевала да отпевам цео концерт. Нисам ни на бисеве излазила.

Њен син Џејк сада има четири године. Шинејд о њему каже:

— Он је одавно свестан да му је мајка певачица. Од тренутка када је почео да схвата ја сам припремала албум и он је стално био уз мене. То је за дете веома тешко, али једина добра ствар у свему томе је да је врло самосталан.

Покушавао да се према њему односим другачије него моја мајка према мени. Допуштам му да буде оно што јесте, а не оно што бих ја желела да буде. Ја, једноставно, на њега не могу да виčem, већ користим неке друге начине. Нисам га размазила, али имам једну велику невољу да будем чврста према њему када га стављам у кревет.

Шинејд је последњих година у интервјуима оштро нападала политичаре у својој земљи. Осим тога, учествовала је на многим

добротворним концертима, жучно се борила за своју Ирску. Али, у последње време све теже даје такве изјаве.

— Па, још увек гунђам, али што сам старија све више схватам да нема смисла копати по прошлости. Оно што је битно је садашњост, а прошлост и будућност су мање важни мада мислим да наше понашање веома зависи од искуства које смо имали у прошлости. Ипак, није добро бити опседнут прошлошћу. Треба покупити најважније чињенице, добро их проучити и кренути напред. Људи мисле да сам од детињства била васпитавана да будем агресивна и да сам увек говорила неке ствари да

бих разљутила људе. То није тачно. Ја волим људе и нисам намћор. Међутим, како су ми годинама говорили да сам таква, временом су ме убедили да сам била јако лоша.

У песми „Nothing Compares 2U“ доктор јој препоручује што више забаве и доброг расположења. Да ли је то заиста рецепт за њу?

— Пријатељ ми је рекао да је мени потребан искрен, прави загрљај, да би ме то орасположило. То је вероватно тачно, лако је намрштити се и све ствари узимати озбиљно, што ја чиним. Међутим, често мислим да је то исправно и онда западнем у депресију. А треба се мало развеселити, зар не? П. Ј.

МОГАО САМ ТИ РЕЋИ

Могоа сам ти рећи
Снови ће доћи и отићи
Могоа сам ти то рећи
Али била си млада
Како би знала?

Доле на том месту
Бранећи своју веру
Немајући где да се скријеш
Препуштена себи
Спавајући на тврдом
Вребајући подстицај у себи

Љубиш као запета пушка
Моћ је јака
Али када ствари крену
низбрдо
И поћу погрешно
Скренула си са правог пута
Јурећи сопствени реп
Напољу
У празном простору
Ускраћена за милост
Распета

Љубав ће доћи
И љубав ће проћи
А живот никад неће бити
исти
Учиш то другачије сваки
дан
Али млада си била
Како си могла да знаш?

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

COULD HAVE TOLD YOU SO

Could have told you
Dreams would come and go
Could have told you so
But you were young
How would you know?

Down in that place
Defending your faith
With nowhere to hide
You're out on your own
Sleeping in stone
Hunting the kick inside

You love like a gun
The power is strong
But when things turn bad
And things go wrong

You strayed off the rail
Chasing you tail
Out in the field
Walking in space
Fallen from grace
With your back to the wheel

Love will come
And love will go
And life never be the same
You learn it different every
day
But you were young
How would you know?

Текст и музика: Halo James
Изводе: Halo James

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Мадона је најбоља. Она је краљица онога што ради. Врло је уравнотежена, елегантна, има изврстан укус. Њена кућа је пуна невероватних, чувених уметничких предмета које сам виђао само у књигама.“

Лени Кравиц

Бочек из „Корни групе“, Бата Костић из „YU“ групе, Ведран Божић из састава „Time“ и Горан Бреговић. Та плоча, објављена 1975. године, настала је после заједничке турнеје тада најцењенијих домаћих гитариста и не спада у дискографију „Бијелог дугмета“. Плоча, на жалост, није доштампавана и тежко се може наћи.

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Здравко Забавниче,
Да ли су данас „New Kids“ популарнији него својевремено „Битлси“?
Наташа из Обреновца

Популарност „Битлса“ до сада ниједна група није успела да достигне, поготову што су они залудели већи део света у време када масовни медији нису имали утицаја као данас. Колика је њихова популарност казује и то што су и даље занимљиви тржишту, док ће песме „New Kidsa“ за коју годину пасти, можда, у заборав.

✉ Здравко,
Молим вас, напишите ми нешто више о групи „Сепултура“.

Марија из Сивца

Реч је о спид метал саставу из Бразила који је тренутно веома популаран код европске публике. Управо су објавили

компилацијску плочу „Morbid Visions + Bestial Devastation“ на којој се нашло 13 песама и то са макси сингла из 1985. године под називом „Bestial Devastation“ и албум „Morbid Visions“ из 1986. Њихов претходни албум „Арисе“ одлично стоји на специјализованим хеви метал топ листама, док се сингл „Dead Embryonic Sells“ редовно емитује на сателитским програмима. „Sepultura“ је пре неколико месеци, у оквиру своје прве велике европске турнеје, наступала и у Љубљани. Вођа састава Макс Кавалера овако описује њихову музику: „То је брутални звучни напад, са бруталним текстуалним порукама, али и данашњи свет је такав. Ми стварамо истину“.

✉ Забавниче здраво,
Занима ме где је и шта ради Горан Бреговић, да ли је „Конгрес рок мајстора“, албум „Бијелог дугмета“ доштампаван и објави дискографију Здравка Чолића.

Драгана из Сарајева

Горан Бреговић се све више посвећује писању музике за филм и један од његових најновијих пројеката везан је за последњи филм Емира Кустурице који је сниман претежно у Америци као и за филм „Нечиста крв“. Конгрес рок мајстора је дупли албум на коме су по једну страну добили гитаристи Јосип

Дискографија Здравка Чолића је прилично обимна. Наиме, он је 1969. године ступио у „Амбасадоре“, затим 1971. у „Корни групу“ а соло каријеру је започео 1972. и од тада је објавио ове плоче: „Ти и ја“ (1976), „Ако приђеш ближе“ (1977), „Због тебе“ (1979), „Пјевам дању пјевам ноћу“ (1980), „Мало појачај радио“ (1981), „Шта ми радиш“ (1983), „Ти си ми у крви“ (1984), „Здравко Чолић“ (1988), „Да ти кажем шта ми је“ (1990), пре прве плоче објавио је и компилацију синглова под називом „Здравко Чолић“, а 1984. још једну компилацију „Пјесме које волим“.

ИМА ИХ 130 НА СВЕТУ

ХЕЈ, ВАМПИРУ, УХВАТИ МЕ!

Чим види голу руку или ногу, мали Мајкл загризе, до крви. Једноставно, не може друкчије

Спољни изглед Мајкла Макин-тајра из Карлтоновила у Јужној Африци није баш привлачан. То је крхки петогодишњи дечак с мртвачки бледом љускавом кожом, без иједне длаке на глави, мачјих очију. Пролазнику одмах привуче пажњу, чак и кад је окружен гомилом друге деце. Али, то се ретко дешава: вршњаци беже од њега као од ватре и тек кад

се нађу на безбедном растојању, ругају му се:

— Хеј, вампиру, ухвати ме! — На жалост, ове речи нису плод бујне дечије маште. Мали Мајкл заиста има једну особину која до крајности отежава додир с њим: чим види део човековог тела који није покривен одећом, губи контролу над собом и одмах покушава да угризе потпуно се предајући жеђи за крвљу.

Ноћу завија

Суседи породице Макин-тајр одавно су научили да се придржавају неопходних мера предострожности, али страха се нису ослободили. Уз то, сасвим природан страх од повреде, сличан оном који осећамо пролазећи поред опасног пса, овде се меша са поприлично сујеверја, прича-

ма и филмовима страве и ужаса.

— Кажу да је то једноставно болест, али нама који овде станујемо леди се крв у венама кад се он изненада појави у близини — пожалила се једна сусетка новинару америчког листа „Сан“. — Ви сте га видели дању, али да чујете како се кикоће и завија по сву ноћ, схватили бисте како је нама.

— Стид ме је што имам такав однос према несрећном дечаку, али то је јаче од мене. Толико га се бојим да чим га угледам, коса ми се дигне на глави — каже друга сусетка. Неке комшије верују да је „крвожедно мало чудовиште“ криво што нестају њихови четвороноги љубимци.

— Кад дуже време не окуси нечију крв, спреман је да загрије зубе у било које живо биће, не само у људско — тврде они. Колико су ове оптужбе основане, тешко је рећи.

Мајклови родитељи — Бени

и Ајлин — воле, међутим, свог сина исто као друге тате и маме своју нормалну децу, ако не и више. А тако храбро подносе све ово и толико су стрпљиви са дечаком, и у кући и пред људима, да су заиста за дивљење. Они и не покушавају да разумеју околину и све страшне приче које се око Мајкла испредају, једноставно свог сина не примају као монструма већ само као несрећно и вољено дете.

— Ја знам да Мајкл није као друга деца — каже Алин. — Али, он је за мене и поред тога диван. Толико жели да се игра с другом децом, а она то никако не могу да разумеју.

Вирус или генетичка аномалија?

Али, зашто је Мајкл такав?

Недавно је утврђено да дечак пати од ретке и тешке болести која је у медицини позната под именом **анхидратична ектодермална дисплазија (АЕД)**. У целом свету данас је регистровано само 130 људи који пате од ове загоњетне болести. За ове пацијенте жеђ за крвљу (вампиризам) уопште није обавезан симптом. Општи знаци болести су кожа као пергамент, љускава, без знојних жлезда и потпуно одсуство длака на глави и телу. Људи који болују од АЕД-а принуђени су да избегавају директне Сунчеве зраке, иначе им, зато што нису способни да се зноје, прете тешке опекотине и топлотни удар.

Шта изазива АЕД и који су предуслови потребни за њено појављивање засад је непознато. (Успут, Мајклова седмогодишња сестра Сандра потпуно је здрава и обична девојчица.) Мишљења научника се у том погледу разилазе: једни болест сматрају последицом деловања неког вируса, други — урођеном генетичком аномалијом. Али, једно је бар јасно: Мајкл није никакав Дракула и читав проблем је медицински, без ичег мистичног у себи. Само, управо зато што је АЕД изузетно ретко обољење, зато што недостају статистички материјали о њој као и експериментални подаци, све то ствара додатне тешкоће истраживачима који желе да скину вео тајне са „вампиризма“. И поред свега, кажу они, има наде да ова болест буде побеђена.

В. М.

Не утапајте бригу у алкохолу, јер оне умеју да пливају.
Хајнц Риман
немачки глумац и режисер
(рођ. 1902)

Плакање је урођено човеку, али смејању се морате научити.

Макс Паленберг
аустријски глумац
(1877-1934)

Са новцем је као са тоалетним папиром: кад вам је потребан – потребан је хитно.
Алтон Синклер
северноамерички писац
(1878-1968)

Метеоролози и политичари имају склоност да обећају ствари које не могу испуни-ти.

Роберт Лембке
немачки забављач
(рођ. 1913)

Већина људи нема сопствено мишљење; оно мора да буде утиснуто у њих споља, као уље за подмазивање у машини.

Хозе Ортега Гасет
шпански филозоф
(1883-1955)

Онај ко захтева да се игра отвореним картама обично држи све адуте у руци.
Грејем Грин
енглески писац
(рођ. 1904)

Време је велики учитељ. Његова незгодна страна је у томе што убија своје ученике.
Буда
индијски оснивач религије
(око 560-480, пре н.е.)

Ко се љути због критике самим тиме признаје да је она умесна.

Тацит
римски писац
(55-117)

Многи пензионери се у чуду питају где ли су некада налазили онолико времена за рад.

аутор непознат

Човек је богат тек онда кад се приликом свођења биланса може преварити за неколико милиона долара а да то не примети.

Пол Гети
амерички милијардер
(1892-1976)

Смисао живота састоји се у томе што нема никаквог смисла казати да живот нема смисла.

Нилс Бор
дански физичар и нобеловац
(1885-1962)

Сачувај нас Боже од најгорих људи – оних који су увек у праву.

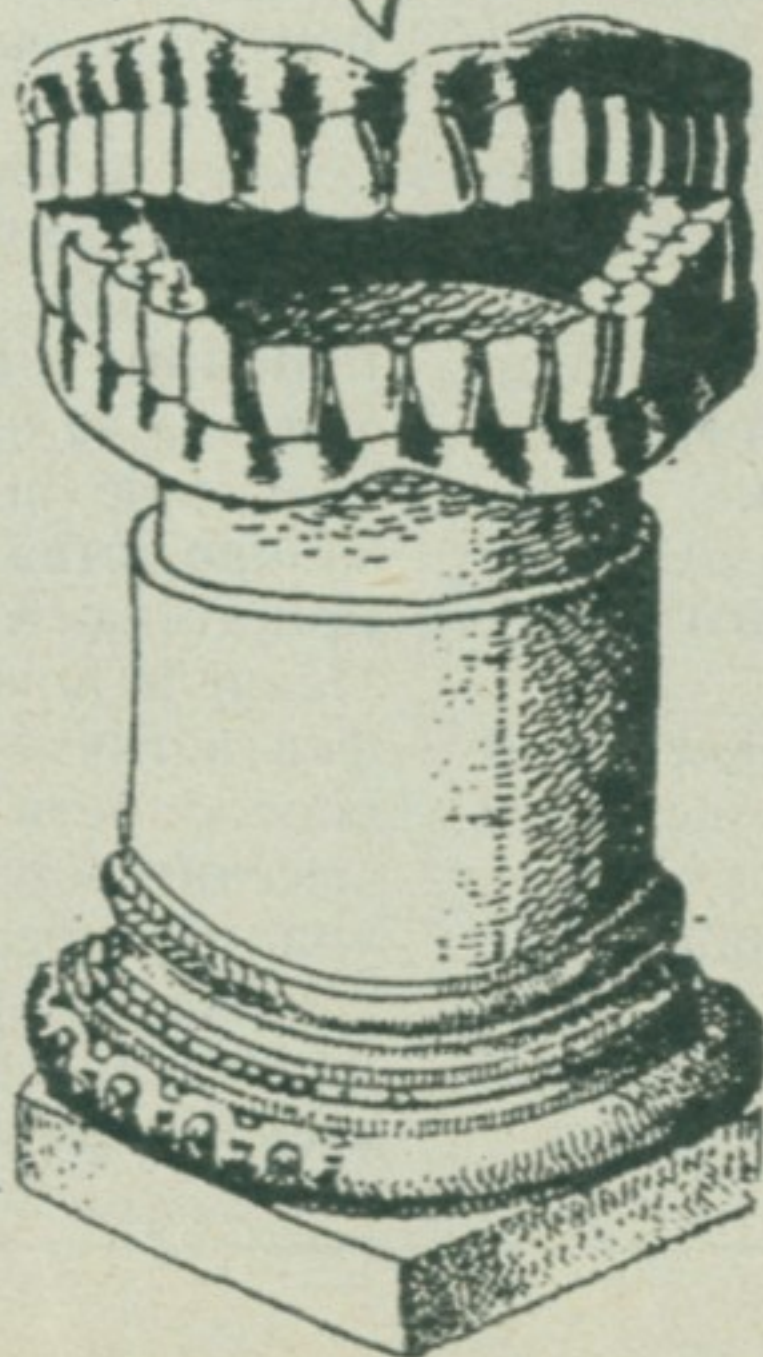
Пол де Лагард
немачки филозоф
(1827-1891)

Стално се прича о људима који проваљују у куће. Али, има много више људи који би хтели да провале из кућа.
Торнтон Вајлдер
северноамерички писац
(1897-1975)

Без маште не би било песника – и криминалца.

Курт Геи
немачки писац и глумац
(1888-1960)

РЕКЛИ
СУ...

Опасни су велики људи који-ма се човек не сме подсмева-ти.

Ђовани Гвареши
италијански писац
(1908-1968)

Земље су као звезде: оне могу да светlucaју још много векова након свог гашења.
Жан Жираду
француски писац
(1882-1944)

Образован је онај човек који зна где ће наћи оно што не зна.

Георг Симел
немачки филозоф
(1888-1960)

ФАНТАСТИКА

Уређује
г-р Зоран Живковић

У

моју кућу је крајем априла ушао компјутер. Баш то што се његов долазак

поклопио са пролећем и прекрасним временом, без магле и смога, а и одређеним новчаним добицима који су нашој породици омогућили да први пут у животу има један такав, модеран и сложен рачунар, натерало ме је да добро запамтим тај дан. Било је то једног понедељка 25. априла.

Обично, што је машина сложенија то више времена треба да бисмо се на њу

сопствених могућности, играња шаха са старијим сином, или видео игара са кћерком, истовремено обављао све редовне послове у кући. Одржавао је температуру, влажност, усисавао праšину, укључивао машину за прање веша или судова, бринуо о потрошњи струје, о напону, ударима ветра, заливању цвећа, бацању ђубрета и – што није неважно – плаћао и водио рачуна о нашем рачуну у банци.

У суштини, нама уопште није био потребан тако велик и модеран компјутер. Више је то била наша игра и жеља да најзад, после толико година скромног живота, приуштимо себи једну забавну, али и практичну ствар. До преокрета је дошло, тога се вероватно сећате, после великог успеха моје последње књиге „Тајна подземног хришћанства“ – мог првог мегахита који ми је омогућио многе погодности не само у свету литературе него и у рођеној кући.

Ето, први пут сам имао на располагању озбиљан компјутер коме сам могао да диктирам без

поноћ и свет, а са њим и ми, закорачио у јуни, нешто је бекнуло и дискретно севнуло са Павловог монитора и ми угледасмо упозорење: „Овог месеца сте претерали. Скромност је највећа људска врлина.“ А онда је потекла река података. Ко је колико потрошио за телефон, ко је све заборавио да угаси светло, ко највише једе, ко колико троши на улепшавање, изласке по ресторанима...

Жена и ја држали смо се за руке у кревету и умирали од смеха док је Павле, тако ми се бар чинило, незадовољно трептао. (Као да је светлост постала наранџаста.)

После неколико таквих обрачуна више нам није било до смеха.

Једном приликом покушао сам да „објасним“ Павлу да није све у новцу и да довољно зарађујемо да можемо да платимо све издатке – „објашњавао“ сам му то тако што сам му диктирао есеј за један популарни часопис у коме сам говорио о потреби хедонизма и уживања у радости живљења, насупрот хладном и штедљивом доживљавању света. Кад

редовно иду у купатило, да смање дуге телефонске разговоре, као и да се из купатила враћају после разумно проведеног времена у њему. Павле никада није падао у ватру – што се за једну машину подразумева – али није био ни досадан у својим захтевима. Његова способност обрачунавања уз помоћ сарказма и ироније, била је управо неограничена.

Све би то ишло како је ишло да ме једном приликом, сасвим изненада, није изазвао мој агент, један дозлабога досадан и уњкав полуписмени маторац који ме је непрекидно терао да завршим други део „Тајне подземног хришћанства“. У ствари, уопште нисам имао намеру да пишем други део. То су знали сви у кући, наравно и Павле.

Извлачио сам се и извлачио од агента (његово име не смем да кажем да се не увреди), обећавао сваког месеца да ћу почети, да су ми потребни неки подаци, да сам нешто беновалентан (тај израз је „палио“ код агента читава три месеца) све док једног дана нисам пукао. У подужем разговору, срећом звао је он па Павле није морао да ме

Велимир Ђургус Казимир

ПРОГРАМ „ВИНИ ПУ“

навикли и научили шта је све у стању да учини. Наша машина, наш компјутер, била је толико сложена и модерна да је све сама радила. Инжењер који је дошао само је проверио напајање струјом и уземљење, распоредио бежичне сензоре по просторијама и на улазним вратима – окренуо једно дугме, притиснуо „Enter“ и – отишао. Нисмо успели ни кафу заједно да попијемо, а компјутер је почео да обавља послове.

Првих неколико дана, можда чак и недеља, сви смо се забављали запиткујући га како се шта ради. Компјутер нам је, као дебилина, објашњавао и показивао, често враћајући текст порука уколико нисмо брзо притискали дугме да смо све разумели.

Компјутер је, наравно, поред објашњавања

застајкивања и упозорења на интерпункцију, на коме сам могао и сам да куцам, исправљам, редујем или цитирам друге ауторе без гледања у лексикон. Компјутер ме је ослободио мука око преписке. У његовој меморији било је смештено преко пет хиљада најразличитијих писама – само је требало тачно одредити облик, интонацију писма и конкретан одговор, а компјутер је радио све сам. Чак ме је и потписивао. (Једино ми није јасно како је лепо коверте. Не би ме изненадило да је негде у себи имао мали црвени језичак којим их је лизао.)

Звали смо га Павле, јер је управо то било написано на његовој полећини, уз дугачку шифру: „г-р. по. 1123-550/XXI“.

На крају следећег месеца, тачније када је одзвонила

сам завршио есеј, упитао сам, онако у шали, Павла: „Је л' сад разумеш, Павле, зашто сам против штедљивости?“

Павле затрепта, испусти звук као да се загргнуо и исписа одговор: „Није у питању новац, него врлина скромности.“

Тада сам први пут посумњао да са њим нешто није у реду.

Како је време пролазило, навикавали смо се једни на друге – мислим, моја породица и Павле – и не могу да не признам да у томе није било неког задовољства и тајанственог пријатељства. Осим тога, Павле је показивао фантастичне васпитачке способности. Чак да ниједан месечни обрачун није добро урадио, а радио их је без грешке, био је прави подвиг навикавање деце да устају свако јутро у осам сати, да

упозорава жмиркањем, агент ме гњавио и гњавио, притискао и гњечио, док у једном часу није сасвим сметнуо с ума с ким разговара и припретио ми да ће, ако одмах не почнем да пишем други део књиге, објавити преко својих канала да сам у стваралачкој кризи. (Све, све, али да сам у стваралачкој кризи, е, то нисам могао да поднесем.)

– Дабогда црк'о! – рекох му не размишљајући и залупих слушалицу.

Толико сам то гласно

викнуо да се цела породица окупила око мене.

Наравно, брзо сам се смирио и чак почео да се шалим како сам полудео од тог гњаватора. Да бих се сасвим опустио, реших да изведем породицу на колаче. (Знате, сви ми страшно волимо колаче, посебно руски шарлот – за

који сам код Павла открио да се оригинално прави од 17 слојева.)

Али, кад сам ухватио за кваку, осетих такав удар струје да сам одлетео два метра у ваздух. (Можда и није баш два метра, али ја сам писац – разумећете ме.)

– Струја – заврискао сам.

Жена је била најприсебнија и одмах се обратила Павлу за савет.

Уместо савета Павле је на екрану написао следеће:

„Убиство је највећи грех. Убицама не дозвољавамо излаз из куће.“

Још омамљен од струјног удара наслонио сам главу

на Павлову тастатуру и промумлао:

– Ја нисам убица, само сам га у бесу проклео.

Павле ми одговори:

„Искај своје грехе.“

Није било никакве дилеме. Павле је био сто посто луд. Али, са лудаком се мора поступати опрезно.

– Како да искајем грехе, Павле?

„Позовите свештеника – он ће знати.“

Замало да запитам кога, али се на време сетих да неко ко се зове Павле сигурно није будиста.

Тако је у нашу кућу, први пут за мога живота, дошао један свештеник.

Он уопште није имао дилеме о чему је реч.

– Павле је, знате, помало ригидан. Има десет Божјих заповести као централну окосницу свих програма.

Чим се суочи са оспоравањем Божјих заповести, а посебно оне о убијању, одмах реагује. Наравно, он вас не би никада повредио, али би на сваки начин покушао да вас натера да се придржавате Старог завета.

– Па добро, али шта би било да ја уопште нисам хришћанин, да сам, рецимо, будиста или муслиман.

– Не би било добро. Уопште не би било добро – рече свештеник. – Компјутер би се сигурно покварио.

– Како сте ви сигурни да сам ја хришћанин?

– Ја нисам о томе одлучивао, премда, читајући вашу „Тајну подземног хришћанства“, сасвим сам свестан да неко ко пише криминалистичке романе и не мора бити баш неки хришћанин.

– Ама, не да нисам неки, него нисам уопште.

– Продавац компјутера то није могао да зна. Сигурно је имао податке о вама само преко наслова ваше књиге. И тако вам је продао најстрожи хришћански модел.

– И шта сад? – упитах забринута свештеника.

– Имате две могућности: или да прихватите све догме хришћанства, да се крстите и покајете за све досадашње грехе и живите убудуће у слози и љубави са својим компјутером, или...

– Или?

– Или да га замените.

– Али, ја не могу ни да изађем ни да телефонирам. (Павле нам је дозволио само да позовемо свештеника).

– Не брините, ја ћу то средити – утеши ме свештеник.

Свештеник је заиста био прави хришћанин. Није нас изневерио. За сат су стигли ћутљиви мајстори и инжењер.

– Који бисте модел желели уместо Павла? – упита ме инжењер.

Илустровао: Т. Каспер

Гледао сам у Павлов монитор који се полако гасио и нешто ми се стисло у грудима. Заволео сам ту будалу. Али га се и плашио.

– А можете ли само да промените програм?

– Зависи. Који, на пример?

Погледах зачас у своју децу преко полица са књигама, а онда у магновењу изустих: „Вини Пу”.

Свако јутро, у осам сати (лепи стари обичај), Павле нас буди речима:

„Рука у руци ми долазимо

Кристифор Робин и ја
Да ставимо овај дан у твој длан.”

Илустровао: Т. Каспер

ЗАБАВНИКОВА SF МОЗГАЛИЦА (8)

Мартин Гарднер

ТРИ РОБОТА ПРОФЕСОРА ТИНКЕРА

Професор Лајмен Френк Тинкер, управник Лабораторије за вештачку интелигенцију при Стенфордском универзитету, био је водећи светски стручњак за роботе у 21. stoleћу. Једног поподнева, зарад семинарског теста, довео је међу студенте у слушаоницу три женска робота: „роботице” су биле младе, привлачне и неодежене, а изгледале су потпуно истоветно. Професор им је наложио да седну на три столице наспрам видно узбуђених студената.

– Једна од ових девојака – обзнани он – програмирана је да увек говори истину, друга да увек лаже, док је трећа програмирана

да понекад говори истину, а понекад лаже. Одлука о томе доноси се потпуно насумице. Ви треба да са што мање питања установите која од њих увек говори истину, која увек лаже, а која понекад говори истину, а понекад лаже.

Недуго потом, студент који је уживао углед другог по домишљатости у класи поставио је следећа три питања:

1. Даму са леве стране упитао је: „Ко седи поред вас?” Роботица је узвратила: „Она која увек говори истину”.

2. Даму у средини упитао је: „Ко сте ви? Роботица је одговорила: Она која понекад лаже, а понекад говори истину”.

3. Даму са десне стране упитао је: „Ко седи поред вас?” Роботица је одвратила: „Она која увек лаже”.

Ова три питања била су оштроумном студенту довољна да одгонетне ко је која од три роботике. Можете ли и ви то да установите?

Једноставно, зар не? А можда вам неће изгледати тако када почнете да решавате...

У сваком случају, плодови ваше SF оштроумности и домишљатости треба да стигну у редакцију „Политикиног Забавника” (11000 Београд, Македонска 29), са знаком „За ЗАБАВНИКОВУ SF мозгалицу”, најкасније до четвртка 26. 12. 1991. у писму или на дописници.

Десет читалаца који поред тачног одговора буду имали и среће приликом извлачења чека посебна награда коју додељује водећа домаћа библиотека научне фантастике ПОЛАРИС:

једно од дела, по властитом избору добитника, из огласа библиотеке ПОЛАРИС. Зато је, поред решења, потребно да наведете и које бисте дело желели да вам ПОЛАРИС пошаље уколико вам срећа буде наклоњена, па баш ви будете извучени као добитник. Имена награђених објавићемо у „Забавнику” број 2092. који излази 31. јануара 1992.

Разуме се, не морате да чекате толико дуго, нити да се ослањате само на своју срећну звезду да бисте уживали у сјајним делима научне и епске фантастике, као и популарне науке, које вам нуди библиотека ПОЛАРИС. Већ данас можете попуни-ти наруџбеницу и послати је на адресу ПОЛАРИСА и само неколико дана касније одважно ћете се отиснути на чудесна путовања у светове маште и будућности које вам отвара ова едисија...

Најстарија домаћа приватна издавачка кућа

ПОЛАРИС

позива вас да под најповољнијим условима набавите неки од великих жанровских хитова из наше три атрактивне едисије

Едисија научне фантастике ПОЛАРИС

1. Исак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 800 дин.
2. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 300 дин.
3. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ, 300 дин.
4. Исак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 300 дин.
5. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 400 дин.
6. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 350 дин.

7. Артур Кларк, 2001: ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ, 300 дин.
8. Артур Кларк, 2010: ДРУГА ОДИСЕЈА, 400 дин.
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 350 дин.
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 300 дин.
11. Артур Кларк/Центри Ли, РАМА II, 450 дин.
12. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 400 дин.
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 500 дин.
15. Френк Херберт, БОЖАНСКИ ЦАР ДИНЕ (I–II), 500 дин.
16. Френк Херберт, ЈЕРЕТИЦИ ДИНЕ (I–II), 500 дин.

17. Френк Херберт, КАПИТОЛ ДИНА (I–II), 500 дин.
18. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАСОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 550 дин.
20. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 600 дин.
21. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 500 дин.
22. Фредерик Пол, КАСПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 450 дин.
23. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 400 дин.
24. Џин Волф, КАНЦА ПОМИРИТЕЉА, 400 дин.
25. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 400 дин.
26. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 400 дин.
27. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 500 дин.
28. Урсула Легвин, ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА, 700 дин.
29. Урсула Легвин, ЛЕВА РУКА ТАМЕ, 600 дин.
30. Урсула Легвин, ХАИНСКЕ ПРИЧЕ, 500 дин.
31. Урсула Легвин, СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ, 1.000 дин.

Едисија епске фантастике РУНЕ

32. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 500 дин.
33. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 500 дин.
34. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 500 дин.
35. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 500 дин.
36. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 500 дин.
37. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 500 дин.
38. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 600 дин.
39. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 300 дин.

Едисија популарне науке СФИНГА

40. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 300 дин.
41. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 300 дин.
42. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 350 дин.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ „ДОКТОРСКА ДИЛЕМА”

Означимо са 1А унутрашњост првог пара рукавица, са 1Б њихову спољашњост, са 2А унутрашњост другог пара, а са 2Б њихову спољашњост.

Др Ксенофон навлачи оба пара – други преко првог. На овај начин стране 1А и 2Б могу да буду заражене, док стране 1Б и 2А остају стерилне. Др Ипсиланти навлачи други пар, при чему му стерилне стране 2А додирују шаке. Др Зено преокреће други пар, па га онда навлачи, тако да му шаке додирују стерилне стране 1Б...

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо „факултативно” – дакле, овога пута без награда, само ваше забаве и оштроумности ради?

Пошто је др Зено обавио операцију, његова болничарка госпођица Фризби наједном се разбеснела: „Треба да вас буде срамота! Заштитили сте себе, али сте

заборавили на сироту госпођу Хукер. Да је др Ксенофон био заражен, госпођа Хукер се могла инфицирати преко рукавица које је носио др Ипсиланти.”

Желите ли ви то да кажете, госпођице Фризби, упита је др Зено, да смо ту могућност могли да спречимо?”

„Управо тако!”

А онда, на запањеност др Зеноа, госпођица Фризби објасни како је требало да поступи да би отклонили могућност не само да се хирурзи међусобно заразе, него и да инфицирају госпођицу Хукер. Шта је госпођица Фризби имала на уму?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам ако дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који одгонетну шта је госпођица Фризби имала на уму добити „посебно признање” библиотеке ПОЛАРИС за *SF* домишљатост...

ДОБИТНИЦИ КЊИГА БИБЛИОТЕКЕ ПОЛАРИС

- АНДРЕЈ СЛОМОВИЋ, Отешка 102, 71210 Илиџа
- ИГОР СТАНИШИЋ, Ломина 63/II/4, 11000 Београд
- ОЛИВЕРА ДАБИЋ, Шабачка 8, 26230 Омољица
- ДЕЈАН ШКРЕБИЋ, Врела 2, 74270 Теслић
- АЛЕКСАНДАР РАЈШИЋ, 29. новембра 41, 79224 Босанска Костајница
- МАРИЈАНА КЕНЕШКИ, Ивана Цанкара 19, 23300 Кикинда
- МАРИЈА ПАВЛОВИЋ, Народних хероја 22/24, 11070 Нови Београд
- ЉУБИЦА КРИВОКАПИЋ, Вите Пантовића 70/Б, 31000 Ужице
- ПРЕДРАГ ТРИКИЋ, Олимпијска 20/VIII, 71166 САРАЈЕВО
- СПАСОЈЕ МАРЈАНСКИ, ЈНА 25, 23217 Велике Ливаде

НАРУЏБЕНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова): _____

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбенице.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО _____

УЛИЦА И БРОЈ _____

ТЕЛЕФОН _____

Молимо да наруџбеницу попуните читко штампаним словима и да је пошаљете на адресу: Библиотека ПОЛАРИС, др Зоран Живковић, Сењачка 32, 11000 Београд

Сва остала обавештења можете, преко целог дана, добити на телефон: 011/652-304

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Брусач – Грчко острво, 2. Главни град Ларистана (Иран) – Рупчићи, 3. Махунаста биљка – Један од седморице грчких мудраца, 4. Ознака за ампер – Усамљено – Ранији генерални секретар ОУН, 5. Симбол фосфора – Ознака за радијус – Спортски учитељ, 6. Амерички тенисер са слике – Ознака за ампер, 7. Име глумице Гарднер – Симбол брома, 8. Кормилари, 9. Цистично проширење жлезде лојнице, 10. Део отплате, 11. Врста четвороугла, 12. Источњачка борилачка вештина.

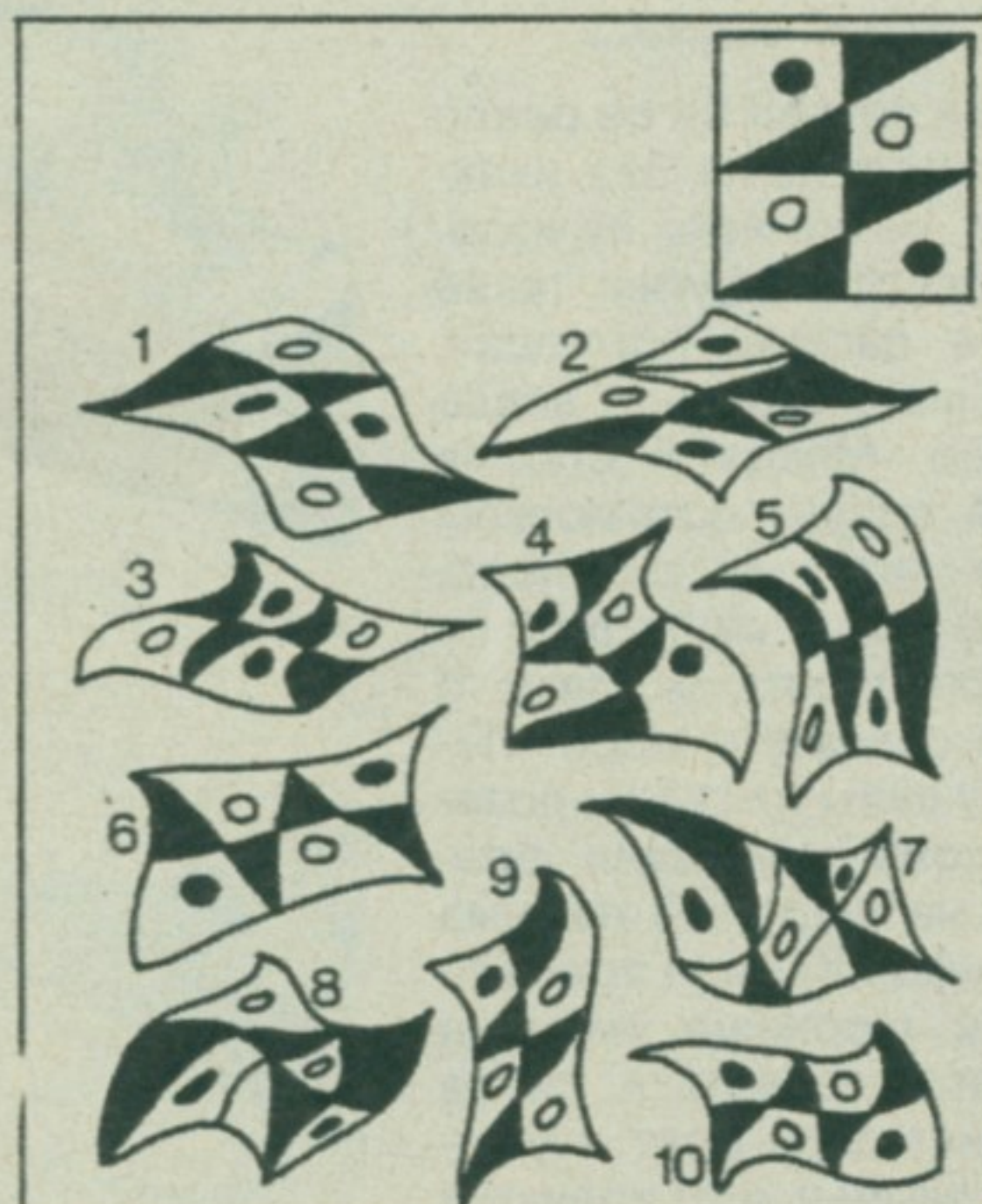
УСПРАВНО: 1. Име глумице Спиридоновић – Главни град Индонезије, 2. Шаренило, шара (песн.) – Вртлари, 3. Ономатопеја звука ударца – Оно што је наметнуто, 4. Ознака за реомир – Драж, привлачност – Арабљани, 5. Турско купатило – Река у Шпанији – Страно мушко име, Едвард, 6. Стара војничка капа – Совјетско полуострво – Девето и 18. слово азбуке, 7. Ознака за рендген – Лична заменица, 8. Планета Сунчевог система, 9. Непрофесионалац, 10. Град у Италији, 11. Мишљење о вредности нечега (мн.), 12. Блиска рођака.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							●					
2				●								
3							●					
4		●					●					
5	●		●		●	●						
6											●	
7				●								
8												
9												
10					●	●						
11												
12												

ЗАСТАВИЦА

Која од десет заставица је потпуно иста са оном у горњем десном углу?

ТУЖНА
ПРИЧА
СА
АРКТИКА

НЕ НЕКУ

ДА ПУЩАМ

Психологија животиња дуго је била потпуно непозната област. Данас, међутим, нико не сумња да је свака поједина звер непоновљива личност којој су својствена и осећања као што су љубав, верност, оданост, симпатија и антипатија

ек што је теретни хеликоптер наше експедиције слетео на острвце које је лежало у поларном

мору стотинама километара далеко од северне ивице континента, зграбио сам свој јаки доглед и похитао на обалу. Још из ваздуха приметио сам велико крдо моржева па сам захтелео да изблиза осмотрим те морске џинове. Додуше, ови дивови, дугачки и по три метра и тешки до тону и по, могли су се лепо видети голим оком и ја сам јасно разазнавао њихове спљоштене главе, меснате горње усне, дуже од метра кљове и широка предња пераја док су им се задња губила испод тешких, саластих набора. Успаване животиње хркале су тако слатко и гласно да сам их чуо и пре но што сам стигао на обалу. Моржеви који су се мували на леду мумлали су као медведи, мукали као краве и гроктали као угојене свиње.

Брижне мајке...

На први поглед би се рекло да животиње леже без икаквог реда, онако како су излазиле на санте. Међутим, такав утисак је сасвим погрешан. Међу моржевима влада строг ред. Младе и старије мајке са својим потомством биле су потпуно одвојено, крај саме ивице санти да би у случају опасности могле што брже да склизну у море. Лежале су у свим могућим позама. Њихови малишани дремали су на широким леђима својих мајки. Када је требало да мајка моржица нахрани своје дете, превртала би се на бок, истезала врат и уживала у храњењу исто колико и

малишани који су, уста приљубљених уз њихове дојке, цоктали од задовољства.

Женке моржева дуго негују своју децу. Читаве прве године младунче се храни искључиво мајчиним млеком а потом, када му кљове израсту толико да већ штрче из уста, мајка га још годину дана учи како да дође до хране „преобравајући“ кљовама морско дно да ископа рачиће, шкољкице или морске звезде. Мајке су толико привржене свом подмлатку да неће оставити своје дете чак и кад је смртно рањено: пригрливши га на груди предњим перајима бацаће се у океан не би ли га повратила у живот. Нема те опасности од које ће узмаћи да би се осветила ономе ко се усудио само да такне њено дете.

...и равнодушни очеви

Приљубљени једни уз друге, на својим засебним сантама одмарали су се стари

мушјаци. На женке уопште нису обраћали пажњу и њих ништа није ни занимало ни узбуђивало. Они, обично, сатима леже непомично, увек у истом положају. Њихове кљове истрошене су скоро до половине а њихова мрка, груба кожа пуна је ожиљака – трагова давно прохујале младости и крвавих двобоја са супарницима.

Међу младим мушјацима стално су избијале свађе и туче. Санте на којима су лежали биле су попрскане крвљу. Поводи за тучу били су обично

безначајни: рикање које се није допало суседу, случајно гурање или – просто обест. На женке нису ни главу окретали: оне су им занимљиве само у доба парења. А за очинска осећања они уопште не знају.

Међу свим тим силним животињама, и женкама и мушјацима, издвајала се само једна: није лежала на леду већ је стално плувала између

санти. Судећи по величини главе и кљовама закључио сам да је то млађа женка. Зашто је сама, зашто је тако узнемирена? Потражио сам погледом њено младунче али га нисам нашао.

У једном тренутку женка је нагло заронила и дуго остала под водом, скоро десет минута. А кад је изронила, громко је фркнула и удахнула ваздух. А затим је почело да се одвија нешто за мене потпуно неочекивано... Моржица је плувала од санте до санте на којима су се одмарале женке с младима, хватала се за ивице кљовама, извлачила своје тешко тело на лед и трапаво

се гегајући прилазила женкама с децом. Женке је уопште нису занимале, само деца. Пружала је према њима своју њушку, покушавала да их помилује перајима. Али, ниједно од њих није успела ни да додирне јер су је мајке, ударци-

ма кљова, терале са санти. Незвана гошћа уз плусак би падала у воду да би отпливала до друге санте с мајкама и децом. И све се понављало...

Враћај се!

На стеновитој обали која се благо спуштала према води налазио се извучен лаки ескимски чамац с једним широким веслом. Одлучио сам да одвеслам до санти да бих изблиза осмотрио моржеве. Они се не боје људи и допуштају да им се човек готово сасвим приближи. У првом тренутку изгледало ми је да ће се лаки чамац преврнути од сваког мог покрета веслом – увек ме је чудило како се Еским и Чукчи, који не знају да пливају, уопште усуђују да се у њима отисну у море – али сам брзо успео да успоставим равнотежу. Био сам већ на средини између обале и санти када ме је продоран рик натерао да покретом весла зауставим чамац. Тако ричу моржеви пре но што ће напасти непријатеља. Потражио сам погледом кавгацију... Када се борбена рика поново огласила спазио сам усамљену женку која је, пливајући у уским круговима, гледала право у мене отварајући и затварајући своју страшну чељуст.

Док сам размишљао шта да радим, иза мене се, са обале, зачуо крик. Обазрео сам се: на стеновитој обали стајао је низак, кривоног човек. Махао ми је левом руком док је у десној држао карабин.

– Не тамо, враћај се, враћај...

Окренуо сам чамац и завеслао из све снаге. Ускоро је кожно дно чамца загревало по камењу.

– Већ сам мислио да ћу морати да пуцам – осмехнуо се Еским показујући у осмеху своје жуте јаке зубе.

– Шта је стари? Морж убица? – запитало сам гледајући женку која је и даље рикала.

– Није убица али те је могла убити. Испричаћу ти...

Старчева прича била је кратка јер су Еским и шкрти на речима.

Тог пролећа старац је једног јутра, седећи у чамцу, ловио бакаларе. Водена струја однела га је до саме ивице леденог појаса уз обалу где се издизала неколико метара висока ледена громада. У подножју громаде лежала је крупна женка с младунчетом. Мали морж се играо: попео би се мајци на леђа а онда би, као низ тобоган раширивши предња пераја склизнуо низ њен бок на лед. Близина човека уопште није узнемира-

вала женку. У једном тренутку чак као да је желела да покаже човеку како има у њега поверења, клизнула је у воду и заронила за храном. Повремено би изронила, погледала малишана и опет нестајала у води.

А онда се догодила несрећа. С врха ледене стене испод које је лежао малишан одвалио се велик комад леда. Погодио је малишу у главу и смрт је била тренутна. Када је женка поново изронила и погледала према свом детету одмах је видела да нешто није у реду. Узверала се на лед и у скоковима пришла свом младунцу. Загледала га је са свих страна, миловала перајима, окретала испуштајући пригушене крике сличне рикању. Све је било узалуд и она је то најзад схватила. Подигавши се на предња пераја погледала је око себе. Ко јој је убио дете? У близини се налазио човек. Значи, човек га је усмртио. Уз продоран крик свалила се у воду и запливала према чамцу. Еским, пошто је пошао у риболов није понео карабин. Одбацио је мрежу и завеслао према леденој кори која се пружала од обале. У последњем тренутку успео је да искочи на лед. Несрећна мајка била му је за петамом. И док је старац, избегавајући пукотине у леду, трчао према обали, она је плувала напоредо с њим користећи те исте пукотине, ударала кљовама по води и застрашујуће рикала.

Што је старац био ближе обали лед под њим је био све тањи, осећао је како му се угиба под ногама. То је схватила и моржица. Ишчезла је под ледом да би кроз минут пробила главом ледену кору и појавила на месту где се он налазио. Срећом, промашила га је. Лед под старцем је попуштао и он је једва успео да скочи у страну. Наставио је да трчи у цикцак. Животиња је опет заронила и опет разбила главом лед крај самог несрећника. Ни тај напад јој није успео. Старац је најзад дотрчао до обале.

... Еским је завршио своју причу. Погледао сам према усамљеној женки која је поново плувала од санте до санте, издуживши врат, гледала на своје срећне сроднице и њихову децу.

– Шта мислите да урадите с њом? – запитах старца. – Некога ће на крају ипак убити...

– Не, нећу је дирати.

– Зашто? – запитало сам а већ у идућем тренутку схватио да ми је питање било глупо.

– Жао ми је јаднице...

Јевгениј Марисајев

Илустровао: Доброслав БОБ Живкович

Уређује: Вито Недељковић

Шта ради соколар?

Знам понешто о соколарењу, лову с дресираним соколима, али бих нешто више хтео да знам каква је улога соколара, оног што носи дресираног сокола.

МИЛАН
Батолина

Соколар је још средњовековни назив за ловца који носи сокола, односно држи га на руци, на коју због оштрих канџи навлачи кожно рукавицу. Соко има кожно капицу, обично разнобојно и богато украшену која му прекрива целу главу и онемогућава гледање. Псар (старински назив за водича паса) води два птичара који претражују терен. У часу над пси „маркирају“ јаребице, соколар прилази, диже јаребице и скида капицу с главе сокола. Соко се устремљује на једну јаребицу и у вратоломном лету је стиже и обара на земљу. Научен

је да не дира уловљени плен, већ чека свог господара (соколара) који му даје као награду комадић мяса и соколу поново ставља капицу и поставља га на испружену руку. Овај сценарио се у току лова понавља више пута.

Соколарење је код нас било развијено у средњем веку, нарочито у Босни. Иначе, овај начин лова је „стигао“ из Мале Азије, а у Европи се веома брзо раширио као врхунска забава племства и властеле.

Стари бројеви „Забавника“

Желео бих да продам веома повољно бојеве „П. Забавника“ од 1983. до 1988. године. Добро су очувани. Адреса: Душан Милић, Космајска 19/Е, 11136 Београд.

Молим све читаоце „Забавника“ који желе да продају добро очуване примерке „П. Забавника“ годишта 1975, до 1987. да ми се јаве. Адреса: Саша Илић, Душана Васиљева 16, 21000 Нови Сад.

Ко се крије иза Марије?

Можете ли да ми наведете неке псеудониме иза којих се крију научници, књижевници, глумци и друге познате личности.

ДАНИЈЕЛА
Сомбор

Готово да је постало уобичајено да се многе познате личности из света науке и уметности крију иза псеудонима, и ми их најчешће само под тим псеудонимима и знамо. Један од најпознатијих је амерички књижевник Марк Твен, што је псеудоним за Семјуел Легхорн Клеменс. Максим Горки је Алексеј Максимовић Пешков, Џек Лондон је Џон Грифит, норвешки писац Кнут Хамсун је Кнуд Педерсен, Алберто Моравија је Алберто Пинкерле, Жорж Сандова – Орон Дипен, Анатоли Франс – Жак Анатоли Тибо, а Џорџ Орвел – Ерик Артур Блер.

За књижевницима ништа мање не остају ни глумци, чак је на Западу то уобичајено, и мало ко од њих наступа под правим именом. Чарли Чаплин је у ствари Чарлс Тонстени, Божанска Грета (Гарбо) – Грета Густафсон, Марлен Дитрих је Марија Магдалена фон Лош, Дорис Деј – Дорис Капелхоф, Ричард Бартон – Ричард Џенкинс, Жан Габен је Жорж Монкорж, Рита Хејворт – Маргарита Казино, Одри Хепберн – Еда фон Химстрат, Кери Грант је Арчибалд Александер Лич, Тони Кертис – Бернард

Шварц, док је Кирк Даглас – Ишур Данијеловић, познати француски режисер Рене Клер – Рене Шомет, а позната оперска примадона Марија Калас – Марија Калогеропулос.

Поверљива порука свима који имају „ЈС“ компјутер:

НЕШТО САСВИМ, САСВИМ НОВО...

Са допунама које искључиво нудимо старим и новим власницима „Јуниор компјутера“ – живот је, верујте, и лепши и садржајнији!

Купили сте или сте на поклон добили „Јуниор компјутер“... Са њим сте се забављали, учили, дружили и – досадио вам је... И – шта сад?!

„SIMPEXOMNI“ из Новог Београда, Омладинских бригада 186 (у новом тржном центру, преко пута жуте

зграде СИБ 2) у првом тренутку има решење за вас:

Набавили су нова „пуњења“ (то се, стручно, зове „картриџ“) са којима су могућности следеће:

ПРВО: У игри „Сними мелодију“ и „Анимација“ – мелодију и цртеже можете буквално да сачувате заувек, а да не говоримо о томе да можете да мењате ноте и – покрећете слике!

ДРУГО: Можете по својој идеји, у својој креацији, на само ваш начин да правите рођенданске и друге честитке и будете, наравно, „главни“ међу другарима...

ТРЕЋЕ: Пред вама су нове игре – скакачи, кошарка, бацачи, препонаши...

ЧЕТВРТО: У балону можете да путujete око света (као Вернов јунак Филе-

ас Фор) и да за много краће од 80 дана научите, на енглеском, 11 врста транспорта, све месеце у години, 13 земаља и градова, 14 врста хране и називе 32 врсте животиња...

ПЕТО: Уз сликовницу „Добио сам поруку“, као од шале научићете 56 нових речи, открићете нове слагалице, а најкомпикованије математичке операције биће за вас (или, још боље – пошто се зна ко плаћа – ЗА ВАШЕ ДЕТЕ) – игра и забава...

ШЕСТО: ...Ма, о чему причамо?! Уз нове „картриџе“, ваш стари „Јуниор компјутер“ (нов, такође, можете да набавите у фирми „SIMPEXOMNI“ постаје нешто сасвим ново!

Ово што ћемо вам сад рећи – верујте – није реклама: „Картриџа нема у фирми „SIMPEXOMNI“ баш превише...

Поручити их можете писмом, дописницом или телефоном на број 011-134-354. Достава се врши поштом а плаћање поузећем и уз накнаду трошкова слања.

Мина Ђурић, Иванковачка 13, 18000 Ниш – 12 година, жели да се дописује са реперима.

Сања Раичевић, Главица 66, 81400 Даниловград – 10 година, сакупља украсне цртеже.

Андријана Павловић, Моше Пијаде 35/19, 36000 Краљево – 10 година, сакупља постере, воли музику.

Александар Михајловић, Чеде Васовића 80, 12000 Пожаревац – 12 година, тренира кошарку, воли музику.

Јелена Мишковић, 7. јула 18, 14000 Ваљево – воли спорт и музику.

Сања Поповић, Трг ЈНА 15/2, 22000 Сремска Митровица – воли кошарку и фудбал.

Дејан Грујић, Кајмакчаланска 29, 11300 Смедерево – 11 година, сакупља постере и марке.

Chemlakh Hocine, 13 Rue Sou-dan Place, Dés Martyrs, Alger – 29 година, воли књижевност и музику, бави се риболовом, језик дописивања француски или арапски.

Сара Рајковић, Павла Орловића 1, 15350 Богатић – 10 година, сакупља салвете, постере, украсне гумице и беџеве.

Маријана Ивљевић, Булевар ЈНА 4, 75000 Тузла – 14 година, сакупља постере.

Пудле, кокер шпанијели, бернардинци...

Сестра и ја обожавамо псе, нарочито пудле. Желимо адресу неког одгајивача од кога бисмо купиле једно штене по повољној цени.

СОЊА и МАЈА
Нови Сад

Желим да купим женско штене кокер шпанијела.

АЛЕКСАНДРА
Београд

Са жељом да купе штене бернардинца јавило се много читалаца, као Амра

из Зенице, Михаела из Руме итд. Многи би желели да купе и штене болоњезера. Али, кренимо редом.

ПУДЛА: телефони, 021/369-706 и 024/861-485.

КОКЕР ШПАНИЈЕЛ: телефони, 011/638-782 и 611-401, 018/21-156, 023/22-106.

БЕРНАРДИНАЦ: телефони, 021/462-091, 024/814-342, 026/36-998, 023/75-557.

БОЛОЊЕЗЕР: телефон: 021/360-385.

Написала сам роман

Хтела бих да објавим свој роман за који мислим да је одлично написан. Међутим, не знам коме да се обратим. Помози ми да остварим његово штампање.

АНА ИЛИЋ
Пирот

У Београду, у улици Мајке Јевросиме бр. 38, налази се Југословенска ауторска агенција преко које ћеш добити сва потребна обавештења, а као једно од најважнијих како прво да заштитиш своја права, да ауторизујеш роман, како се то каже, пре него што га пошаљеш некој издавачкој кући. Телефон агенције је 011/323-125.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: оштрач, Самос, Лар, марамике, грашак, Талес, а, само, У Тант, п, р, тренер, Џон Мекинро, а, Ава, бр, крмари, атером, рата, трапез, аикидо.

ЗАСТАВИЦА: број 6

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2086

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 184,00 динара, тромесечна 552,00 динара, полугодишња 1.104,00 динара, годишња 2.208,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 368,00 динара, тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	200.-
СР НЕМАЧКА	DEM	339.-
ШВЕДСКА	SEK	1.234.-
ФРАНЦУСКА	FRF	1.155.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	296.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Kad sa nekim
od najdražih
podeliš sočni, pravi
medenjak Pionir,
to je onda ...

Medeni Trenutak

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА У ИГРИ „ЗАБАВНИКОВ ЛАВИРИНТ”

100 ЛЕГО НАГРАДА ЗА ПАМЕТЊАКОВИЋЕ

**У присуству комисије
НИП „Политика”, у по-
недељак, 25. новем-
бра 1991. године, изву-
чене су награде за-
бавниковог лавиринта**

бр. 4

Добитници награда су:

1. ТЕСНИС КОНТРОЛНИ ЦЕНТАР (8094): СТЕ-
ФАН ЛАЗАРЕВИЋ, Аљендеова 9/6, 37000 КРУ-
ШЕВАЦ; МАРКО МИЈУШКОВИЋ, Браће Абаци
2/12 11080 ЗЕМУН.
2. ЕЛЕКТРИЧНИ ЛЕГО ВОЗ (7722): МАРКО МИ-
ЋУНОВИЋ, Иве Лоле Рибара 20, 21213 ЗМАЈЕ-
ВО; ВЛАДИМИР ДИКИЋ, Партизанска 33,
11090 РАКОВИЦА.
3. ЛЕГО ВОЗ (7715): АЛЕКСАНДАР СТАНКО-
ВИЋ, Цара Душана 4/11, 16000 ЛЕСКОВАЦ;
МИЛОВАН ЈОВАНОВИЋ, Жума 66, 85320 ТИ-
ВАТ.
4. ТЕСНИС КАМИОН (8850): ДАНИЛО КАЛЕ-
ЗИЋ, Зеленика 66, 81000 ТИТОГРАД; НЕМАЊА
ЂОРЂЕВИЋ, Маршала Тита 1, 11420 СМЕДЕ-
РЕВСКА ПАЛАНКА; МАТИЈА БОЖАНИЋ, Ми-
ленке Лелић 3, 11260 УМКА; ДАРКО МРША,
Народног фронта 48, 21000 НОВИ САД; АТИЛА
КОМАРЕК, Милоша Остојина 15, 23300 КИКИН-
ДА; ДЕЈАН ЖЕБЕЉАН, Жарка Туринског 93А,
23000 ЗРЕЊАНИН.
5. ПРОТИВПОЖАРНИ БРОД СА ХЕЛИКОПТЕ-
РОМ (4031): ДУБРАВКА ГОЛУБОВИЋ, Авалска
196, 11234 РИПАЊ; ДАНЕ МИЉКОВИЋ, Брес-
товачка 42/3, 11231 РЕСНИК.
6. РЕЛИ ВОЗИЛО (5550): ПРЕДРАГ ОКАНО-
ВИЋ, Матије Гупца 25, 21131 ПЕТРОВАРАДИН;
МЛАДЕН ЈОВАНОВИЋ, Радничка 5, 23261 ЛУ-
КИЋЕВО.
7. ОБАЛСКА ПАТРОЛА СА ГЛИСЕРОМ (6535):
БОЈАН САВИЋ, Карађорђева 39, 11300 СМЕ-
ДЕРЕВО; СЛОБОДАН ЂУРИЋ, Хајдук Станка
62, 15000 ШАБАЦ; ДРАШКО ЂОКИЋ, Седам
секретара СКОЈ-а 15, 12000 ПОЖАРЕВАЦ;
ИВАН ДИМИТРИЈЕВИЋ, Хајдук Вељкова
18/29, 18000 НИШ; МИЛЕНА МЕДИЋ, Босан-
ска 25, 21235 ТЕМЕРИН; НИКОЛА ЛУГОМИР-
СКИ, Вељка Влаховића 2/2, 34000 КРАГУЈЕ-
ВАЦ; НЕБОЈША ПОПОВИЋ, III македонска
ударна бригада 31/1-5, 91000 СКОПЈЕ; ИВАН
МИЉКОВИЋ, Војводе Танкосића 9/49, 18000
НИШ; ДЕЈАН ЋИРИЋ, М. Тита бр. 41, 26213
ЦРЕПАЈА; МАЈА СТРУХАР, Сејке 66, 21470
БАЧКИ ПЕТРОВАЦ; РАДИВОЈ ЧАЛЕНИЋ, 29.
новембра 15, 21480 СРБОБРАН; ВЛАДИМИР
ГЛИГОРИЈЕВИЋ, И. Милутиновића П9/2-19,
18300 ПИРОТ; РАДОСЛАВ БЕРЕТИЋ, Павло-
вачка 126 (Дом старих), 22400 РУМА; ГОРДА-
НА МАНДИЋ, С. Шолаје бр. 17, 25000 СОМ-
БОР; БОЈАН ЈОВАНОВ, Лоле Рибара 12, 26330
УЉМА; МИЛАН ЈЕВТОВИЋ, Републике 40,
32230 ГУЧА; ТИЈАНА ВЛАШКИ, Лазе Костића
20, 25230 КУЛА; МАРИЈАН МИЛОШЕВИЋ, Син-
ђелићева 135, 35210 СВИЛАЈНАЦ; ВЛАДИ-
МИР ПРИСТОЈКО, Сивч Јовгена 15/1, 25233
РУСКИ КРСТУР; ДАНИЛО ЦУДОВИЋ, М. Тита
15, 34227 БАТОЧИНА.
8. „МРАЧНА ГРМЉАВИНА” (6679): НЕНАД

ПЕТРОВИЋ, Радисава Карапетровића 11,
32250 ИВАЊИЦА; ВЛАДИСЛАВ ИВКОВИЋ,
Беле Бартока 18/31, 11211 БОРЧА; АНЂЕЛА
МИЛИЋЕВИЋ, Петра Драпшина 28, 11320 ВЕ-
ЛИКА ПЛАНА; БОЈАН БЕЛИЋ, Б. Станковића
25, 23000 ЗРЕЊАНИН; НИКОЛА МИЛИЋ, С.
Марковића 1/16, БЕОГРАД; ВЕЉКО ЂУКИЋ,
Петра Драпшина 14, 21235 ТЕМЕРИН; ЂОРЂЕ
СМИЉАНИЋ, В. Мишића 74, 31210 ПОЖЕГА;
ДАНИЈЕЛА МИКИЋ, Пионирска 12, 25272 БАЧ-
КИ МОНОШТОР; ИВАН ТИМОТИЈЕВИЋ, Воје
Јеремића 7/18, 11320 ВЕЛИКА ПЛАНА; КСЕ-
НИЈА ПЕТРОВИЋ, Војнички трг бр. 21/16, 26300
ВРШАЦ.

9. САФАРИ КАМИОН (6672): ИВАН САВОВИЋ,
29. новембра 50, 11400 МЛАДЕНОВАЦ; ЧЕДО-
МИР ПИРКОВИЋ, Б. Кидрича 14/8, 12208 КОС-
ТОЛАЦ.

10. КАМИОН ЗА ПОПРАВКЕ (6671): БОЈАН
ДРАГИШИЋ, Џемала Биједића 40/7, 71000 СА-
РАЈЕВО; ЖИВА Б. КОЛАР, Трг н. хероја 27,
26343 ИЗБИШТЕ.

11. ГРАДСКИ АУТОМОБИЛ (6530): ИВАН ПА-
ПОВИЋ, Нишавска 8, 14000 ВАЉЕВО; МАРКО
НИКОЛИЋ, Марка Милановића 136, 11500 ОБ-
РЕНОВАЦ; ЗЛАТКА СТАНОВА, Штулова 30,
26210 КОВАЧИЦА; АНДРИЈА БУЛИЋ, село
Гревци, 37204 ВЕЛИКИ ШИЉЕГОВАЦ; МА-
РИН ЛИЧИНА, АВНОЈ-а Е/4, п. ф. 102, 36300
НОВИ ПАЗАР; ВЛАДИМИР ВАСИЋ, Сунчани
брег – центар, л.-3/16 38000 Приштина; ВЛА-
ДИМИР МАРИЧИЋ, Бенковачко село бр. 9,
57300 БЕНКОВАЦ; БОРИСЛАВ МУДРИНИЋ, П.
Драпшина 90/Б, 25260 АПАТИН; ЈОВАНА ЧУ-
ПОВИЋ, „Генекс хотели” Копаоник, 36354 КО-
ПАОНИК; САША ПЕТКОВИЋ, М. Пијаде 40/4,
76000 БРЧКО.

12. МИКРОЛАКИ АВИОН (6529): ДЕЈАН МИЛЕ-
ТИЋ, Илинденска 24/23, 34000 КРАГУЈЕВАЦ;
АНА ГОЛУБОВИЋ, хотел „Костолац”, 12208
КОСТОЛАЦ; ВАЊА МИХАИЛОВИЋ, В. Степе
16/4, 34300 АРАНЂЕЛОВАЦ; ДЕЈАН ЗАГОРАЦ,
Трг ослобођења 1, 26220 КОВИН; ПЕРА ПО-
ПОВИЋ, Железничка 37а, 25250 РАТКОВО; ДА-
НИЦА БОЈКОВИЋ, О. Ш. „Орјенски батаљон”,
ученица III р. 85344 БАОШИЋ; АДНАН МЕХУ-
ЛИЋ, Цазинска 2, 77000 БИХАЋ; ВЛАДИМИР

ЂОРЂЕВИЋ, М. Горког 2/2, 35000 СВЕТОЗАРЕ-
ВО; ДРАГОСЛАВА АПИЋ, Браћа Дивчина
19/а, 21230 ЖАБАЉ; ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЋ,
насеље Моше Пијаде 27/29, 36000 КРАЉЕВО.
13. „ФОРМУЛА 1” (6526): ВЛАДА ВЕЉКОВИЋ,
Доситејева 41, 35230 ЂУПРИЈА; ДОБРОСАВ В.
ГОЛУБОВИЋ, 18206 ЈЕЛАШНИЦА; ВУК МАР-
КОВИЋ, Ј. Јовановића Змаја 3, 79101 ПРИЈЕ-
ДОР; СТЕВИЦА КУКОЉ, Јоле Марића 39/а,
77260 ТИТОВ ДРВАР; ВИКТОР КОВАЧ, Арањ
Јанош 43, 24430 АДА; АЛЕКСАНДРА ФУРУН-
ЦИЋ, Народних хероја 1/97, 11070 НОВИ БЕО-
ГРАД; МИЛАН ПЕТРОВИЋ, Омладинских бри-
гада 12/44, 11070 НОВИ БЕОГРАД; СОЊА ВИ-
ШЕКРУНА, Гандијева 31А, НОВИ БЕОГРАД;
СТЕВАН СТЕФАНОВИЋ, М. Гупца 19, 35250 ПА-
РАЋИН; МАРКО ВУКОВИЋ, Студентска 27/23,
11070 НОВИ БЕОГРАД.

14. ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ (6509): МАРКО ЈА-
ЋИМОВИЋ, Фочанска 48, 11300 СМЕДЕРЕВО;
МАРИЈА СИМИЋ, Хаџи Милентијева 12, БЕО-
ГРАД; ИВАН ЛАЗИЋ, Железничка 8/5, 11231
БЕОГРАД; ИВАН ВРАЧАРЕВИЋ, Ј. Гагарина
122, НОВИ БЕОГРАД; ОГЊЕН ЛУКИЋ, 53
средњобосанске ударне дивизије Х 30, 74270
ТЕСЛИЋ; НИНА ЛАЗАРЕВИЋ-ДОКИЋ, Страх-
њића бана 57, БЕОГРАД; ИВАН МИЛОСАВ-
ЉЕВИЋ, Бул. АВНОЈ-а 66/7, НОВИ БЕОГРАД;
АНА МАЈИЋ, Фрушкогорска 6, 21208 СРЕМ-
СКА КАМЕНИЦА; АЛЕКСАНДАР СТЕВАНОВИЋ,
Милована Глишића 34, 34000 КРАГУЈЕ-
ВАЦ; СЛАЂАНА АНЂЕЛКОВИЋ, Трг Лале Ни-
колић 3/13, 18000 НИШ.

15. ПОЛИЦИЈСКИ ЦИП (6506): СЛОБОДАН
ЈАНКОВИЋ, Други сремски одред бр. 16,
22240 ШИД; МИЉАН ВУКОВИЋ, Београдска
3, 21205 СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ; МИЛОШ ПАУ-
НОВИЋ, Карађорђево венац 4/20, 19000 ЗАЈЕ-
ЧАР; НАТАША ЂОРЂЕВИЋ, Братства и једин-
ства 48, 14210 УБ; КУЧЕВИЋ СЛОБОДАН, Ста-
ра стругара 1/10, 36350 РАШКА, АДАМ ЧАБИ,
Личка 9/А, 23000 ЗРЕЊАНИН; ЈЕЛЕНА БУДИ-
МИР, Водоводска VIII део, бр. 20, 11132 ЖАР-
КОВО; БРАНИСЛАВ КУГА, М. Тита 75/1, 23311
НАКОВО; ЈОВАНА ЈОВАНЕТИЋ, М. Тита 125,
31000 УЖИЦЕ; АЛЕКСАНДРА ЂАЛИЋ, Руже
Живановић бр. 37, 23260 ПЕРЛЕЗ.

РЕШЕЊЕ ЛАВИРИНТА БРОЈ 4

